Poštnina plačana v gotovini

Leto XXI., št. 24 Ljubljana, sreda 31. januarja 1940 Cena 2 Din

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva 5 — Telefon štev. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126

Inseratni oddelek: Ljubljana, Selenburgova ul. — Tel. 3492 in 3392

Podružnica Maribor: Grajski trg št. 7 Telefon št. 2455

Podružnica Celje: Kocenova ulica 2 Telefon št. 190

Račun pri post. ček. zavodu: Ljubljana št. 17749

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka. Naročnina znaša mesečno 25 din Za inozemstvo 40 din

Uredništvo: Ljubljana, Knafljeva ulica 5, telefon 3122, 3123, 3124, 3125, 3126. Maribor, Grajski trg štev. 7, telefon štev. 2455. Celje, Strossmayerjeva ulica štev. 1, telefon štev. 65

Rokopisi se ne vračajo

Volitve v Bolgariji

V nedeljo, dne 28. januarja t. l. so imeli v Bolgariji volitve v volilnih okrožjih Sofija in Stara Zagora. To sta zadnji dve volilni okrožji, v katerih volilni akt še ni bil opravljen; z njima so se potem takem zaključile volitve, ki so se pričele že 24. decembra lanskega leta, ko je kot prvo volilo šumensko okrožje. Tako so tedaj z zadnjo januarsko nedeljo zaključene volitve v bolgarsko sobranje, ki se mora po veljavnih ustavnih določbah sestati 24. februarja t. l.

Ko je vlada Georgija Kioseivanova v oktobru razpustila bolgarsko narodno skupščino, je povzročila dokaj veliko presenečenje doma in v inozemstvu, saj je bilo staro sobranje izvoljeno šele v marcu 1938, pa je potemtakem imelo za seboj šele poldrugo leto svoje funkcije. Razpust in razpis novih volitev se je tolmačil na razne načine. V ospredje so se postavljali pred vsem zunanjepolitični nagibi in motivi. Bilo je to v dobi, ko je že divjala v Evropi nova vojna, hkrati pa se je že začela uveljavljati v evropski politiki Sovjetska unija, ki je žela svoje prve, za zunanji učinek velike uspehe. Dosegla je bila Karpate ter se s tem zaletom približala Podunavju in Balkanu, dočim si je istočasno z ekspanzijo v Baltiku gradila znova široko okno v svet. Vse je pričakovalo, da so to šele začetki nove ruske ekspanzije, pa se je pri tem čedalje češče imenoval tudi vzhodni del Balkana, v domnevi, da se bo želela prav tu v bližnji bodočnosti uveljaviti sovjetska politika. V zvezi s temi domnevami so trdovratno prihajala tudi poročila, da se pletejo nove diplomatske, politične in trgovsko-gospodarske niti med Sofijo in Moskvo.

S takim ozadjem celotnega položaja je posegla vlada dr. Kioseivanova po razpustu parlamenta in razpisu novih volitev. Nič čudnega, da so poglavitno motivacijo njenega ukrepa zato iskali v mednarodnem področju. Smatralo se je, da želi imeti vlada potrdilo za svojo rezervirano zunanjo politiko, za svojo smer, ki je pomenila oprezno motrenje situacije s čakajočim značajem. Toda posebno jasni pogoji za tako tolmačenje niso bili, kakor se vlada Georgija Kioseivanova tudi sama ni želela izpostavljati opasnosti, da bi se preveč eksponirala za določena gesla v zunanji politiki.

V tej atmosferi se je polagoma začelo kazati, da so bili za vlado Kioseivanova v veliki meri odločilni tudi notranjepolitični motivi. Staro sobranje je nudilo premalo zanesljivo oporo vladni politiki, saj njena večina ni bila dovolj trdna. Čim dalje bolj pogosto so prihajali glasovi, da želi vlada v zunanjepolitično razgibani priliki razčistiti tudi notranjo situacijo in po možnosti ojačiti svojo večino v sobranju, da bi mogla, oprta nanjo, voditi svojo politiko na zunaj in na znotraj z večjo sigurnostjo in stabilnostjo. Prilika za volitve je bila zares dobro izbrana.

Rezultati volilne kampanje so sedaj tu. Prvi vtis, ki so ga volitve dale, pomeni potrditev pričakovanja: povečale so in krepko ojačile vladno večino v sobranju. Po dosedanjih poročilih podpira od celotnega števila poslancev, ki znaša 160, nič manj ko 140 novoizvoljenih vlado Georgija Kioseivanova. To je lepa, zelo krepka večina. Komaj omembe vredno jo more osporavati pripomba, ki jo je čuti od opozicionalne strani, namreč, da je med poslanci bilo v starem sobranju in je tudi v novem nekaj takih, ki se delajo bolj vladi naklonjene nego so dejansko. Zakaj pri pravkar zaključenih volitvah je bil v veljavi isti volilni red kakor poprej, a z njim je delo političnih strank toliko ko onemogočeno. Veljavni bolgarski volilni red stremi za tem, da izloči politične stranke in doseže individualno izbiro uglednih mož za poslance. Kandidirati smejo ljudje samo v okrajih, kamor so pristojni in kjer imajo volilno pravico. S tem je bilo uveljavljanje političnih voditeljev in prominentnih kandidatov zelo prizadeto. Nič manj učinkovita ni bila druga določba, po kateri sme vsak kandidat agitirati samo sam osebno, dočim je agitacija drugih oseb zanj prepovedana. Kakor pri volitvah v marcu l. 1938, tako je tudi sedaj vlada krepko gledala na to, da so se določbe volilnega zakona točno izpolnjevale. V decembru in januarju so pripovedovale vesti o številnih internacijah vplivnih politikov, ki so se pregrešili zoper stroge določbe volilnega zakona, kar je seveda porabljala opozicija za hude obdolžitve na račun režima.

V novem sobranju razpolaga vlada s trdno večino. Opozicija šteje sicer nekaj krepkih glav, toda v celem je silno oslabljena. Pozornost vzbuja, da je opozicija posebno slabo odrezala na kmetih, kjer so zemljedelski opozicionalci mogli nuditi komaj omembe vredni odpor. Znatno močneje se je upirala opozicija v mestnih okrajih, kjer je pripomogla do zmage celo prav radikalnim politikom. Vsekakor je značilno, da je komunistična levica dosegla velik uspeh zlasti v Sofiji, pa da je sploh v opozicionalnih vrstah v ospredju Seveda so ti rezultati bolj pomembni za mero političnega razpoloženja v deželi, nego za karakteristiko sedanjega političnega razmerja v sobranju.

Volitve v novo bolgarsko zbornico so prinesle potemtakem elemente stabilnosti v bolgarsko politično življenje. Vlada Georgija Kioseivanova si je z njimi utrdila položaj in oprta na trdno večino bo mogla posvetiti mirno pozornost uveljavljenju dosedanjih smernic v odnošajih do sosedov in v celotnem razpletu evropske politične situacije.

Bolgarija in Balkanska zveza

Bolgarija za mirno ureditev vseh vprašanj s sosednjimi državami ter za ohranitev miru in varovanje stroge nevtralnosti balkanskih držav

Beograd, 30. jan. (—bv—). V tukajšnjih bolgarskih krogih zasledujejo z velikim zanimanjem priprave za bližnji sestanek stalnega sveta Balkanske zveze, pri čemer poudarjajo, **da sedanja miroljubna politika Bolgarije ob dobri volji vseh odgovornih činiteljev na Balkanu ne more biti nobena ovira za čim tesnejšo povezanost balkanskih držav v čuvanju obeh osnovnih dobrin: balkanskega miru in nevtralnosti. Bolgarija je v zadnjem času dala dovolj dokazov o upoštevanju teh dveh najvišjih nalog.** Prav poslednje parlamentarne volitve v Bolgariji, ki so dale vladi dr. Kjoseivanova ogromno večino, so nedvoumno potrdile, da odgovarja politika miru in nevtralnosti, ki jo zastopa bolgarska vlada, razpoloženju najširših bolgarskih mas. V tem je po mnenju tukajšnjih bolgarskih krogov glavni pomen poslednjih parlamentarnih volitev.

Prav tako se poudarjajo vsi **dosedanji napori Bolgarije za mirno ureditev vseh vprašanj s sosednjimi državami in postavitev odnošajev z njimi na trdne prijateljske osnove**. Če se sedaj zatrjuje, da beograjska konferenca ne more prinesti nič novega, je to glede na bolgarsko pričakovanje nekoliko premalo povedano, kajti nič novega pomeni lahko prav tako vztrajanje pri politiki, za katero se je odločila tudi Bolgarija, kakor tudi vztrajanje pri politiki, ki ne bi upoštevala dosedanjih dokazov bolgarske dobre volje.

Italija spremlja, kakor se poudarja, z največjo pozornostjo ... **ima v zadnjem času z Budimpešto.** Italija nedvomno ne bo odrekla pri tem svoje podpore. Istočasno je računati s tem, da bo Italija še nadalje podpirala Nemčijo v pogledu njenih gospodarskih aspiracij v Rumuniji.

Današnji »Jour« naglaša, da bo komunike, ki bo izdan o beograjski konferenci nedvomno naglasil **politiko nevtralnosti in želje, da bi balkanske države storile vse v prilog balkanskega in občega miru.** Ker bodo na dnevnem redu tudi vprašanja gospodarskega značaja, pa je v vsakem primeru pričakovati, da se bodo na beograjski konferenci odločili za vrsto ukrepov, ki bodo omogočili vsem članicam zveze skupne nabave orožja in surovin.

Ni izključeno, da bo ustanovljen širši gospodarski blok, ki bi mu mogel služiti kot vzor angleško-francosko gospodarski blok. Tako gospodarsko sodelovanje bi lahko postalo izhodna točka povsem novih prilik na Balkanu. Na vsak način bo ustanovljena gospodarska komisija, ki ji bodo poverjena dela za pripravo izvedbe na konferenci načelno sprejetih sklepov.

Bolgarija in Madžarska ne bosta zastopani

Sofija, 30. jan. br. »Zora« objavlja danes dokončne informacije iz zanesljivih virov, da **Bolgarija na beograjski konferenci stalnega sveta Balkanske zveze ne bo zastopana po svojem diplomatskem opazovalcu. Tudi Madžarska ne bo poslala svojega opazovalca v Beograd**, ker hoče na ta način pokazati, da si glede na Balkansko zvezo noče vezati rok.

Odhod grške delegacije

Atene, 30. jan. b. Grška delegacija za zasedanje stalnega sveta Balkanske zveze je nocoj pod vodstvom ministrskega predsednika in zunanjega ministra Metaxasa odpotovala v Beograd.

Rumunija ni še nič popustila

Curih, 30. jan. z. »Neue Zürcher Zeitung« ugotavlja v daljših poročilih, da še zmerom ni nikakih simptomov o popuščanju Rumunije napram Bolgariji in Madžarski, čeprav je pričakovati, da bo Rumunija spremenila svojo taktiko. Jugoslovensko posredovanje, ki je bilo v Bukarešti sicer prijazno sprejeto, še ni rodilo uspeha. Tudi o kakem italijanskem neposrednem posredovanju med Madžarsko in Rumunijo še ni nikakih vidnejših znakov. Verjetno pa je, da balkanske države same ne bi rade videle, da bi Rumunija v resnici pristala na avtonomijo Transilvanije in Dobrudže, ker bi bil s tem ustvarjen precedenčni primer za enake koncesije, ki bi jih tudi ostale balkanske države morale dati manjšinam na svojem ozemlju.

Pariški tisk o pomenu sestanka

Pariz, 30. jan. p. Tisk objavlja tudi danes bližnji komentarje o bližnji balkanski konferenci. Več listov jih hkratu objavlja pod enakim naslovom: Še vedno Balkan.

Glavni problem, ki ga bodo obravnavali po mnenju pariškega tiska na beograjski konferenci, bo položaj Rumunije. Balkanska zveza lahko ubere v tem pogledu dve poti: pogajanja z Nemčijo za realizacijo nemških gospodarskih zahtev, ali pa odklonitev sleherneg kompromisa. Nekateri pariški listi so mnenja, da **bodo v Beogradu skušali najti kompromis med obema možnostima. Le v primeru kakšnega direktnega napada na eno ali drugo balkansko državo bo bržkone zavzeto stališče skupnega odpora. Vendar s tem še ni rečeno, da bodo imeli sklepi beograjske konference značaj vojaške zveze.** Pri vsem tem bo v vsakem primeru Turčija igrala važno vlogo.

Beograd bo na drugi strani skušal povoljno **posredovati med Rumunijo in Madžarsko že glede na dobre odnošaje, ki jih**

Pričakovanje Italije

Rim, 30. jan. o. Program konference stalnega sveta Balkanske zveze smatra italijanski tisk kot konstruktiven, čeprav še ni bil objavljen, ker po službenih poročilih in izjavah odgovornih ministrov ne more biti dvoma, da bodo države Balkanske zveze solidarno potrdile svojo odločnost **nadaljevati politiko stroge nevtralnosti, da se ohrani in ojači mir v Podunavju in na Balkanu.** Balkanska zveza spremlja pri tem z zaupanjem posredovalno akcijo za ureditev madžarsko-rumunskih in rumunsko-bolgarskih odnosov, ki jo izvaja Italija s sodelovanjem svojih balkanskih prijateljev. Glede na to se smatra kot verjetno, da bodo na konferenci v Beogradu izvršena koristna prizadevanja za postopno ureditev političnih in gospodarskih vprašanj, ki bi bila v neposredno korist za končno konsolidacijo položaja na jugovzhodu Evrope.

Nevtralnost držav v balkansko-podunavskem pasu bo v sedanjem evropskem konfliktu predstavljala izhodno točko za vzpostavitev sodelovanja vseh držav na tem področju, ker smatrata prav tako kakor države Balkanske zveze tudi Madžarska in Bolgarija, da predstavlja politika stroge nevtralnosti najboljše jamstvo za zaščito njihovih življenskih interesov. V tem pogledu se bo mogla na konferenci Balkanske zveze določiti skupna podlaga za nadaljnji razvoj položaja v tem delu Evrope, ki je ostal obvarovan pred vojno, pa bodo v zvezi s tem države Balkanske zveze potrdile svojo nevtralnost napram bojujočim se silam in izrazile skupna stremljenja, da čimbolj ojačijo konstruktivne odnose dobrega sosedstva z drugimi balkanskimi in podunavskimi državami.

Kot ugoden znak, da se bo mogel položaj razvijati v soglasju z miroljubnimi smernicami italijanske politike, se smatra odločitev rumunske vlade, da bo v pričetku prihodnjega mesca pričela gospodarska pogajanja z Madžarsko, Bolgarijo in Jugoslavijo.

Borba za Balkan

Rim, 30. jan. z. Kakor presojajo tukajšnji politični krogi, se diplomatska borba med obema vojskujočima se taboroma v Podunavju in na Balkanu nadaljuje z vso srditostjo. Nemčija izvaja pritisk s severa, zaveznik od juga.

»Giornale d'Italia« je danes spričo bližnje beograjske konference stalnega sveta Balkanske zveze objavil članek, v katerem že v naslovu naglaša, da se italijanska politika povsem sklada s politiko Balkanske zveze. Italija želi, da bi se odrinili s tega področja vplivi s severa in juga. V Rimu je izzvala veliko zadovoljstvo poluradna izjava jugoslovenske vlade, ki se v svoji politiki očitno noče opreti ne na eno, ne na drugo stran, ter je v svoji izjavi zato omenila le Italijo, ter se nadvse laskavo izrazila o italijanskem prizadevanju za mir v jugovzhodni Evropi.

Kontrola produkcije nafte v Rumuniji

Bukarešta, 30. jan. s. (Reuter) Ob priliki inavguracije prof. Nete kot predsednika nove petrolejske komisije je govoril danes rumunski trgovinski minister Angelescu. Poudaril je, da ukrepi rumunske vlade glede kotrole produkcije in prodaje petroleja ne zasledujejo nobenih drugih namenov, nego da skrbe za nacionalne potrebe Rumunije. Vsa druga poročila so popolnoma napačna. Rumunija je trdno odločena, da brani svojo neodvisnost in da vodi politiko nevtralnosti v svojem gospodarstvu, brez tujega vpliva. Petrolej je bistvene važnosti za rumunsko vojsko, ki je zopet sama v teh nemirnih časih posebnega pomena za Rumunijo. Minister je še naglasil, da je potrebno povečati v Rumuniji produkcijo petroleja. V svojem odgovoru je dejal prof. Neta, da ima novo ustanovljena komisija namen, da koordinira produkcijo, razdelitev in uporabo petroleja za rumunsko vojsko in nacionalno gospodarstvo.

HITLER OB OBLETNICI REŽIMA

Kancelar Hitler je snoči po daljšem času zopet govoril na velikem zborovanju v Berlinu in predvsem reagiral na Churchillove govore

Berlin, 30. jan. br. Dasi je bilo prvotno napovedano, da letos v Nemčiji ne bodo proslavili obletnice narodno socialističnega režima in da bodo odpadle vse proslave, je bilo v zadnjem trenutku sklenjeno, da se priredi v Berlinu veliko manifestacijsko zborovanje, na katerem bo govoril tudi kancelar Hitler. Narodno socialistične organizacije so v ta namen organizirale v športni palači ogromno zborovanje. V večini je bila zastopana mladina. Zborovanje je bilo namenjeno predvsem notranji propagandi in se tudi Hitler ni mnogo bavil z zunanjepolitičnimi problemi, marveč se je omejil na to, da je s piknimi opazkami ironiziral govore angleških in francoskih državnikov iz zadnje dobe.

Zborovanje je otvoril propagandni minister Göbbels s kratkim nagovorom, v katerem je naglašal solidarnost nemškega naroda s kancelarjem Hitlerjem. Takoj nato je povzel besedo kancelar Hitler, ki je govoril, kakor po navadi, skoraj eno uro. V uvodu govora se je spominjal dogodkov ob prevzemu oblasti in primerjal prejšnje stanje povojne Nemčije s sedanjim narodno socialističnim režimom, ki je vse državno in javno življenje organiziral do poslednje podrobnosti.

Prehajajoč na vojno, je Hitler naglasil, da se mora Nemčija, odnosno narodni socializem, boriti sedaj proti istim nasprotnikom kakor nekoč. V spoznanju, da bo Nemčija dosegla le toliko, kolikor si bo z lastno močjo izvojevala, se je narodno socialistični režim na to borbo skrbno pripravil. Po prevzemu oblasti se je začelo oboroževanje v največjem obsegu in je bila uvedena splošna vojaška obveznost. Leta 1936 je sledila zasedba Porenja, leta 1937 se je začela izvajati gospodarska štiriletka. 1938 je sledila priključitev Avstrije in Sudetov, leta 1939 pa se je Nemčija zavarovala proti vsem sovražnikom, ki so sedaj pokazali svoj pravi obraz. Nemčija se dobro zaveda, da bi njeni sovražniki radi zopet razkosali Nemčijo in ustvarili tak položaj, kakršen je bil leta 1648, ko je bila Nemčija razkosana in razdeljena.

Ko sem leta 1933 prevzel oblast, mi je bilo jasno, da nam svoboda ne bo poklonjena, marveč da si jo moramo izvojevati. Zavedali smo se, da borba ni končana, marveč da se šele pričenja v mnogo večjem obsegu. Vse, kar smo od takrat dalje storili, je bilo samo sredstvo za dosego našega cilja, to je popolne osvoboditve nemškega naroda. Stranka, razne formacije, vojska, mornarica, letalstvo, vse to, kar smo ustvarili na tem področju, ni bilo cilj samemu sebi, marveč samo sredstvo za dosego vrhovnega cilja. Že leta 1938 smo spoznali, da bo prišlo do vojne. Danes nihče več ne dvomi, da so Angleži in Francozi hoteli vojno. Sedaj sami priznavajo, da bi bila Poljska pristala na sporazum, toda oni tega niso dopustili, marveč so hoteli vojno. Kakor se nismo nikdar umikali pred notranjimi nasprotniki, marveč smo vsako borbo sprejeli, tako tudi danes Angliji in Franciji odgovarjamo: Hoteli ste borbo, evo je!

Prva faza v tej vojni je bila političnega značaja. Mi smo si morali zavarovati hrbet. Z Italijo je Nemčija že dolgo vodila isto politiko. Zato z njo sporazum ni bil težak in tudi danes nas veže enako tesno prijateljstvo. S sporazumom z Rusijo pa smo si ustvarili varno zaledje. Svetopisemski pridigar Chamberlain si je mesce in mesce zaman prizadeval, da bi sklenil z ateistom Stalinom zavezništvo. Meni se je to posrečilo in razumem, če so sedaj zaradi tega divji. Sto let je Nemčija živela v miru z Rusijo, zakaj ne bi bilo tako tudi v bodoče.

Kljub angleškemu jamstvu je naša odlična vojska v 18 dneh zbrisala poljsko državo z zemljevida.

Sedaj se pričenja drugi del vojne. Gospod Churchill že komaj čaka na to. Po svojih sotrudnikih in tudi sam izraža upanje, da se bo sedaj končno vendarle začela vojna z bombami, čeravno bodo pri tem žrtve ženske in otroci. Mi smo to predvideli in smo se na to dobro pripravili. Gospod Churchill je nedavno poročal, kaj vse sta storili Anglija in Francija v teh petih mesecih. Zdi se mi pa, da nima niti pojma, kaj je v tem času storila šele Nemčija. Morda mislijo, da smo med tem spali. Nemškemu narodu lahko samo izjavim, da smo mi v teh petih mesecih izvršili ogromno delo, spričo katerega izgine vse, kar smo storili vseh 7 let narodno socialističnega režima.

Angleška propaganda zlasti po radiu dokazuje, da jo vodijo pripadniki naroda, ki se že tisoč let ni vojskoval, kajti zdi se mi, da je zadnja, dokazana vojna makabejcev že davno izgubila svojo vojaško vzgojno vrednost. Mi pa propagando že poznamo iz prejšnjih izkušenj in bomo z njo prav tako opravili, kakor smo opravili s propagando istih ljudi v Nemčiji sami. Star pregovor pravi, kdor je udarjen s slepoto, tega hoče Bog uničiti. Dočim smo se prej borili proti temu samo kot stranka, se borimo danes s silo svojega orožja. Nemčija je danes največja svetovna sila. Če gospod Daladier še dvomi v njeno moč in trdno povezano nemško skupnost in če še upa, da se bo dal nemški narod ponovno razdvojiti, potem se strahovito moti. Morda mu bodo že v najkrajšem času pojasnile to divizije onih istih Avstrijcev, ki so mu sedaj tako zelo pri srcu. Nemški narod in njegova vojska sta že v minuli svetovni vojni podala dokaze brezprimernega junaštva in bosta to tradicijo tembolj nadaljevala sedaj, ko je ves nemški narod sistematično vzgojen v narodno socialističnem duhu. Nemški narod in jaz kot njegov voditelj sva popolnoma soglasna v tem, da ni več nobenega sporazuma brez popolnega priznanja vseh nemških zahtev in pravic.

Nemški narod mi je poklonil svoje zaupanje in jaz se bom tega zaupanja izkazal vrednega kakor v preteklosti, tako tudi v bodočnosti. Današnja generacija se dobro zaveda, da je nositeljica usode Nemčije in nemškega naroda, njegove bodočnosti ali njegovega pogina. Če nas hočejo naši nasprotniki uničiti, jim nato odgovarjamo: Nemčija ne bo nikdar propadla, marveč bo dokončno zmagala. Ob pričetku osmega leta narodno socialističnega režima so srca vsega nemškega naroda usmerjena v bodočnost. Nemškemu narodu hočemo služiti, zanj se hočemo boriti do končne zmage in do zadnje kaplje krvi.

Gospodarska pogajanja med Nemčijo in Italijo

Vprašanje izmenjave železniškega materiala in dobav nemškega premoga Italiji

Rim, 30. jan. j. (Havas) Šef gospodarske sekcije pri nemškem zunanjem ministru dr. Clodius bo ostal še nekaj dni v Rimu. Kakor zatrjujejo iz dobro poučenih virov, znači podaljšanje bivanja dr. Clodiusa v Italiji, **da so med Italijo in Nemčijo v teku gospodarski razgovori dalekosežne važnosti.** Kakor trdijo isti krogi, ima Clodius v Rimu enako misijo, kakor jo je imel pri svojem posetu v Bukarešti. Nemčija bo preko Clodiusa predlagala vrsto novih ukrepov, ki naj primorejo k čim večjemu razmahu gospodarskih odnošajev med Nemčijo in Italijo. Navzlic temu, da se zaenkrat o nemških predlogih Italiji čuva stroga tajnost, vedo omenjeni informirani krogi vseeno povedati, da si bo Clodius prizadeval urediti v prvi vrsti dva važna gospodarska problema:

1. vprašanje izmenjave železniškega materiala in 2. vprašanje dobav nemškega premoga Italiji.

Ker Nemčija silno trpi na nedostajanju zadostnega železniškega voznega parka, bo skušala doseči od Italije povračilo vsaj dotičnih železniških vagonov, ki jih je Italija dobila iz nemškega voznega parka. Glede dobav nemškega premoga Italiji bo Nemčija vztrajala na tem, da izvrši Italija transporte z lastnim železniškim materialom. Glede oskrbovanja Italije s premogom — Italija je v zadnjem času krila že nad 50% svojih potreb iz nemških premogovnikov — zatrjujejo v omenjenih poučenih krogih, da je pomanjkanje premoga v Italiji slej ko prej zelo občutno. Nemški transporti po morju so blokirani, na drugi strani pa se angleške paroplovne družbe že od početka vojne branijo prevzeti jamstvo za transporte angleškega premoga v Italijo. Tega je deloma kriva nevarnost pomorske plovbe zaradi min, deloma pa pomorska kontrola, ki transporte silno zakasnjuje. Zaradi teh nevšečnosti mora Italija svoj premog uvažati v čedalje večji množini preko Brennerja iz Nemčije, kar je pa zadnji čas spet zelo otežkočeno zaradi pomanjkanja vagonov. V poučenih krogih zatrjujejo, **da postaja vprašanje oskrbe Italije s premogom že tako pereče, da bo moralo biti energično urejeno v najkrajšem času.**

INSERIRAJTE V „JUTRU"!

Napadi nemških bombnikov na angleške trgovske ladje

Po nemškem poročilu je bilo v ponedeljek in torek uničenih skupno 9, po angleškem poročilu pa 8 ladij

Berlin, 30 januarja AA (DNB) V okviru izvidniških poletov so nemške letalske sile napadle 29 januarja na Severnem morju sovražne konvoje oboroženih trgovskih in patrolnih ladij Navzlic močnemu sovražnikovemu obrambnemu ognju ter njegovim lovskim letalom **je bilo uničenih 7 trgovskih oboroženih ladij in dve patrolni ladji** Pri Hartlepolu je bilo sestreljeno sovražno lovsko letalo Vsa nemška letala ki so se udeležila borbe so se vrnila nepoškodovana v oporišča.

London, 30 januarja. AA (Havas) **Nemška letalske sile so potopile včeraj naslednje angleške trgovske ladje: »Miriam«, »Atol«, »Monarch«, Denisbrin«, »Stamburn«, »Oterpool«, »Nitsley« in »Welpateh«.**

London, 30 jan s. (Reuter) Danes so nemška letala na isti način kakor včeraj **ponovila svoje napade na trgovske ladje vse od škotske obale pa do Kenta.** Zopet so stopila proti njim v akcijo angleška lovska letala, ki so zasledovala sovražnika, dokler ga niso pregnala od obale. Po dosedanjih podatkih je bilo **najmanj eno nemško letalo sestreljeno**, drugo, tipa Heinckel, pa je imelo poškodovano en top, ko je zbežalo v oblake.

Podatki o povzročeni škodi in o napadenih ladjah še manjkajo. Doslej je znano samo, da je bila napadena približno 1.000-tonska angleška ladja »Jose Queen«, ki je poslala kliče na pomoč in javila, da je bila v njeni bližini napadena še druga angleška ladja.

Žrtve pomorske vojne v preteklem tednu

London, 30 jan. j. (Reuter). Oficielna lista angleške admiralitete o izgubah v pomorski vojni izkazuje za minuli teden, ki se je končal v nedeljo 28 t. m. ob polnoči naslednje število potopljenih ladij V celoti je sovražnik potopil 13 parnikov s skupno tonažo 29.101 ton, med temi so bili en angleški parnik dva francoska, 10 pa nevtralnih. Tri večje nevtralne ladje s skupno tonažo 13.001 ton, potopljene v treh prejšnjih dnevih, v tem seznamu niso vpoštevane Od skupnega trgovinskega brodovja zavezniških sil in nevtralnih držav, ki je plulo v konvojih, ni bilo pretekli teden potopljenih niti 2%.

Angleško in francosko kontrolno brodovje je doslej v celoti zaplenilo 21 nemških ladij s skupno tonažo 89.000 ton Tri nemške ladje s skupno tonažo 14.037 ton so bile od zavezniškega kontrolnega brodovja potopljene. Doslej zasežene oziroma od lastne posadke potopljene nemške ladje tvorijo že 5% celokupne nemške trgovinske mornarice. Nadaljnjih 29% nemške mornarice je še zmerom blokiranih v raznih nevtralnih lukah.

London, 30 jan. j. (Reuter) Švedska trgovinska mornarica je imela pretekli teden rekordne izgube od kar traja sedanja vojna in so znašale švedske izgube v celoti 16.000 ton.

23 zavezniških petrolejskih ladij potopljenih

Berlin, 30. januarja. AA. (DNB) Od začetka vojne sta zapadni velesili izgubili skupno 23 petrolejskih ladij s skupno tonažo 171.207 ton. Od tega je izgubila Anglija 22 ladij s skupno tonažo 157.092 ton, Francija pa samo eno, toda največjo. »Emil Miguet« (14.115 ton).

Koliko rušilcev so dosedaj izgubili Angleži

London, 30. jan. j (Reuter) Nemško oficielno poročilo, ki navaja da so Nemci doslej potopili že osem angleških rušilcev, ni točno Med potopljenimi rušilci navajajo Nemci tudi rušilec »Vicar«, ki v angleški mornarici sploh ne eksistira. Trije drugi rušilci, ki jih nemško poročilo navaja kot potopljene in sicer »Viscount«, »Jersey« in »Mohawk«, še zmerom opravljajo svojo službo.

Velike izgube Norveške

London, 30. januarja. s. (Reuter) Zopet so bile zadnje dni potopljene tri večje nevtralne ladje, in sicer vse od nemških podmornic brez svarila. Predvsem je bila torpedirana 2.700 tonska danska ladja »England«. Samo en član posadke se je rešil. Istotako je postala žrtev torpeda nemške podmornice 1.500 tonska norveška ladja »Rosangen« in 800 tonska norveška ladja »Tarell«. Iz prve so se rešili samo trije mornarji.

V norveških krogih poudarjajo, da je imela Norveška doslej že zelo velike izgube v pomorski vojni in da je izgubila celo več mož nego vojujoče se stranke v bojih na zapadni fronti.

Po uradnih podatkih je bilo doslej od začetka vojne dalje potopljenih ob angleški obali že 114 nevtralnih trgovinskih ladij Samo ena od teh je potovala v angleškem konvoju.

Naplavljena trupla članov posadke „Exmoutha“

London, 30 januarja. AA (Reuter) Včeraj je morje naplavilo 15 trupel, za katere se smatra da so člani posadke potopljenega angleškega rušilca »Exmoutha«. Na obali so našli tudi desko na kateri se je dala prečitati beseda »Exmouth«.

Razdejanja blodeče mine

London, 30 jan. j (Reuter) Neka blodeča morska mina je zadela ob obrambni nasip nekega angleškega kopališča ob vzhodni angleški obali in je povzročila znatno škodo. Mina je razdrla večji odsek nasipa Vse šipe v oknih največjega kopališkega hotela je utrl zračni pritisk Eksplozija je povzročila precej škode tudi na raznih vilah v okolici. Železni drobci eksplodirane mine so se vsipali 300 m daleč po okolici in jih je padlo večje število tudi v ulicah kopališča.

6 bomb na litovsko ladjo

London, 30 jan. j (Reuter) Litovski parnik »Tautmila« ki so ga včeraj bombardirala nemška letala se je danes dopoldne potopil Še prej so rešili s parnika poslednjega člana posadke, ki je ostal na ladji in ki pripoveduje, da so nemška letala vrgla na litovski parnik v celoti 6 bomb Štiri so padle na krov, dve pa sta udarili poleg ladje v morje. Od bomb je ladja dobila izredno hude poškodbe in je bilo takoj očitno, da ne bo vzdržala nad vodo Posadka se je začela takoj vkrcavati na čolne Odplulo pa je samo 16 mož ker je bilo drugih 7 od eksplozij, ki so jih povzročile nemške bombe, ubitih Mornar ki je bil zadnji rešen s potapljaj če se ladje je pomotoma ostal na parniku ker so najbrže odhajajoči mornarji smatrali da je mrtev.

Topovski ogenj na zapadu

V nekaterih odsekih bojišča tudi živahne letalske akcije

Pariz, 30 jan. j. (Havas) Komunike generalnega štaba pravi, da na fronti ni bilo nobenega pomembnega dogodka. Včeraj so bile tako francoske čete na kopnem, kakor tudi francosko letalstvo aktivne samo v dopoldanskih urah, ker je popoldne začelo zelo močno snežiti. Tekom dopoldneva so francoske topniške baterije zlasti v Vogezih ter ob Renu obstreljevale na več krajih nemške pionirske čete ter nemški tren. Nemško topništvo je odgovarjalo na francosko obstreljevanje in tako se je na obeh straneh fronte razvil živahen topniški dvoboj.

Letalsko poveljstvo je na obeh straneh spustilo v zrak veliko število izvidniških avionov ki so imeli nalogo fotografirati bojno črto. Vreme je bilo namreč za te vrste fotografskih posnetkov nenavadno ugodno, ker je srednje debela plast svežega snega pripomogla, da so se v ostrih kontrastih videla tudi najmanjša pota in steze, kakor seveda tudi utrdbene zgradbe in strelski jarki. Med izvidniškimi letali v zraku ni prišlo do spopadov.

Berlin, 30. jan. AA. (DNB). Na zahodnem bojišču ni bilo važnih dogodkov, le poredkoma so se odigrali krajevni artilerijski dvoboji. Nemški letalci so bili zelo delovni ter so izvedli celo vrsto drznih poletov nad britansko vzhodno obalo ter napadli oborožene trgovske ladje in britanske patrolne ladje. Nemški letalci so leteli tudi nad škotsko obalo. Ugotovljeno je, da so bile vse britanske trgovske ladje oborožene. Britanske obalske baterije protiletalsko topništvo in lovska letala so zaman poskušala preprečiti polet nemških letal in so ta opravila svojo nalogo. Prišlo je tudi do spopadov v zraku in je bilo pri tej priliki sestreljeno eno angleško letalo.

Francosko vojno poročilo

Pariz, 30. jan. br. Vrhovno poveljstvo francoske vojske je davi objavilo naslednje 293. vojno poročilo: Nič omembe vrednega.

Izgube angleške vojske v Franciji

London, 30 jan. s. (Reuter) Novi vojni minister Stanley je sporoči, danes v spodnji zbornici da bo jutri objavljena prva lista žrtev angleške ekspedicijske vojske Te liste bodo objavljene odslej v gotovih presledkih, ne da bi dajale točnejše podatke kdaj so posamezni vojaki padli ali bili ranjeni, kakor tudi ne o okoliščinah, v katerih se je to zgodilo V vsakem primeru bodo oblasti obvestile o žrtvah najprej svojce Lista ki bo jutri objavljena obsega približno 40 imen mrtvih in ranjenih in velja za čas do 31 decembra od začetka vojne dalje Nadalje bo objavljenih približno 700 smrtnih žrtev raznih nesreč in bolezni, ki so se primerile v angleški vojski tako v Angliji kakor tudi v Franciji Vojni minister je poudaril da so te številke izgub nizke v primeru z velikim številom vojakov.

Beg treh nemških letalcev z luksemburškega ozemlja

Luksemburg, 30 jan j (Reuter) Danes je priletelo nad mesto Hosingen na Luksemburškem nemško izvidniško letalo, ki je nekaj časa v malihni višini krožilo nad mestom, nato pa se spustilo na tla v oddaljenosti 3 km od nemške meje. Ko je tričlanska posadka letala zvedela, da se nahaja na nevtralnih tleh, je takoj zopet pognala motor in pobegnila proti nemški meji.

Nemška letala nad Holandsko

Amsterdam, 30. jan. s. (Reuter). Nemška letala so snoči preletela severovzhodno in srednjo Holandsko. Holandska lovska letala so se dvignila in jih pregnala. Tudi protiletalsko topništvo je stopilo v akcijo. Holandska vlada je vložila zaradi incidenta pri nemški vladi protest.

200 bombnikov naročenih v Kaliforniji

New York, 30. jan. s. (Reuter) Iz Kalifornije poročajo, da je dobila tovarna letal Lockhead naročila za 200 bombnikov naj novejšega tipa za angleško vojsko. Vrednost naročila znaša 4 in pol milijona angleških funtov Letala novega tipa so mnogo hitrejša in bolje konstruirana nego druga.

Nesreča municijskega vlaka pred Siegfriedovo črto

Basel, 30. jan. s. (Reuter). O včerajšnji železniški nesreči, ki se je pripetila tik pred glavnimi utrdbami Siegfriedove črte poročajo sedaj, da je imela večji obseg nego je bilo prvotno javljeno. Trčila sta dva vlaka od katerih je eden vozil municijo Bilo je več eksplozij. Nesreča je zahtevala tudi več človeških žrtev. Proga še vedno ni očiščena.

Vprašanje razširjenja vojne

Ženeva, 30 jan s. (Havas). »Tribune de Lausanne« se bavi z možnostjo nemškega napada na Belgijo in Holandsko ter pravi da ne bi mogli biti načrti za tak napad nič drugačni, nego so bili leta 1914. Napad pa se je že tedaj ponesrečil, čeravno so bili pogoji zanj tedaj mnogo boljši, nego so danes. Zaradi tega je treba smatrati, da bi bilo skrajno nespametno od nemškega generalnega štaba, da bi se odločil za tako akcijo.

Istotako je list skeptičen glede vesti, da bi Nemčija hotela napasti Švedsko in Norveško. Na eni strani bi tak napad še bolj ogorčil svetovno javno mnenje proti Nemčiji, na drugi strani pa bi se potem tudi ohladili odnošaji med Moskvo in Berlinom Ni namreč jasno, kakšen smisel naj bi imela vsa sovjetska akcija na Finskem, če bi se medtem Nemčija utrdila na Švedskem in Norveškem in presekala sovjetski Rusiji pot do atlantskih pristanišč.

Kanadski delež na vojnih izdatkih

Ottawa, 30. jan. s. (Reuter). Ob priliki otvoritve vežbanja letalcev iz angleškega imperija javljajo, da bo nosila Kanada približno 60% procentov vseh stroškov vežbanja, ki so proračunani na 120 milijonov funtov. Kanada razpolaga sama z vsem aluminijem, jeklom, premogom in tudi radijem, ki je za letalstvo potreben. Istotako ima skoro vse potrebne surovine za izdelovanje municije.

Ali se snuje nov protikomunistični blok

Rim, 30. jan. j. (Havas). Poročila raznih angleških in japonskih listov, da snuje italijanski zunanji minister grof Ciano nov protikomunistični blok ter da je v tej zvezi že stavil neke konkretne predloge japonskemu poslaniku v Rimu, z merodajnega mesta odločno zavračajo.

Povratek poslanika Seedsa v Moskvo

London, 30. jan AA. (Reuter). Kakor se je zvedelo, se bo prihodnji mesec britanski veleposlanik sir William Seeds vrnil v Moskvo. William Seeds je vzel krajši dopust in je odpotoval iz Moskve že v novem letu.

Nemški vozovi za rumunsko nafto

Bukarešta, 30. jan. AA. (Havas). Uprava nemških železnic je poslala v Rumunijo 120 lokomotiv in 2.000 vagonov, da bi se pospešil transport rumunskega petroleja v Nemčijo. Ta ukrep je bil potreben zaradi tega, ker Rumunija ne razpolaga z zadostnim številom vagonov, da bi zadovoljila notranje potrebe in potrebe izvoza.

Amerika računa z vsemi možnostmi

Washington, 30 jan s. (Reuter) Ko je utemeljeval pred mornariško komisijo reprezentančne zbornice danes nove kredite za mornarico, je izjavil mornariški minister Edison, da morajo Zedinjene države v svojih pripravah računati tudi z možnostjo poraza Anglije in Francije v sedanji vojni. Dejal je, da mora Amerika biti pripravljena, da bi v takem primeru bile tudi sedanje prijateljske vojaške sile Anglije in Francije uporabljene od zmagovalcev proti njej.

Sibirska zima v Baltiku

Riga, 30 jan AA (Havas) Mrzli val, ki je zajel baltiške pokrajine, je povzročil na Letonskem številne motnje V več zadnjih dneh je temperatura v Rigi padla pod 30 stopenj pod ničlo, na vzhodnem Letonskem pa se je živo srebro spustilo do —44 stopenj Pred pristaniščem Libavo je morje zamrznilo 20 km daleč. V pristanišču samem je led debel nad pol metra. Vlaki imajo velike zamude. Mnogo telefonskih in brzojavnih prog je pretrganih. V zadnjih 24 urah je bila pretrgana tudi proga z Moskvo, Kovnom in Berlinom. Nad 50% avtobusnih prog je ostalo brez prometa ker so ceste zapadane s snegom Vse ljudske in srednje šole so zaprte zaradi mraza že več dni.

Nesreče v Angliji

London, 30. jan. s. (Reuter). Prometne neprilike zaradi neugodnega vremena v Angliji še vedno niso prenehale Škotska je z izjemo morske poti ob vzhodni obali popolnoma odrezana od ostalega sveta. Vlaki med Škotsko in Anglijo vozijo z ogromnimi zamudami. Brzovlak iz Glasgowa v London, ki je odpeljal v nedeljo ob 10. dopoldne, je dospel na cilj šele v ponedeljek opoldne z 28urno zamudo. Nov »rekord« pa je postavil danes brzovlak v obratni smeri ki je vozil iz Londona v Glasgow celo 45 ur. Tudi sicer so zamude po 10 ur pri vlakih običajne. Tudi promet Londona s predmestji še ni popolnoma reguliran, čeprav se ga je posrečilo nekoliko izboljšati. Prebivalstvu so bila zaradi prometnih težav izdana posebna navodila. Tako je bilo prebivalstvo naprošeno, da naj štedi z elektriko in plinom in se poslužuje bolj ovčjega mesa nego govedine. Izdano je bilo tudi opozorilo, da bo morda nastalo pomanjkanje v nekaterih živilih in da naj se prebivalstvo poslužuje pač onih živil, ki bodo na razpolago. Uporaba premoga je bila zopet začasno racionirana, dokler ne prenehajo prometne težave. Od jutri dalje bodo vozili posebni vlaki s premogom, da zadostijo vsaj najnujnejše potrebe.

Tragična smrt poljskega učenjaka

Kodanj, 30. januarja AA. (Havas) »Extrabladet« poroča, da je znani poljski učenjak prof. Siedlecki, znan po svojih delih za izpopolnitev podmornic, umrl v koncentracijskem taborišču v Dachshausenu.

Uničevanje finskih mest

200 sovjetskih letal bombardiralo 33 finskih mest in povzročilo velika opustošenja

Helsinki, 30. jan. s. (Reuter). **Po uradnih podatkih je okrog 200 sovjetskih letal včeraj bombardiralo 33 finskih mest in vrglo nanje okrog 800 bomb. 33 civilistov je bilo ubitih, 60 pa ranjenih. Povzročena je bila velika škoda. Smatrajo, da so bili včerajšnji sovjetski napadi morda najhujši v teku vojne.** Mnogo hiš je porušenih, ali pa so pričele goreti. Zlasti je trpelo mesto Abo. Neka bomba **je zadela** voz cestne železnice, **v katerem so se** nahajali še potniki. Mnogi izmed njih so bili ubiti. V mnogih krajih so sovjetska letala obstreljevala civilno prebivalstvo s strojnicami

V Viborgu so sovjetski letalci razdejali tamošnjo vojaško bolnico. Med ubitimi je več ranjenih vojakov, strežnic in en zdravnik.

Finci so sestrelili včeraj 21 sovjetskih letal, deloma s protiletalskimi topovi, deloma s svojimi lovskimi letali.

Uradno sedaj potrjujejo, da je finsko letalstvo bombardiralo neko sovjetsko luko in neko železniško križišče. Po zasebnih poročilih je luka, ki je bila bombardirana, Kronštat.

Ogorčeni boji ob Ladoškem jezeru

Helsinki, 30. jan. s. (Reuter). Na fronti na severovzhodu Ladoškega jezera se nadaljujejo zelo ogorčeni boji. Fincem se je posrečilo zavzeti nekaj novih postojank.

Moskovsko vojno poročilo

Moskva, 30. jan. AA. (Havas). Agencija Tas poroča, da po poročilu vrhovnega poveljništva leningradskega vojaškega okrožja 29. januarja ni bilo nobenih dogodkov na bojišču. Sovjetsko letalstvo je izvršilo izvidniške polete ter pri tem zbilo sedem sovražnih letal.

Vorošilov na fronti

Talin, 30. jan. s. (Finska tel. ag.) Po zanesljivih informacijah se sovjetski vojni minister maršal Vorošilov že mudi na fronti in v spremstvu višjih častnikov pregleduje sovjetske postojanke. Vojnega ministra spremljajo tudi posebni oddelki policije, ki skrbe za njegovo varnost. Pot, po kateri potuje drže iz varnostnih razlogov v največji tajnosti. Ni še znano, kdaj se bo Vorošilov vrnil v Moskvo, da osebno poroča Stalinu in vladi o rezultatih svojega inspekcijskega potovanja.

Zaščita Leningrada

Helsinki, 30. jan. s. (Finska tel. ag.) Po poročilih iz sovjetske Rusije so sovjetske oblasti izdale posebne varnostne ukrepe za letalsko zaščito Leningrada.

Moskva pripravlja novo ofenzivo

Helsinki, 30. jan. s. (Associated Press). Sovjetski bombniki so danes dopoldne zopet napadli mesto Viborg. Letalski alarm je trajal od 11.50 do 13.30. Ker sovjetska letala zadnje dni Viborg neprestano napadajo, smatrajo inozemski opazovalci, da se pripravlja na Karelski zemeljski ožini, kjer je zadnjih 14 dni vladal primeroma mir, nova velika sovjetska ofenziva. Sovjetski bombni napadi na Viborg imajo očitno namen, da preprečijo finskim četam na fronti dovoz in zvezo z zaledjem.

Na Ladoškem jezeru so sovjetske čete poskusile napad po zaledeneli površini jezera na finsko utrdbo Fort Mansi. Sovjetske čete so bile odbite in so imele velike žrtve.

Finska belo-modra knjiga o pogajanjih z Rusijo

Helsinki, 30. jan. br. Vlada je danes objavila belo-modro knjigo, v kateri je zbranih 35 dokumentov o predvojnih pogajanjih med Finsko in sovjetsko Rusijo. Dokumenti naj bi dokazovali pravilnost moralnih, političnih in pravnih osnov, na katere je Finska opirala svoje stališče pri pogajanjih. Več objavljenih dokumentov doslej javnosti še ni bilo znanih.

Danske rodbine za finske begunce

Kodanj, 30. jan. s. (Finska tel. ag.) Finski minister za socialno politiko Padeborg, ki se mudi v skandinavskih državah, da organizira pomoč za finsko prebivalstvo, je odpotoval iz Kodanja sedaj v Oslo. Pred svojim odhodom je izjavil, da je zelo zadovoljen z rezultati svojega obiska v danski prestolnici.

5000 danskih rodbin je stavilo svoje domove na razpolago za finske begunce.

Važni razgovori med Švedsko in Anglijo

Organizacija pomoči Finski in vprašanje švedskih dobav Nemčiji — Angleški predlogi

Stockholm, 30 jan j (Havas) Iz dobro poučenih švedskih in angleških krogov poročajo, da se vrše ta čas med Švedsko in Anglijo s posredovanjem diplomatskih zastopnikov važni razgovori katerih **težišče so načrti o organizaciji in intenziviranju pomoči Finski.** Anglija je v tej zvezi baje stavila razne predloge kako bi se dal pospešiti tranzit vojnega materiala in prostovoljcev iz zavezniških držav preko Skandinavije na Finsko.

Drugo poglavje razgovorov med Anglijo in Švedsko pa se tiče **blaga, ki ga Švedska dobavlja Nemčiji, kar je v navzkrižju z načrti angleške gospodarske vojske proti Nemčiji.** V prvi vrsti si prizadeva Anglija odvrniti v drugo smer dobave švedskega železa Nemčiji in je v tej zvezi baje že stavila neke precizne predloge V dobro poučenih krogih zatrjujejo, da je Anglija izjavila Švedski da je trdno odločena voditi brezobzirno gospodarsko vojno proti Nemčiji da pa se bo ozirala na težave, ki so jim zaradi tega izpostavljene razne nevtralne države Anglija bo skušala te države čim bolj zaščititi pred kvarnimi posledicami gospodarske vojne **prav tako pa jim je pripravljena priskočiti na pomoč v nevarnostih, ki jim groze tako z nemške, kakor tudi s sovjetske strani.** Isti poučeni krogi zaključujejo svoje informacije s pripombo, da bodo neke določbe o tej zaščiti vnešene tudi v trgovinsko pogodbo med Anglijo in Švedsko.

Prostovoljna milica na Švedskem

Stockholm, 30. jan. j. (Havas). Kakor poroča oficiozni list »Socialdemokraten«, je vrhovni poveljnik švedske vlade general Thornell v svojem, na švedsko vlado naslovljenem referatu o švedski vojaški pripravljenosti omenil tudi, da se pripravlja organizacija prostovoljske milice, ki ji bo poverjena obramba dežele. Prostovoljske čete bodo pod kontrolo vojaških oblastev. Minister narodne obrambe je izjavil, da švedska vlada sedaj to vprašanje vsestransko proučuje. »Socialdemokraten« pripominja, da bo imela švedska prostovoljska vojska iste dolžnosti, kakor jih imajo finski prostovoljci in da bo sestavljena samo iz ljudi, ki niso zavezani aktivni vojaški službi. Na drugi strani poroča list, da se je ustanovil poseben odbor, ki mu bo poverjena agitacija za vstopanje v novo ustanovljeno švedsko prostovoljsko vojsko.

Konec carinskih mej med Nemčijo in Češko

Beograd, 30. jan. s. (Havas) Nemška vlada je obvestila vlade balkanskih držav, da bo češko-moravski protektorat v marcu ali aprilu inkorporiran nemškemu carinskemu sistemu. Vse trgovinske pogodbe s protektoratom bodo 1. aprila izgubile svojo veljavo. Nemška vlada je izrazila upanje, da bodo balkanske države pristale na pogajanja za ureditev novih gospodarskih odnošajev s protektoratom.

Novi incidenti v Pragi

London, 30 jan. z. Kakor poroča agencija »United Press« je prišlo včeraj na Vaclavskih Namestih v Pragi do novega resnega incidenta Ob tej priliki je bilo aretirano 24 Čehov. Narodno socialistični zaščitni oddelki so priredili parado, pri kateri je sodelovalo okrog 2.000 mož. Precejšnja množica ljudi si je ogledovala nastop teh oddelkov. Nekaj Čehov pa se v smislu predpisov ni odkrilo, ko so korakali mimo njih praporščaki z razvitimi prapori. Prišlo je do demonstracij in aretacij.

Nadalje poroča agencija, da je poleg nekdanjega finančnega ministra Nečasa zbežal v Francijo tudi bivši češkoslovaški general Najman. Nadalje je zapustilo deželo okrog 20 nekdanjih višjih oficirjev. Aretiran je bil nekdanji kancelar dr. Šamal, ki je star 74 let. Očitajo mu, da je bil v stikih z neko tajno organizacijo češke opozicije.

Nova slovaška severna meja

Bratislava, 30. jan. AA. (DNB). Slovaški zunanji minister Durčanski in nemški poslanik sta včeraj v zunanjem ministrstvu izmenjala ratifikacijske listine o nemško-slovaški obmejni pogodbi, sklenjeni 21. novembra 1939 v Berlinu. S tem je zdaj tudi formalno potrjena nova slovaška severna meja.

Reševanje »Ljubljane«

Šibenik, 30. jan. o. Za dviganje rušilca »Ljubljane« se je poleg Tripkovićeve tvrdke iz Trsta javilo sedaj tudi podjetje Nikole Žica iz Splita. Kakor pa vse kaže, bo predvsem prevzela dviganje potopljenega rušilca vojna mornarica sama, ki se bo tujih podjetij posluževala samo za pomoč. Na konferenci strokovnjakov pod predsedstvom admirala Polića je tvrdka Žic demonstrirala svoj novi sistem dviganja potopljenih ladij ter je predlagala, naj se uporabi tudi pri rušilcu »Ljubljani«. Za sedaj še ni odločeno na kak način bodo rušilec dvignili.

Konferenca škofov v Zagrebu

Zagreb, 30 jan. o. Dopoldne se je pričela pod predsedstvom zagrebškega nadškofa dr. Stepinca seja poslovnega odbora jugoslovenskega katoliškega episkopata. Na posvetovanje so prišli tudi nadškof dr. Ujčić iz Beograda, nadškof dr. Šarić iz Sarajeva, škofje dr. Bonifačić iz Splita, dr. Rožman iz Ljubljane, dr. Nyaradi iz Križevcev, dr. Mileta iz Šibenika, dr. Srebrnić s Krka in dr. Burić iz Senja. Poslovni odbor razpravlja o aktualnih cerkvenih zadevah. Posvetovanja bodo trajala dva dneva.

Galeb iz Helsinkov ustreljen na Jadranu

Split, 30. jan. o. V bližini Novigrada so ustrelili galeba, o katerem so ugotovili, da je priletel iz Helsinkov, ker so našli na njegovi nogi prstan z značko tamošnjega zoološkega vrta.

Vremenska napoved

Zemunska: Hud mraz na severni polovici države. Oblačno po vsej kraljevini. Velika pooblačenost in rahlo naletavanje snega samo ponekod, v prvi vrsti v severozapadnih krajih.

Naši kraji in ljudje

Skupna smrt očeta in sina

Pretresljiv dogodek v Jelšanah v reški pokrajini

Reka, 30. januarja

V Jelšanah (reška pokrajina) je že tri leta bolehal 79-letni Josip *Frol Nesreča* pa je hotela, da je dne 5. t. m. nenadno obolel na pljučnici njegov sin Josip Frol, star 44 let. Med sinovo kratko, a mučno boleznijo je oče, ki se že dalj časa ni dvignil iz postelje, nenadno vstal, odprl vrata v sinovo sobo in se ustavil ob sinovi postelji. Prizor je bil pretresljiv. Močno izčrpani oče, ki se je s poslednjo življenjsko silo držal pokonci, je nem stal ob hudo bolnem sinu, kakor da ga hoče vprašati, ali je že pripravljen, da pojdeta skupno v grob. Domači so jeli očeta tolažiti, da sin nikakor ni slab in da se mu bo stanje gotovo kmalu obrnilo na bolje.

Potolažen se je oče vrnil na svojo bolniško posteljo. Življenjska sila je popustila in je jel starček takoj umirati. Naslednji dan ob 4. zjutraj je izdihnil svojo blago dušo. Ni minila cela ura, ko se je tudi njegovemu sinu stanje naenkrat poslabšalo in je odšel za očetom v večnost. Daleč naokrog je novica o skupni smrti očeta in sina vzbudila iskreno obžalovanje. Pokojni Josip Frol starejši je bil 30 let cerkovnik in starešina jelšanske farne cerkve. Bil je v resnici vrl mož, ki je vedno zvesto in pravično opravljal svojo službo. Ko ga je bolezen prikovala na posteljo, ga je zvesto nadomeščal sin vse dotlej, ko je tudi njega napadla bolezen.

Dne 14. t. m. popoldne je pričal skupni pogreb, kako čislana sta bila draga pokojnika. Iz vseh vasi jelšanske fare se je zbirala množica ljudi. Žalostno so zapeli zvonovi. V zadnji pozdrav se je otožno oglasila »Vigred«. Prikazali sta se dve krsti pred hišo, blagoslovitev sta opravila duhovnika gg. Perkan in Žgur. Vsa množica je sledila pokojnikoma do skupnega groba, kjer je bridko zadonela v slovo žalostinka »Blagor mu...« Sin je zapustil bolehno mater in ženo z dvema nedoraslima otrokoma. Skupno umrlima očetu in sinu bo trajno ohranjen lep spomin. Hudo prizadetim svojcem pa velja tudi naše odkritosrčno sožalje!

Starši v grob, otroci k sosedom

Turoben pogreb po plazu zasutih zakoncev Ranerjev

Maribor, 30. januarja

V ponedeljkovi številki »Jutra« smo izčrpno poročali o pretresljivi smrtni nesreči vrh Sv. Urbana na našem obmejnem Kozjaku, ki je terjala življenje vzornih zakoncev 44letnega posestnika Josipa Ranerja in njegove 29letne žene Marije. Včeraj popoldne ju je velika množica Kamničanov, sosedov in tudi Mariborčanov spremila na zadnji poti iz Joštove hiše vrh Sv. Urbana na tamošnje pokopališče. Ves potek pogreba je nudil pretresljivo sliko, ob nenehnem joku 4 sirot so se orosile oči vseh pogrebcev. V toplih besedah je nesrečnima žrtvama zime spregovoril v slovo kamniški župnik g. Munda, domači pevci pa so ubrano zapeli žalostinko. Bil je pogreb, kakršnega vrh Sv. Urbana še niso videli.

Usodo štirih nepreskrbljenih sirot: 10 letne Marije, 9letne Elice, 6letne Anice in 3letnega Ivančka bo vzela sedaj v svoje roke kamniška občina. Kamniški župan g. Lorenčič bo skušal zadevo urediti tako, da bodo po enega otroka prevzeli sorodniki, oziroma bližnji sosedje. Sorodniki, ki bodo prevzeli domačijo, bodo obvezani za skrb in dobro vzgojo nesrečnih otrok, ki jih je usodno naključje tako rano oropalo ljubljenih staršev.

Žrtev velikega plazu pri Zavrču

Tri dni so odkopavali viničarko Terezijo Bratuševo

Maribor, 30. januarja

Še je obmejna javnost pod vtisom pretresljive tragedije pri Sv. Urbanu na Kozjaku, katere žrtvi sta postala Jos. Raner in žena Marija. Že je prispela danes v Maribor vest o sličnih usodi, ki je doletela viničarko Terezijo Bratuševo iz Korenjaka pri Zavrču.

Bratuševa je, kakor običajno, kadar je zapadel sneg, čistila od snega dohod k svoji hiši, ki je postavljena ob strmem pobočju haloškega gričevja. Sredi dela pa se je s strmega brega utrgal velik plaz, ki je revico zasul in pokopal. Domači so bili v skrbeh, ko je ni bilo domov. Obšla jih je trpka slutnja, da se je moralo nekaj zgoditi. Ko so zagledali v bližini hiše ogromen kup snega, so zaslutili, da jo je zasul plaz. Pričeli so razkopavati sneg. Kako velika množina snega se je valila po strmem bregu proti dolini, lahko razberemo ob tem, da so morali domači in sosedje tri dni razkopavati sneg, da so prišli do trupla nesrečne viničarke četudi je bila komaj meter in pol pod snegom. Njeno truplo so prepeljali na pokopališče v Zavrču.

Neznan ogenj pri Sv. Križu nad Litijo

Zgorelo je gospodarsko poslopje z dvema avtoma

Sv. Križ, 30. januarja

Preteklo noč nas je proti jutru vrgel iz sna plat zvona. Takoj so bili ljudje iz hiš, nekateri oblečeni kar za silo. S stolpa je klical zvon na pomoč. Gospodarsko poslopje Hranilnice in posojilnice pod cerkvijo je bilo že vse v plamenih. Hitro so se znašli tudi gasilci. Sreča je bila le v tem, da so strehe pokrite z debelo plastjo snega in so bili reševalci takoj pri rokah. Gospodarsko poslopje, kjer je bila garaža avtoprevoznika g. Dolinarja, je zgorela do tal in z njo tudi dva avtomobila, ki sta služila za prevoz na progi Litija-Sv. Križ. Bila sta to Fordov avtobus in luksuzna 6 sedežna limuzina Tatra. K sreči sta Hranilnica in g. Dolinar delno zavarovana.

Vzrok požara preiskujejo orožniki. Morda se je komu zahotelo bencina. Splazil se je v garažo in odvil petelina pri bencinskem kotličku, pa se mu je vžgal bencin in je tat v strahu pred nesrečo zbežal, ogenj pa se je nato razširil še na sosedni avto in na poslopje. Podobna nesreča se je primerila nedavno pri Boriškovih v Litiji. Boriškovi so prišli bolj pozno domov s tovornim avtomobilom. Zato niso potegnili avta v garažo, temveč so ga pustili kar pod šupo. Domačemu hlapcu pa je tistikrat v vžigalniku zmanjkalo bencina. Ko je zarana vstal z namenom, da pojde v hlev krmit živino, se je spomnil, da bi lahko ceno prišel do bencina. Dvignil je pokrov bencinskega kotlička. Ker je bila tedaj še tema se je s svečo primaknil prav do pipice v avtu in jo je odvil. Seveda je bila nesreča neizogibna, v tistem se je bencin vnel in nato tudi avto. Še šupa je bila brž v plamenih. Okoliščine kažejo, da je bil tudi pri Sv. Križu tak nerodnež. Orožniki so aretirali nekega osumljenca. Škodo cenijo na 100.000 dinarjev.

Vinko Bon †

Krško, 30. januarja

Po kratki bolezni je včeraj popoldne umrl v krški bolnišnici ugledni posestnik gospod Vinko **Bon.** Rodil se je 1876. leta na Mirni. Kmalu potem se je njegov oče preselil v Gotno vas pri Novem mestu. Od tam je prišel v Krško, kjer se je izučil v Štancerjevi trgovini. Kmalu nato je odprl na Bučki trgovino. Odtod pa se je leta 1897. preselil na Rako. Poleg trgovine je vodil gostilno vse do leta 1917., ko je kupil v Krškem hišo in posestvo Martina Hočevarja. Odtlej se je posvetil posebno vinogradništvu.

Svoje vinograde je obdeloval z vnemo in veseljem. Uspehi niso izostali, njegov vinski pridelek je zaslovel daleč naokrog. Njegove razstave vin na ljubljanskem velesejmu in pri kmetijski podružnici so bile znane vsem vinskim trgovcem po Sloveniji in je prejel razna častna priznanja. Vinko Bon je bil zaveden član Sokola in gasilske čete v Krškem. Gasilski četi v Krškem in Velikem Podlogu sta ga počastili za lepe zasluge s častnim članstvom. Gospod Vinko Bon pa je bil tudi eden tistih starejših mož, ki je vsakokrat ob pravem času dokazal s svojim nastopom svoje odločno napredno prepričanje. Zavedal se je, da je možatost in značajnost prva vrlina, zato ni nikoli klonil, ostal je do zadnjega zvest napredni misli. Bodi mu ohranjen blag spomin, ugledni rodbini pa naše iskreno sožalje!

Oče križevačkih štatutov

Šmarje pri Jelšah, 30. januarja

Z viška svojih 75 let motri svet in življenje vedno zvest stoični filozofiji g. dr. Josip Rakež v Šmarju pri Jelšah. Rojen 31. januarja 1865 v Železni Kapli na Koroškem, kjer je v Celovcu dovršil gimnazijo, je študiral medicino v Gradcu. Tu je vstopil v društvo »Triglav« in za Triglavane priredil pod psevdonimom J. R. Mukolovecky,

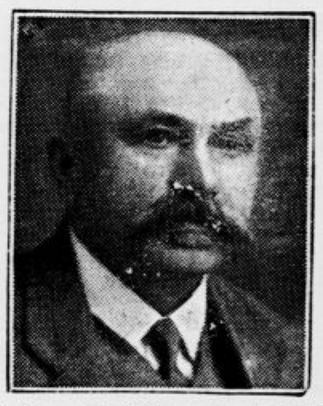

privatni docent iz Odese, sloveče križevačke štatute. Ti štatuti so bili premnogokrat kamen spotike nasprotnikom, vsi pa, ki so spoznavali njihovo praktično vrednost, jim ne bodo odrekali velikega vpliva s pozitivnimi vrednostmi. Da je in bo mladina v akademskih letih hotela uživati vso akademsko svobodo tudi v družabnem pogledu, ji ne more zamerjati nihče in slep bi bil, kdor bi hotel to zanikati, ko vidimo, da se to dogaja v nasprotju s sprejetimi načeli tudi drugje, le v prikriti obliki. In spraviti nekako disciplino v mlado družbo, je večinoma prav težko. In to se je za nekaj rodov akademske mladine posrečilo križevačkim štatutom in v tem je njihova vrednost, zlasti če še dodamo njihovo domoljubno usmerjenost. Da jih je priredil za slovenske prilike, je zasluga Mukoloveckega.

Po opravljenih izpitih in praktikah se je nastanil dr. Rakež dne 2. septembra 1893 v Šmarju pri Jelšah kot praktični zdravnik ter je kot veščak in človekoljub skozi desetletja prinašal odrešenje tja, kjer je bila njegova pomoč in zmožnost najbolj potrebna, ne da bi bil pri tem v skrbeh, kdo in kdaj mu bo honoriral njegov trud. Sam idealist se je z idealizmom posvečal svojemu idealnemu poklicu in ga stavil vedno v službo njegovemu varstvu izročene pokrajine. Poleg svoje stroke pa je živel ves v filozofiji in svetovnem slovstvu, zasledoval do danes tudi najmanjše in najdrobnejše pojave v našem slovstvu, za kar sta ga njegov naravnost legendarni spomin, znanje jezikov in njegova klasična naobraženost v izredni meri usposabljala. Tudi sam je prijel za pero in se oglašal v »Ljubljanskem Zvonu« in s posebnim srcem v Triglavanskih listih. V sleherni družbi pa je zbujal občudovanje z izbranimi svojimi govori tudi v latinščini, s svojimi recitacijami iz spomina, predvsem pa s svojim mirnim, širokogrudnim, vseumevajočim gledanjem na svet in ljudi, na njihova dejanja in nehanja.

Tak je bil in tak je še danes dr. Josip Rakež, morda sedaj še z bolj poudarjeno filozofijo, kajti edino z njo je mogoče ohraniti v današnjih zmešanih časih tisto mirnost gledanja, ki tako zelo odlikuje tega 75-letnega moža. V Šmarju vedo vsi, kaj je storil in pomenil za Šmarje vso svojo življenjsko dobo in zato mu žele skupno z njegovimi prijatelji po vsej slovenski zemlji, da ostane še dolge vrste let čil in zdrav kot gospod duha v ponos našega Šmarja!

Za 700.000 din dvanajst let pokore

Podrobnosti z velike razprave proti Štefanu Friedrichu

Murska Sobota, 30. jan.

Razprava proti sodnemu oficialu Štefanu Friedrichu, ki ga je državno tožilstvo postavilo na zatožno klop zaradi utaje in poneverbe varstvenega denarja pri okrajnem sodišču v Murski Soboti, je vzbudila veliko zanimanje. Štefan Friedrich je Sobočanec, ki je bil splošno znan, saj je tu služboval od prevrata na okrajnem sodišču. Njegova aretacija pred veliko nočjo je bila prava senzacija, ki se ji pa nihče ni čudil, saj je bilo znano, kako veselo življenje je vodil. V začetku je kazalo, da je primanjkljaja din 300.000, kasneje pa je ta vsota narasla na 700.000 din. V izpopolnitev včerajšnjega poročila, oddanega po telefonu, naj navedemo nekaj značilnih podrobnosti.

Državni tožilec je sestavil obtožnico, ki obsega 48 tipkanih strani. Včerajšnja razprava je privabila pred sodišče veliko množico občinstva, ki pa ni moglo dobiti prostora v dvorani. Mali senat so sestavljali predsednik okrožnega sodišča dr. Sernec in sodnika Prohinar in Piškur. Obtožnico je zastopal državni tožilec dr. Juhart, obtoženca pa je zagovarjal ex offo odvetnik Franc Bajlec.

Kaj mu očita obtožnica

Friedrich Štefan je vstopil v drž. službo v avgustu 1918 in je ves čas služboval v Murski Soboti. Ocene je imel vsa leta prav dobre in odlične. Poleg plače je imel redne mesečne dohodke tudi kot tolmač madžarskega jezika. Zlasti je mnogo zaslužil s prevajanjem zemljeknjižnih izvlečkov, ker se je zemljiška knjiga pred zedinjenjem vodila v madžarskem jeziku. Bil je tudi blagajnik pri Nabavljalni zadrugi državnih uslužbencev, kjer je prejemal za odpravljanje poslov 550 din mesečne nagrade. Obdolženec sam navaja, da so znašali njegovi dohodki pred letom 1927 mesečno okrog 4000 din, po tem letu pa le 2500 din, ker se je zaslužek na prevodih znatno zmanjšal. Leta 1932. se je oženil. Žena je imela 200.000 din imovine, s katero je zgradila hišo v Murski Soboti.

Kljub lepim dohodkom pa se obdolženec ni zadovoljil s plačo. Državni tožilec ga slika kot lahkomiselnega človeka, ki je zgodaj začel zahajati v vesele družbe raznih omizij, kjer je igral vlogo velikega kavalirja in je plačeval za vse omizje. S pivskimi tovariši je prirejal avtomobilske izlete v okolico in trosil na veliko. Za ta način življenja so mu bila potrebna sredstva, ki so presegala njegove sicer lepe dohodke. Sredstva je dobil na okrajnem sodišču, kjer je postal leta 1927 vodja nespornega oddelka in denarne knjige ter režiser. Kot tak je prejemal denarne pologe in druga nakazila. To ga je pahnilo nesrečo.

Prvi poseg v državno blagajno

je izvršil leta 1927. Tedaj je poslal Rdeči križ iz Beograda 100 srečk na sodišče v razprodajo. Srečke so se prodajale po 10 din. Razpečaval jih je Friedrich, ki jih je prodal 30, 70 pa pridržal zase. Plačal jih je z državnim denarjem, ki ga je dvignil iz sodne blagajne. Tako je bil storjen začetek, ki je predstavljal le vsoto 700 din. Nato so posegi v državno blagajno rasli iz dneva v dan, iz leta v leto. Sprožil se je plaz in potegnil obdolženca v prepad. Najprej se je mož lotil denarja varstvenih, zapuščinskih in skrbstvenih zadev. Stranke so na sodišču v njegove roke polagale denar, ki ga je obdolženec spravljal v žep. Če je kaka poslana zadeva dozorela in so bila potrebna izplačila, je poneverbe starejših zadev kril z novimi in tako odpravljal upravičence z denarjem iz novih zadev.

Zdaj pa zdaj so pa nastopila večja izplačila, za katera redni dotok denarja na sodišču ni zadoščal. V takih primerih se je obdolženec zatekel k realizaciji skladov, vloženih pri podružnici državne Hipotekarne banke v Ljubljani. Sklep je pripravil vsakokratnemu svojemu predstojniku v podpis. Ker je užival sloves zanesljivega in odličnega uradnika, predstojniki niso postali pozorni na njegove manipulacije.

Plaz se utrga...

Lansko pomlad bi sodišče moralo izplačati vsoto 161.000 din iz izvršilnega sklada v Szaparyjevi zadevi. Sklad pa je bil izčrpan in Friedrich je sam razkril svojemu predstojniku dr. Šumenjaku svoje finančne operacije na sodišču. Prosil je še rok 5 dni, da si bo nabavil gotovino in pokril primanjkljaj, ki je po njegovi prvi navedbi znašal okrog 300.000 din. Rekel je, da ima pripravljen sanacijski načrt, kako izplačati ta denar. Seveda pa denarja ni mogel dobiti in se je dal sodišču na razpolago.

Preiskava je potem trajala skoraj pol leta, ker so se pokazali vedno novi primanjkljaji. Vsota manjkajočega denarja v raznih fondih je dosegla 700.000 din. Priznanje pred sodniki je bilo odkrito. Po celodnevni razpravi je bil Štefan Friedrich obsojen na 12 let ječe.

— Pri ljudeh, ki jih pogosto nadleguje zapeka, vsled česar imajo vrenje v želodcu in črevih, pospešuje se temeljito čiščenje celokupnih prebavil s čašo naravne **»Franz-Josefove«** grenke vode, zaužite zjutraj na tešče. Z uporabo **»Franz-Josefove«** grenke vode se naglo odstranja belina z jezika, ki se nakopiči vsled zapeke, obenem se pa doseza tudi boljši tek.

Ogl. reg. S. br. 30474-32.

Na akademiji s plesom društva »Dom visokošolk« v soboto 4. februarja ob 20. v Kazini bo plesala ga. Bravničarjeva Dvořakov »Slovanski ples«.

Kulturni pregled

Ukrajinska kultura

Euhen *Onatskyj*, čigar italijansko slovnico ukrajinskega jezika smo pred leti prikazali v našem kulturnem pregledu, je izdal v Rimu 176 strani velikega formata obsegajočo knjigo *»Studi di storia e di cultura ucraina«*. Znani italijanski slavist Luigi *Salvini* je prispeval predgovor, ki v njem označuje pomen te knjige. »Že cela leta se ukrajinsko vprašanje — začenja prof. Salvini svoj uvod — pojavlja kdaj pa kdaj na obzorju evropske zavesti in politike. Ob sleherni nevarnosti nevihte na bližnjem evropskem Vzhodu, ob vsakem močnejšem spopritjemu med interesi, ki prihajajo na tem ozemlju navzkriž v igri velesil, postaja Ukrajina aktualen argument. Ne glede na vso polemiko in propagando pa dokazuje že to dejstvo, koliko življenjske sile ima ukrajinsko vprašanje, ki se vsiljuje tudi kot odločilen činitelj ravnovesja ali nadvlade na najbolj nevralgičnem in nemirnem področju Evrope, kjer mlade in stare rase, stare in nove kulture neugnano iščejo način medsebojnega sožitja in izravnavanja...«

Knjiga E. Onackega šteje več kakor deset študij, ki se vse bavijo s problemi naroda, čigar samostojni obstoj nekateri prav tako trdovratno zanikujejo (Ukrajinci so del velikoruskega naroda!) kakor ga drugi branijo. Onackij je kajpak njegov vneti zagovornik. V prvi študiji razpravlja o Ukrajini glede na njen položaj in njeno funkcijo v Evropi. Je to nekak splošen uvod v bistvena vprašanja ukrajinskega problema. Pisec ga sklepa s trditvijo: »Ukrajinsko prebivalstvo sovraži ruski komunizem, vendar pa tudi ne bi hotelo priti v oblast mednarodne plutokracije. Hoče biti neodvisno v političnem, kulturnem in gospodarskem pogledu. Ukrajinski nacionalizem sprejema genialno italijansko koncepcijo korporativne države.« Po današnjih zemljepisno političnih spremembah je upravičeno vprašanje, ali še kje obstoji kot množestveno gibanje tak ukrajinski nacionalizem kakor ga označuje pisec teh študij? V drugi študiji se bavi Onackij z »ukrajinskim problemom v njegovem zgodovinskem razvoju«. Je to poskus sinteze ukrajinske zgodovine, zgoščen v obseg kakšnih 22 strani. Informativno je zelo dober; izraža pa zgodovinsko gledanje ukrajinskih raziskovalcev, ki nasprotuje stališču ruskih zgodovinskih šol. V predavanju »Ukrajina in evropska meja« razglablja Onackij kulturno-zgodovinsko vlogo Ukrajine v nasprotjih med Zapadom in Vzhodom. V nadaljnji študiji se bavi z etnično terminologijo vzhodne Evrope; razglablja z zgodovinskega zrelišča imena Rus, Poljak, Ukrajinec, kozaki, dr. tei kaže, kako so se v teku stoletij spreminjali in kakšne težkoče zastavlja marsikje današnja etnična razmejitev. Zanimiv je zgodovinski članek »Napoleon in problem ukrajinske neodvisnosti«. O »Zelenem klynu«, ukrajinski koloniji na Daljnem vzhodu izvemo iz naslednjega sestavka zanimive podrobnosti. Vsakega slavistično zainteresiranega čitatelja bo najbolj zanimala študija »Ukrajinski jezik v rodbini slovanskih jezikov«. Piscu je za izhodišče izjava ruskega carskega ministra Valujeva l. 1876, da ukrajinski jezik »ne obstoji, ni nikdar obstojal in tudi ne bo nikdar obstojal«. Onackij je zbral mnogo lingvističnega in filološkega gradiva, da bi obranil in jasno dokazal obstoj ukrajinščine kot samostojnega slovanskega jezika. V uvodu se tudi bavi z odnosom jezika in narodnosti. Etnološki značaj ima študija: »Verovanja, šege in navade ukrajinskega ljudstva v odnosu do smrti«. Takisto naslednja študija, ki razpravlja o »čarobnem krogu« v verovanju in v šegah ukrajinskega ljudstva. Z etnološke strani pa je posebno zanimiva študija o ostankih poganske kosmogonije v ukrajinskem folkloru. Serijo študij zaključuje priložnostni sestavek o značaju, stremljenjih in smotrih ukrajinskih umetnikov. Ob koncu so dodane bibliografske opazke in nekatere umetniške priloge.

Za informacijo o Ukrajini in Ukrajincih ter o njih stališču bo ta knjiga italijanščine veščemu čitatelju dobro rabila. —o.

Ingoličeve „Sirote“ na odru v Ptuju

Ko je lansko leto izhajala v »Našem rodu« Ingoličeva mladinska povest »Sirote«, so mladi bralci često izpraševali avtorja, kako se bodo dogodki razvijali in kakšen bo konec. To je dokaz, da je bila vsebina in živahen način pripovedovanja mlademu svetu zelo všeč, čeprav je zgodba realistična in deloma zapušča pota mladinske literature, na katerih še vedno leži pravljični dih. Avtor sam in režiser g. Fr. *Žižek* sta delo dramatizirala za ptujsko gledališče tako, da pred zastorom (ki ga je porisal g. Fr. Mihelič z glavnimi kraji iz povesti), pripovedovalec navaja vse one stvari, ki so potrebne za razumevanje posameznih prizorov. Tako so odmori med slikami izpolnjeni in brez presledka teče pred gledalci zgodba o štirih sirotah, o Slavku Štefu, Tinčku in Treziki, ki so jih trdi gospodarji in varuhi pognali v svet s svojo brezobzirnostjo. Novi dom najdejo v slabi kolibi, ki je stala v peščeni jami nedaleč od vasi. Tam žive nekaj časa sami zase, pomagajo drug drugemu, preživljajo se z miloščino ter doživljajo vesele in žalostne prigode, dokler jih jesenske povodnji ne preženejo iz zavetišča. Pri tem izgubi nema deklica Trezika življenje. Konec pa je srečen, kakor je mlademu bralcu všeč. Življenje ostale sirote bolj ali manj osreči. Prizorišče povesti je okolica Ptuja, vanjo segajo siromaščina Haloz in težave delavcev iz mariborske okolice.

V trinajstih slikah, ki delno samo ilustrirajo dejanje, delno ga pa nosijo, je režiser poudaril in razvil predvsem scenično plat igre in z raznimi efekti napravil prav uspele stvari (scena pri podiranju drevja, otroci pod kozolcem in v jami, povodenj i. p.). Pri tem pa je videti, kakor bi bil glavni namen režiserja, da ustvari zanimivo in svojevrstno sceno, zakaj ostali dramski elementi igrajo pri njem drugo violino. S čisto preprostimi sredstvi doseza presenetljive realistične učinke in tudi igranje je večidel skladno s tem pojmovanjem. Le tu in tam uporablja režiser namesto stvarne razlage dogodkov kakšne surrealistične kretnje, s katerimi hoče marsikaj povedati, a to se mu ne posreči vselej tako, kakor si zamisli (n. pr. scena za prizor s Srakico, igre otrok v peščeni jami, odhod vaščanov od mrtve deklice). Te stvari motijo zato, ker silijo iz okvira enotne zamisli, dasi so režiserju bržkone zelo ljube. Pokazalo se je tudi, da imajo daljši prizori, ki dajejo vsaj slutiti dramatično dogajanje, mnogo večji uspeh, kakor pa kratke, nekaj stavkov obsegajoče scene, v katerih se igralci ne morejo razviti. Mladi igralci so nastopali brez zadreg, starejši pa so pokazali tudi v majhnih vlogah svoje sposobnosti in tako s svoje strani pripomogli do lepega uspeha.

Prizadevanju avtorja in režiserja gre zasluga, da je Ptuj doživel krstno predstavo te prijetne mladinske igre.

— *n*

Svetosavski koncert v Mariboru

Maribor je tudi letos srečno proslavil praznik sv. Save. Pravoslavna občina je priredila v veliki Sokolski dvorani dopoldne šolsko proslavo, zvečer pa koncert z izbranim sporedom, na katerem so sodelovali mariborski glasbeniki: gg. *Anatol Manoševski*, operni pevec in član mariborskega Nar. gledališča, *Oton Bajde*, ravnatelj marib. Glasbene matice in *dr. Roman Klasinec*, nastavnik Glasbene matice. Dalje orkester vojne muzike 45. pp., pomnožen s civilnimi godbeniki, pod vodstvom g. kap. *Josipa V. Jiraneka* in moški zbor »Jadran-Nanos«, pod vodstvom g. *Ubalda Vrabca*, nastavnika Glasbene matice.

Koncert je otvoril orkester in podal pod mojstrskim vodstvom g. Jiraneka njegovo »Fantazijo jugoslovenskih narodnih pesmi« in Brodilov »Srpski venac«. Dve čedni stvarci, ki sta tvorili posrečen uvod k uspeli proslavi. — G. A. Manoševski nam je podal tri pesmi: a) Hristićeco »Elegijo«, b)

Danes nepreklicno zadnjikrat! Pretresljiv, krasen film po vsebini nesmrtne Puccinijeve opere. — Glavno vlogo igra in poje MARIA CEBOTARI. — Za smeh in razvedrilo: Paul Kemp in Lucie Englisch

PREMIERA MADAME BUTTERFLY

KINO UNION — TEL. 22-21 Predstave ob 16., 19. in 21. uri

Danes ob 16. in 19. uri nepreklicno zadnjikrat

Vesela potepuha

z Mickey Rooneyjem in Wallace Beeryjem!

KINO SLOGA — TEL. 27-30

Ob 21. uri PREMIERA zabavne filmske komedije, polne humorja in iskrene življenjske vedrine:

S 5 parami okrog sveta

Najveselejši film slavnega francoskega komika FERNANDELA

BELA SMRT

SAMO ŠE DANES!

Lepa življenjska drama polarnih lovcev! — Prekrasni naravni posnetki z Grönlanda in Norveške. — Rene Deltgen, Hilde Sessak

KINO MATICA, tel. 21-24 ob 16., 19. in 21. uri

Spoštovanim naročnikom

Cenjene naročnike opozarja uprava »Jutra« na položnice, ki so jih prejeli, s prošnjo, da jih porabijo takoj prve dni februarja za vplačilo naročnine. Na sprednji strani položnice je napisati naročnikov naslov tako, kakor se glasi na naslovnem lističu izvoda, ki ga naročnik vsakodnevno prejema po pošti. Ako želite kakršnokoli spremembo naslova, označite to na zadnji strani položnice.

S tekočo naročnino blagovolite poravnati še morebitni zaostanek iz prejšnjih mesecev, da vam ne ugasne pravica do »Jutrovega« nezgodnostnega zavarovanja. Tudi za to leto smo sklenili z zavarovalno družbo »Zedinjeno zavarovalnico« pogodbo, po kateri družba izplača svojcem smrtno ponesrečenih naročnikov posmrtnino v znesku 10.000 din. Pogoj je, da naročniki niso bili v zaostanku z naročnino.

Neizrabljene položnice, če je bila naročnina že poprej plačana, naj blagovolijo cenjeni naročniki shraniti za prihodnjo priliko ali jih izročiti znancem, ki bi se na list naročili. Ponedeljska izdaja »Jutra« se plačuje z isto položnico kakor dnevna izdaja.

UPRAVA »JUTRA«.

Domače vesti

Radio ne svira ...

Čim višji so predeli naše domovine, tem hujša zima in tako nam med drugim poročajo iz Ljubnega ob Savinji: Letošnja zima tudi nam Ljubencem hudo kljubuje. Zaradi zamrzlih voda je v zastoju predvsem lesna trgovina, saj že dalje časa ne obratuje nobena žaga. Nastala je znatna brezposelnost. Edino še delajo planinski delavci pri spravilu lesa. Občutno škodo trpijo pri tem tudi naši mizarji, ki imajo po večini stroje na pogon z elektriko. Toda ta na žalost že delj časa peša in je tudi že popolnoma opešala.

Z vodstvom naše elektrarne se ne moremo vsi člani v polni meri zadovoljiti, toda uvidimo, da se ne da pomagati, tudi ne pri najboljši volji, kadar nagaja višja sila. Nekateri pa drugače izražajo svojo sodbo in eden takih prizorov je vreden, da ga kratko opišemo.

Preteklo soboto zvečer je obiskala predsednika in tajnika naše elektrarne večja družba. Klicala ju je iz stanovanja. Zakaj? Takole se je glasil poziv:

—Radio v spodnjem trgu ne svira!...

I. kako bi jim tudi sviral! Saj ni bilo mogoče poslušati radia, če so se mudili na pohodu po trgu. Stvar pa je vendarle bila toliko resna, da je kazalo uvesti uradne poizvedbe, o katerih se je dognalo, da so radio razločno slišali tisti, kateri so bili — doma. Kot delničarji in zadružniki vprašujemo, ali naj se odslej vedno na cesti prepiramo o tem, ali radio v posameznih delih trga ne svira in ali je zato treba hoditi koga klicat zvečer na odgovor. Kaj hočete, kljub zimi in vojni še živimo v idiličnih časih!

Pri zaprtju in motnjah v prebavi vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec navadne Franc Jožefove grenčice.

• **Rojstni dan kralja Borisa III.** Včeraj je bratska Bolgarija slovesno praznovala rojstni dan kralja Borisa III. Pod njegovim modrim vladanjem in v veliki meri po zaslugi blagopokojnega Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja se je pričela politika zbliževanja med obema slovanskima državama na Balkanu, ki jo je pred tremi leti kronala pogodba o večnem prijateljstvu. Pogodbi je sledil solunski dogovor z nenapadalnim paktom med balkanskimi državami in politika, ki sta ji kralja Boris in Aleksander utrla pot, uspešno napreduje. Prazniku bratskega bolgarskega naroda se iskreno pridružujemo tudi Jugosloveni in posebej še Slovenci, ki smo v teh zadnjih letih navezali z bratsko sosedo najprisrčnejše kulturne in gospodarskopolitične stike.

NAJSLAJŠA in NAJBOLJŠA krepilna pijača je

BERMET—VINO

ČRNINA IZ FRUŠKE GORE

Sremski Karlovci — Gostilničarji nudite to specijaliteto svojim gostom V sodčkih od 50 l naprej ga razpošilja

B. MARINKOV,

Sremski Karlovci — Fruška gora

• Promocija. Na medicinski fakulteti zagrebške univerze bo danes promoviran za doktorja vsega zdravilstva g. Branko Šalamun, starejši sin uglednega ptujskega odvetnika in narodnega delavca dr. Franja Šalamuna. Mladi doktorand je vse počitnice in ves prosti čas zadnjih let s pridom izkoristil, da je izpopolnil svoje znanje, in je po več mescev prakticiral v Parizu, Pragi in po raznih bolnišnicah države. Od novega leta dalje se mudi v Rimu na specialnih študijih, ki se jim misli posvetiti, in iz Rima prispe tudi na promocijo v Zagreb. Mlademu zdravniku iskreno čestitamo in mu želimo najlepših uspehov v znanstveni karieri.

Pravi San Pedro Mate čaj,

vzpodbuja delavnost ledvic in črevesja. — Dobi se samo v originalnih zavojih po din 5.— in din 18.—.

SAN PEDRO

DROGERIJA GREGORIČ

Ljubljana, Prešernova 5.

• **Novi profesorji zagrebške univerze.** Z odlokom bana banovine Hrvatske je bilo na zagrebški univerzi in na ostalih zagrebških visokih šolah imenovanih 15 novih profesorjev in docentov. Med njimi je podban dr. Ivo Krbek imenovan za nonorarnega profesorja upravnega prava in načelnik dr. Vladimir Franulić za privatnega docenta denarstva na vseučilišču, načelnik dr. Mirko Lamer pa za izrednega profesorja gospodarske politike in denarstva na ekonomsko-komercialni visoki šoli. Odvetnik dr. Ivo Politeo, predsednik odvetniške zbornice, pa je bil imenovan za honorarnega profesorja delovnega prava na vseučilišču.

• **Poneverba blagajnika Čeremide raste.** Pred dnevi smo poročali o aretaciji Mehmeda Čeremide, blagajnika pri centralni direkciji državnih rudarskih podjetij v Sarajevu, ki mu je preiskovalna komisija ugotovila 25.000 din primanjkljaja v blagajni. Čeremida je bil aretiran, komisija pa je nadaljevala delo in v nekaj dneh ugotovila, da manjka v resnici 70.000 din. Čeremida je priznal, da je vsoto poneveril in poneverbo kril z lažnimi potrdili a denar je potrošil po večini v družbi neke znane sarajevske dame. Vsa znamenja kažejo, da bo vsota v teku preiskave še narasla.

• **Za skrajšanje delovnega časa poklicnih šoferjev.** V nedeljo je imela strokovna organizacija poklicnih šoferjev v Zagrebu, v kateri so včlanjeni pretežno šoferji, zaposleni na avtobusih, tovornih avtomobilih in taksijih, svoje zborovanje. V resoluciji so zahtevali med drugim, da se ukine revizija voznih listov, da se pospeši ustanovitev banovinske avtošole, ki bo absolviranim šoferjem omogočila položaj samostojnega obrtnika, da se v odbor za prometne nezgode in nesreče pritegneta tudi šofer in avtomehanik in da naj delodajalci spoštujejo pravilnik o polaganju šoferskega izpita ter naredbo, po kateri morata delati na avtobusih in tovornih avtomobilih po dva šoferja. Z izvajanjem te naredbe bi lahko mnogi nezaposleni šoferji prišli do dela in kruha, zaposlenim pa bi se delavnik, ki znaša zdaj po 15, včasih pa tudi do 20 ur na dan, skrčil na zakonito mero.

• **Planinci pozor!** Izletniške vozovnice veljajo pri vožnjah na državni železnici iz Ljubljane na Gorenjsko z vlakom, ki odpelje jutri, v četrtek, ob 15.40 uri iz Ljubljane proti Jesenicam in za vlak, ki pelje v petek ob 5.40 uri zjutraj proti Jesenicam. Za navedena dva vlaka kupljene izletniške vozovnice so veljavne za povratek z vlakom, ki pelje iz Gorenjske na praznik dne 2. februarja ob 20.33 uri. Navedeni vlaki imajo zveze proti Bohinjski Bistrici in Planici. Planinci, izkoristite ugodno priliko ter se v čim večjem številu poslužujte navedenega vlaka!

• **Trije izmed osijeških četvorčkov umrli.** Pred dnevi smo poročali o četvorčkih, ki jih je rodila 37letna Rozalija Vajdova v Retfali pri Osijeku. Od sobote do ponedeljka so trije izmed malčkov umrli, a tudi za poslednjega četvorčka je malo upanja, ker je zelo slabe telesne konstitucije.

• **Za zaščito otrok za primer vojne so darovali:** Jakob Verbič, Dolnji Logatec 100 din; Predilnica in tkalnica d. d. Maribor 200 din; Pakiž in tovariši, Ribnica 30 din; Svečarna »Pax«, Ljubljana, 100 din; Tovarna olja in lakov, Medić & Zankl, Ljubljana, 100 din; Tovarna za pliše F. Eifler, Ljubljana, 30 din; Lesna industrija F. Staré, Kolovec, 50 din; Ivan Rus, Loški potok, 100 din; »Eta«, tovarna gorčice in konzerv, Kamnik, 30 din; Tovarna lesovine in lepenke E. Pogačnik, Brezno, 100 din. Hvala! — Unija za zaščito otrok, Ljubljana.

• **Smrt zaslužnega grafičnega delavca.** V Zagrebu je umrl v 84. letu starosti Ljudevit Wieser, eden najstarejših zagrebških tipografov. Pokojni Wieser, ki so ga Zagrebčani tudi z ulice poznali kot markantno pojavo, se je vse življenje z vnemo udejstvoval v strokovnem gibanju črkostavcev in njemu gre levji delež zaslug za zgradbo tipografskega doma na vogalu Primorske ulice in Ilice.

• **Zagrebški kolporterji so se organizirali.** V nedeljo je bila v Zagrebu ustanovna skupščina Prvega hrvatskega društva kolporterjev, ki so ga prodajalci listov ustanovili z namenom, da organizirajo medsebojno pomoč v bolezni in smrti. Pravila, ki jih je potrdila tudi banska oblast, odrejajo, da kolporter ne sme biti mlajši od 16 ali starejši od 60 let.

• **Lažni akviziter, ki je delal s hipnozo.** V Predavcu v bjelovarski okolici se je pred dnevi pojavil mlad slepar, ki se je izdajal za Slavka Šnajderja in je nastopal kot zastopnik zagrebške električne centrale oziroma njene bjelovarske uprave. Hodil je od hiše do hiše, nagovarjal gospodarje, naj se prijavijo za napeljavo električnega toka, in pobiral manjše ali večje zneske na račun. Njegova akvizicija je med kmeti v Predavcu vzbudila tolikšno zanimanje, da so ljudje v trumah prihajali v občinski urad in vpraševali, kdaj se bo elektrifikacija začela. Ko so z občine vprašali v Bjelovaru, pa je prišlo na dan, da je bil Šnajder navaden slepar. Posestnici Kati Seljančevi je izmamil 750 din pod pretvezo, da mora takoj odpotovati v Križevce, od koder bo prinesel veliko obločnico, ki bo gorela sredi Predavca. Pozneje je ženska pripovedovala, da jo je s svojim govorjenjem povsem hipnotiziral in jo je spravil v takšno stanje, da bi mu bila dala, kolikor bi bil zahteval.

• **318 000 za 20 000 din.** Pred okrožnim sodiščem v Zagrebu že nekaj tednov teče razprava proti funkcionarjem Pučke štedionice, ki je s svojim poslovanjem mnogo malih in srednjih vlagateljev ukanila za vse njihove prihranke. Najbolj pretresljiv je primer mladoletne Kate Crnkovićeve iz Slunja, katere oče je dolga leta delal v Ameriki in hčerki zapustil za doto vložno knjižico Srbske banke. Crnkovićeva je nujno potrebovala 20.000 din posojila a ker je sama nepismena, je naprosila občinskega tajnika v Slunju naj ji stvar uredi. Občinski tajnik je na podlagi nekega oglasa v listu poiskal Pučko štedionico, kjer je dobil na roko posojilo 20 tisoč din, kot garancijo pa je založil vložno knjižico Srbske banke še istega dne — bilo je 27. junija 1934 — je Pučka štedionica hranilno knjižico, ki se je glasila na 318 000 din in ki je bila po tedanjem kurzu vredna 72 do 75 odstotkov nominale, dalje prodala za 190 832 din, torej samo za 60 odstotkov. Posredovalcu prodaje nekemu Pavlu Lukiću, je Pučka štedionica izplačala 15 000 din provizije, kar pomeni pri posojilu 20 000 din nič manj kakor 75 odstotkov. Če prištejemo še stroške, ki jih je Pučka štedionica izplačala nekemu svojemu zastopniku za potovanje v Slunj v znesku 1050 din in pa čisto izgubo, ker je knjižico prodala 11 odstotkov pod tečajem, je banka že na vsem početku transakcije imela 36 570 din stroškov, kar pri posojilu 20.000 din nikakor ne kaže realnega poslovanja. Mladoletna Kata Crnkovićeva je utrpela nad 202.000 din škode.

• **Ponovno opozarjamo in vabimo na veliko maškarado »Vse okroglo«** ki bo na pustno soboto 3. februarja v Sokolskem domu v Litiji. Sodeluje orkester »Swing Rythem«. V baru in kabaretu posebna godba. Okusna in od enem originalna dekoracija bo gotovo presenetila vsakogar. (—)

Iz Ljubljane

u— **Napredni starešine pokojnemu tovarišu prof. Pavlu Grošlju.** V ponedeljek zvečer so imeli napredni akademski starešine svoj tovariški večer, ki se je zlasti še pod svežim vtiskom veličastnega pogreba spremenil v svečano počaščenje pokojnega prof. dr. Pavla Grošlja. Poleg predsednika starešinske zveze g. Ivana Vrančiča so prišli na sestanek mnogi odlični predstavniki napredne inteligence, med njimi univ profesorji dr. Plemelj, dr. Sajovic in inž. Pehani, minister n. r. dr. Albert Kramer, podžupan dr. Ravnihar, direktor Reisner, zastopnik Tiskovne zadruge dr. Fettich, primarij prof. dr. Zalokar, predsednik Narodne odbrane dr. Cepuder in drugi. Topel spominski govor je imel predsednik g. Vrančič. Prof. Pretnar, direktor dr. Breznik, dr. Kramer, dr. Fettich in dr. Zalokar so iskreno obujali spomine na mladostna leta ter na ozko sodelovanje s pokojnikom prav za prav z njegovim znanjem za kulturni in prosvetni razvoj slovenskega inteligenčnega naraščaja. Večer je potekel v globoki pieteti in tovariških spominih na nepozabnega dr. Grošlja.

Franca Mezka, ga. Marija Jeras, Cesta na Loko, je poslala 100 din namesto cvetja pok. Antoniji Štrukelj-Češkuti, mestna vrtnarija je pa v znamenje te odkupnine položila na krsto preprost venec. Za priboljšek v stari cukrarni je poslala tvrdka »Oki«, tovarna testenin na Celovški cesti 108., 30 kg makaronov; g. Bogomir Motoh, trgovec na Krekovem trgu, je daroval 5 kg kavine mešanice, 4 kg kavinih pridodatkov in 5 kg sladkorja; tvrdka Kovač, trgovina z živili na Poljanah, je poslala 30 kg čaja; pekarna I. Piskar s Tyrševe ceste je darovala 145 kg kruha, a veletrgovina z vinom Pio Radonič s Stare poti je darovala 11 l vina za čaj. Mestno poglavarstvo izreka vsem dobrotnikom revežev najtoplejšo zahvalo tudi v imenu podpiranih.

u— **Razstava alpinskih slik Eda Deržaja** bo odprta samo še nekaj dni, zato svetujemo kulturnemu občinstvu, da z obiskom ne odlaša. Pripominjamo, da so se dosedanji obiskovalci razstave prav pohvalno izrekli o Deržajevih delih. Deržaj razstavlja **olja, akvarele in grafike.** Na razstavo posebno opozarjamo naše **srednje in meščansko-šolsko** dijaštvo, kateremu je obisk, pod vodstvom gg. profesorjev in učiteljev omogočen proti znižani vstopnini. Za skupine je vodstvo po razstavi vedno na razpolago.

u— **Violinski koncert.** V ponedeljek 5. februarja bo ob 20. uri prvi violinski koncert letošnje koncertne sezone. Nastopila bo priznana italijanska violinistka Lilija D'Albore. Ona je velika umetnica in brez dvoma najboljša violinistka med mlajšimi italijanskimi violinisti. Koncertirala je že skoraj po vsej Evropi. V Jugoslaviji je turneja v februarju njeno prvo umetniško udejstvovanje v naši državi. Koncert bo v mali Filharmonični dvorani. Vstopnice v knjigarni Glasbene Matice. (—)

Društvo „Dom visokošolk“ vabi na

akademijo s plesom

v nedeljo, dne 4. februarja ob 20. uri v Kazini

SPORED BUFFET JAZZ

u— **Važno opozorilo za rezervne oficirje!** Danes bo ob 20. uri v dvorani Delavske zbornice važno predavanje za rezervne oficirje. V smislu naredbe komande dravske divizijske oblasti je udeležba na tem predavanju obvezna za vse rezervne oficirje glavnih redov (pehote, artilerije, konjenice, inženjerije in letalstva). Pri vstopu je oddati na 1 8 pole napisano ime z vojaškim činom radi nadaljnje evidence vojne oblasti. S seboj je prinesti »Potsetnik za rezervne oficire«.

Gg. rezervni oficirji!

Vse kar potrebujete za vašo uniformo — dobite najceneje pri tvrdki A. KASSIG, Miklošičeva c. 17, blizu glav. kolodvora.

u— **Visoko odlikovanje ljubljanskega nogometnega kluba.** Sportni klub Mars priredi na pustno soboto 3. februarja v Delavski zbornici svoj prvi sportni ples. Vsa prireditev bo pod visokim pokroviteljstvom gospoda ministra vojske in mornarice armijskega generala g. Milana Dj. Nedića. Marsovci, ki so se v preteklem letu z velikim uspehom borili na zelenem polju in se plasirali kot najboljši klub za slovenskim ligašem so tudi to pot ponosni, da se bo ta njihova prva sportna plesna prireditev izvršila pod tako visokim pokroviteljstvom. To je za poljanski klub v njegovem komaj šestletnem udejstvovanju in za ves njegov trud in borbo za obstanek krona in plačilo vsega, kar so člani unesli dela za živeli svojega kluba. Pod skrbnim nadzorstvom in vodstvom klubovega predsednika gospoda dr. Milana Perka je klub vidno napredoval in tako bomo lahko na pustno soboto priče, kaj zmore natančno in skrbno pripravljeno delo, katero bo prišlo do izraza na prvem Marsovem plesu v Delavski zbornici.

LEPO DARILO

za dijaka ali vojaka:

smo izpopolnili s 1 šivalnim priborom z ogledalom in poleg dobite še:

1 kom toaletnega mila,
1 aparat za britje,
1 čopič za britje,
10 britvic,
1 milo za britje,
1 zobno ščetko,
1 zobno pasto,
1 steklenico kolonske vode

vse to za Din 30.— ako želite da Vam pošljemo po pošti vplačajte gornji znesek plus din 4.— za priporočnino na ček. rač. 13285 ali v znamkah na naslov:

Foto Tourist — Lojze Šmuc,

LJUBLJANA, Aleksandrova cesta 8.

u— **Protidraginjski odbor vabi občinstvo,** naj prijavlja konkretne primere prekrškov ali prestopkov uredbe o pobijanju draginje in brezvestne spekulacije mestnemu poglavarstvu ali upravi policije. Samo sodelovanje konzumentov z oblasti lahko omogoči učinkovito izvajanje protidraginjske uredbe v korist konsumentov, prav tako pa tudi v varstvo trgovcev in producentov pred neutemeljenimi očitki.

u— **Za mestne reveže** je darovalo osebje pošte Ljubljana I. ostanek 120 din zbirke za venec na krsto pok. viš. kontrolorja

u— **Ljubljanska filharmonija** bo na svojem rednem koncertu v petek 9. febr. v unionski dvorani izvajal, Čajkovskega V. simfonijo, Smetanovo »Vltavo«, Bravničarjevo »Belokrajinsko rapsodijo« in Baranovičevo plesno suito »Srce iz lecta«. Koncert bo dirigiral ravnatelj Hrvatske opere g. Krešimir Baranović, znani hrvatski skladatelj in dirigent. To bo njegov prvi nastop v Ljubljani.

u— **JNAD Jugoslavija.** Drevi ob 20. bo v posvetovalnici seja centralnega odbora. Tajnik I.

u— **Udruženje brivcev in frizerjev** vljudno obvešča cenjeno občinstvo, kakor tudi svoje članstvo, da bodo obratovalnice v četrtek dne 1. februarja odprte do sedmih zvečer. Na Svečnico, 2. februarja, pa od pol 8. do 12. dopoldne. Uprava. (—)

u— **Zapora psov in mačk ukinjena.** Ker so od zadnjega primera stekline v Ljubljani minili že trije mesci, je v smislu zakona o odvračanju in zatiranju živalskih kužnih bolezni z 31. januarjem t. l. ukinjena zapora psov in mačk.

u— **Namesto cvetja na krsto prijatelja** prof. dr. Pavla Grošlja sta gospa in gospod prof. Albert Sič darovala 100 dinarjev v »Zvončkov sklad« za zamejčke in izseljenčke.

u— **Namesto venca na grob gospoda dr. Pavla Grošlja** je darovala rodbina finančnega inspektorja gospoda Mlejnika 150 din za Rdeči križ. Iskrena hvala!

u— **Namesto cvetja na krsto pokojnega** prijatelja prof. dr. Pavla Grošlja je daroval prof. dr. Jovan Hadži Akademskemu podpornemu društvu na univerzi kralja Aleksandra I. v Ljubljani 100 din.

u— **Ljudska univerza, Kongresni trg, mala dvorana Filharmonije.** Danes 31. t. m. bo ob 20. predaval g. dr. Josip Cholewa o temi: Novotvorbe na psih. Skioptične slike. Vstop prost.

u— **Na Svečnico je obisk Gorenjske** omogočen z izletniškimi vozovnicami, ki veljajo za naslednje vlake: v četrtek popoldne ob 15.40 iz Ljubljane, v petek na praznik pa zjutraj ob 5.40; povratek v petek zvečer z vlakom, ki prihaja ob 20.33.

u— **Občni zbor Prirodoslovnega društva v Ljubljani** bo danes, v sredo, ob 18. uri v predavalnici mineraloškega instituta na univerzi.

u— **Pri sadjarski in vrtnarski podružnici Ljubljana I. bo predaval danes ob 19.** uri v kemijski dvorani na I. drž. realni gimnaziji v Vegovi ulici g. Jože Kregar o vprašanju: Kako naj si ljubitelj namnoži gomoljne begonije in vrtne gladiole. S skioptičnimi slikami. Vstop prost. Člani in gostje vabljeni.

u— **Podružnica Sadjarskega in vrtnarskega društva v Mostah** priredi drevi ob 20. v šoli v Mostah filmsko predavanje o sadnih škodljivcih. Vabljeni vsi sadjarji in vrtnarji.

u— **Pri »Sočinem« družabnem večeru v** petek 2. februarja v Trgovskem domu ob 20. se bodo zbrali vsi Sočani in prijatelji ob skrbno pripravljenem sporedu, pri katerem nastopijo naši odlični operni člani, Istrani z Istrskim kolom, sokolski orkester »Broadway«. Prosta zabava s plesom. Buffet prvovrsten, nizke cene. Vstopnina samo 10 din. Obleka promenadna. Vsi dobrodošli. Zaradi sporeda prosimo pridite točno. (—)

Proházkovo »Zvezde žarijo pokojno« in c) Hatzejevo »U Turčina djulvodica«. Vse tri pesmi so bile podane prav lepo, samo pri drugi se je poznala majhna nesigurnost in indisponiranost. V ostalem je njegov tenorski material zelo prijeten, v višinah sicer malo preozek, zato pa v srednji in nizki legi poln in lepo zveneč, rekli bi lahko, da je baritonalen. — Čelist g. ravn. O. Bajde je na svojem mehko zvenečem instrumentu podal tudi tri stvari, in sicer: Kjujev »Scherzando« in Glazunovi »Chant ministrel« ter »Špansko serenado«. Vse tri skladbe so bile podane z umetniško zrelostjo, lepim tonom in tehnično dovršenostjo. Oba solista je spremljal na klavirju odlično g. dr. R. Klasinc. Škoda le, da ni imel na razpolago boljšega instrumenta. — Moški zbor »Jadran-Nanos« smo po fuziji, ki se je izvršila med obema društvoma, slišali v novi formaciji prvič na tem koncertu in reči moram, da so mladi Nanosovci bivši zbor Jadrana zelo okrepili s svojimi mladimi glasovi. Zbor je podal pet pesmi: a) Krstićev »Grakni gavrane«; b) Mirkovo »Na trgu«; c) Gotovčevo »Omili mi«; č) Juvančevo »Slovansko pesem« in na koncu »Himno sv. Savi«. Ne vem, v čigavi obdelavi je himna bila izvajana, ker je na nekaterih mestih precej oddaljena od originala. To je liturgična pesem in je original, čeprav mnogo preprostejši, znatno boljši in prepričevalnejši. Mirkova »Na trgu« in posebno še »Himna sv. Save« sta bili podani preveč razvlečeno. To se je čutilo posebno pri himni, ki bi v hitrejši in krepkejši izvedbi napravila mnogo večji vtis. V ostalem pa je g. U. Vrabec iz tega novega zbora napravil že mnogo. Prepričani smo, da bo zborov dirigent tudi novi zbor dvignil v doglednem času na umetniško višino nekdanjega »Jadrana«.

Zdi se, da bo nedostatek, ki sem ga grajal ob priliki zadnjega simfoničnega koncerta, to je ona nesrečna zavesa, ki prikriva odrsko steno, kvaril koncerte tudi v bodoče. Tudi ob tej priliki smo se lahko ponovno prepričali, koliko je škodila celotnemu zvočnemu efektu, posebno pa čelovskemu solu.

Po polurni zamudi se je zbralo dokaj le po število občinstva, ki je počastilo ta tradicionalni koncert v proslavo velikega srbskega prosvetitelja. Izvajalci sporeda so bili deležni s strani poslušalcev toplega aplavza. — Morda so bile cene vstopnic le previsoke, da se marsikdo nemara prav iz tega vzroka ni mogel udeležiti lepega koncerta.

Prof. K. Pahor.

Zapiski

»Zdravniški vestnik« je s pravkar izišlo januarsko številko nastopil 12. letnik. V obilno ilustriranem zvezku prinaša med drugim razpravo dr. Vladimirja Trampuža »Kombinacija karcinoma ženskega spolovila s karcinomo dojke«, dr. Robert Blumauer razpravlja o echinococcusu v pljučih«, dr. Boris Kunc o »ulcus cruris varicosum« v kirurgiji, dr. Zvonimir Šušteršič objavlja »Kazuistični doprinos k poškodbam skočnega sklepa«, dr. Slavko Rakovec pa poroča o inkrustiranem tumorju mehurja. V rubriki »Vejališče za naše strokovno besedje in izrazje« zagovarjata cand. med. Miro Pleterski in Marijan Žilič Plečnikovo medicinsko terminologijo iz »Repetitorija«, ki jo je podvrgel kritiki dr. M. Černič. Obema braniilcema prof. Plečnika je takoj odgovoril kritik dr. M. Černič. Polemika je zanimiva tudi za jezikoslovno zainteresiranega čitatelja, ne samo za medicinski svet. Pisec dobro označuje smisel teh terminoloških prepirov, ko zavrača duhovno izolacijo medicinske fakultete v Ljubljani, ki se kaže tudi v terminologiji. Ne v posebnostih — sklepa dr. Černič — ne v izolaciji je poslanstvo naše medicinske fakultete; marveč v sodelovanju z vsemi, ki hočejo in morejo sodelovati, in v povezanosti s svetovnimi zdravstvenimi tokovi. Omeniti je še članek dr. J. Pintarja »Dr. David Verlec« vprašanja in odgovore in vrsto preglednih poročil iz zdravniškega slovstva. S poročili o znanstvenih sestankih zdravniških društev in s člankom dr. J. Cholewe »V spomin dveh velikih Poljakov« se zaključuje številka tega dobro urejevanega strokovnega časopisa.

Za učenje slovanskih jezikov se zavzema v najnovejšem »Glasu Matice Srpske« (Novi Sad) inž. Gjura Petrović, ki piše med drugim: »V naših mestih in večjih krajih po vsej Jugoslaviji obstoje francoski, angleški in drugi klubi, ki jim je poglavitni smoter učenje tujih jezikov in širjenje tuje kulture. Menim, da se ne motim, če trdim, da nimamo nobenega ruskega, poljskega, češkega, slovenskega kluba z enakim namenom. Tisti naraščaji, ki so zapustili šolske klopi, nimajo večidel ne časa in ne potrpljenja, da bi se učili tujih jezikov. Vendar bi se našli mnogi med njimi, ki bi z veseljem vstopili v take klube, da se nauče vsaj enega izmed slovanskih jezikov. Da nismo tega že doslej storili, je krivna samo naša slovanska nemarnost.« Pisec se nadalje zavzema za idejo, da bi se v vsaki srednji šoli obvezno poučeval kakšen slovanski jezik, vsekako pa naj bi imeli dijaki srednjih šol priliko, da se vsaj neobvezno nauče katerega slovanskega jezika. Zdi se, da je glede tega v Sloveniji še najboljše urejeno; pri nas ne nedostaja zaželenih klubov ali društev in tudi jezikovni tečaji za posamezne slovanske jezike se prirejajo redno že vrsto let.

Monografijo Vojvodine je izdalo Istorisko društvo v Novem Sadu. Prva knjiga, ki obravnava vojvodinsko zgodovino od najstarejših časov do Velike selitve, šteje skoraj 600 strani in je obilno ilustrirana.

O Srbih v Dalmaciji je izšla pri Geci Konu v Beogradu zgodovinska študija dr. Luje Bakotića: »Srbi u Dalmaciji od pada mletačke republike do uedinjenja«.

u— Redni občni zbor Udruženja rezervnih oficirjev, pododbora Ljubljane, bo v četrtek, 15. februarja ob 20. v dvorani Udruženja jugoslovenskih inženjerjev in arhitektov v Zvezdi, II. nadstropje. Pododbor obenem opozarja rez. oficirje letnika 1909 in mlajše na sprejem v aktivno vojaško službo. Podrobnosti so na ogled pri pododboru.

u— Društvo Dom visokošolk priredi 4. februarja ob 20. svojo tradicionalno akademijo s plesom v Kazini. Na večeru bo gdč. Zinerlova zapela arijo iz Dvořakove »Rusalke« in Škerjančevo Vizijo. Gdč. Jerajeva bo zaigrala na čelo, ga. Bravničarjeva pa bo zaplesala.

u— Vaščkov večer v sokolskem domu v Štepanji vasi bo jutri zvečer na debeli četrtek, brez vstopnine. Opozarjamo prijatelje Štepanjcev, da pohite ta večer med nje. Vabljeni vsi, pa če na debeli četrtek godujejo ali ne. Zabava bo za vse enako prijetna in postrežba za vse enako fina.

u— V petek na Kurešček, v nedeljo na Polževo. Prijave Putnik. (—)

u— Tridnevni smuk preko Pohorja. Prijave samo še danes Putnik. (—)

u— »Pomladansko veselje« bo letos že na pustno soboto dne 3. februarja na Taboru s pričetkom ob 21. uri. Vse se že pripravlja na ta večer, ko bodo taborski prostori razcveteli v najlepšem cvetju. To bo najboljša prilika ob majhni vstopnini pozabiti na mraz in zimo. (—)

u— »V belem carstvu«, maškarada Sokola Vič, bo tudi letos v razkošno okrašeni dvorani Sokolskega doma na pustno soboto, 3. februarja ob 20. uri. Maškarade viškega Sokola so znane po svoji originalnosti in neprisiljeni zabavi, zato smo prepričani, da bodo tudi letos prišli posetniki na svoj račun. Igral bo pri plesu prvovrsten Falcon-jazz, v baru, dancingu in buffetu pa bodo na razpolago vse dobrote po najnižjih cenah. Geslo vseh, ki se bodo hoteli imenitno zabavati na pustno soboto bo: Vsi pojdemo v sokolski dom na Vič!

u— Nov grob. V Jernejevi ulici 19. je umrla v starosti 76 let gospa Katarina Knapičeva, zasebnica. Pogreb bo jutri ob 16. Pokojni blag spomin, žalujočim naše iskreno sožalje!

u— Pridite k nam in prepričajte se, kakšen je praznik pravega otroškega veselja in smeha. Lička žare, srčeca žare, iskre očke sijejo kakor svetle lučke samega zadovoljstva. Mamice, pripravite praznično oblekco svojih malih, papirnato čepičo balonček an klobuček dobite pa lahko kar v Kazini pri prireditvi: Otroški ringaraja, na Svečnico, 2. februarja popoldne ob pol 16. uri. (—)

u— »Bohemski večer«, ki ga na pustni torek priredе gledališki igralci pri Mikliču, bo večer veselja in razposajenosti. Pester, iz vseh vetrov umetnosti sestavljen spored v izvedbi najpriljubljenejših gledaliških umetnikov bo nudil dovolj smeha in zabave, ki jo bo še stopnjeval neumorni konferansje g. Daneš. Za solidno postrežbo in dobro pijačo je poskrbljeno. Vstopnice se dobe od 1. dalje pri dnevni blagajni v operi.

u— Vesel predpustni večer v Mostah. Dramski odsek Sokola priredi danes zabaven večer. Začetek ob 8. v kino dvorani z obširnim programom. Pridite vsi prijatelji smeha, ne bo vam žal. Vstopnina nizka.

u— V Šentjakobskem gledališču bodo trinajstič ponovili zabavno in duhovito Nušićevo veseloigro »Ujež«. Igra je imela kar senzacionalen uspeh in so bile vse dosedanje predstave popolnoma razprodane. Ponovitev bo na Svečnico in v soboto ob 20.15. V nedeljo bo prva popoldanska predstava te veseloigre ob 15.15. Ker je za predstave veliko zanimanje in je odšlo tudi pri zadnji predstavi mnogo ljudi brez vstopnic, jih kupite že v naprej. Vstopnice rezervirate lahko tudi pismeno na naslov: Šentjakobsko gledališče, Mestni dom.

u— TK Skala opozarja svoje članstvo, da bo vozil v četrtek in petek izletniški vlak. Odhod iz Ljubljane v četrtek ob 15.40 in v petek ob 5.40. Povratek v Ljubljano v petek ob 20.33. Vabimo članstvo, da se posluži teh vlakov.

Iz Celja

e— V prepiru ga je usmrtil. Pred tričlanskim senatom okrožnega sodišča v Celju, ki mu je predsedoval s. o. s. dr. Mak, se je zagovarjal včeraj 37-letni posestnik Franc Ogorevec z Malega vrha blizu Globokega pri Brežicah zaradi uboja. Ogorevca je zagovarjal odvetnik dr. Ernest Kalan. Franc Ogorevec je po naravi miren in dober, v vinjenosti pa postane razburljiv in surov. Dne 23. decembra je Ogorevec doma kuhal žganje in se pri tem upijanil. Ko je sedel zvečer doma v sobi in čakal na večerjo, je potrkal na okno Anton Škofca, nakar so mu odprli. Škofca je bil prav tako vinjen. Sedel je na drugi konec mize nasproti Ogorevcu in se začel z njim razgovarjati. Ogorevc je ponudil Škofci hruševca. Škofca pa je zahteval žganje in izvlekel izpod suknjiča steklenico ter jo postavil na mizo pred Ogorevca. Ogorevc mu je odvrnil, da nima žganja in da mu ga tudi ne dolguje. Škofca pa je dejal, da mu ga dolguje za sekiro. Ogorevc je pojasnil Škofci, da je dal sekiro nekemu Jožetu Hrvolu. Škofca se je razburil. Dvignil se je izza mize in stopil proti Ogorevcu. Ogorevc je zaklical svoji ženi Juliani, naj odpre vrata, in dejal, da mora Škofca ven. Ogorevčeva žena je nato odprla vrata vzela s seboj otroka ki je kričal na postelji, in stopila z njim iz sobe. Za njo je takoj odšla tudi Ogorevčeva mati Terezija. Ogorevc je stopil k Škofci, vzel z mize kuhinjski nož ter zabodel Škofco v levo stran vratu in v levo stran prsi, pri čemer mu je prebodel srce. Škofca se je takoj zgrudil in je na mestu izdihnil. Ogorevc se je zagovarjal s silobranom in trdil, da je hotel Škofca samo prestrašiti. Dejal je da ni vedel, da je zadel s prvim sunkom Škofco v vrat, drugi sunek pa je bil zaradi tega tako močan ker se je Škofca v trenutku, ko je Ogorevc zamahnil, pognal proti Ogorevcu. Ogorevc je bil obsojen na 4 leta robije, izgubo častnih pravic za dobo 4 let in plačilo povprečnine v znesku 500 din. Škofčevi vdovi Ani pa mora plačati 1.300 din odškodnine. Ogorevc je kazen sprejel.

e— Prostovoljna gasilska četa v Gaberju je imela v nedeljo 28. redno skupščino ob lepi udeležbi članstva. Udejstvovanje te čete je bilo lani posvečeno predvsem podrobnemu notranjemu delu, izvežbanju mlajših gasilcev in pripravam za nastop na gasilskem kongresu v Ljubljani, kjer si je gabrska gasilska četa priborila peto mesto. Članstvo se tudi živahno udejstvuje v kulturno-prosvetnem odseku, ki v celjski gasilski župi prednjači. Gasilska četa je prirejala poleg rednih mesečnih vaj tudi oddelne vaje za nastope pri požarih in za obrambo pred sovražnimi napadi iz zraka. Četa je lani sodelovala pri gašenju 14 požarov. Ker je sedež čete v industrijskem predelu Celja, se čedalje bolj kaže potreba gradnje nove gasilske shrambe, ker sedanja ne ustreza več. Po poročilih poveljnika, tajnika in orodjarja je poročal blagajnik g. Drago Gams. Četa je imela lani 68.500 din dohodkov in 66.431 din izdatkov. Posebno živahno je deloval kulturno-prosvetni odsek. Vsak teden so bili članski sestanki z razpravami o organizaciji gasilstva in drugih aktualnih vprašanjih, člani so gojili šahovsko igro in razne druge igre. Pevski odsek, ki ga vodi g. Aleksander Dragar, se razveseljivo uveljavlja in je dosegel pri nastopih lepe uspehe. Kulturno-prosvetni odsek ima tudi lepo urejeno knjižnico s preko 350 knjigami. Člani se knjižnice pridno poslužujejo. Odsek ima precejšen inventar. Za predsednika čete je bil spet izvoljen g. Konrad Gologranc, za poveljnika g. Karel Koštomaj, za tajnika g. Ludvik Gajšek, ki je obenem načelnik kulturno-prosvetnega odseka, za blagajnika pa g. Drago Gams. Predsednik, tajnik in blagajnik opravljajo že nad 15 let svoje funkcije. Gabrska gasilska četa ima 50 rednih članov, med katerimi se gg. Konrad Gologranc, Franc Pušnik, Jernej Šarlah, Ivan Špeglič, Ignac Podpečan, Anton Florič, Hinko Čuvan in Štefan Bornšek udejstvujejo že 28 let v četi. Podpornih članov je 300, poleg tega pa ima četa tudi lepo število naraščaja.

Iz Maribora

a— Angleški krožek. Iz vrst marljivega Angleškega kluba nam sporočajo, da je bila te dni slovesna otvoritev novih, krasno urejenih klubovih prostorov v Krekovi ulici 14. Otvoritvi so prisostvovali številni odličniki. Iskrene, tople besede so spregovorili krožkovni predsednik prof. dr. Kotnik, učitelj angleščine Mr. Boughy in ravnatelj »English Reding Room« Mr. Frodsham iz Zagreba, ki je sporočil tople pozdrave zagrebškega angleškega konzula Mr. Rappa.

a— Pesniški Sokoli bodo gradili svoj dom. Na nedeljskem občnem zboru pesniških Sokolov je zaslužni starosta br. Srečko Krajnc izčrpno poročal o nakupu zemljišča za letno telovadišče. Spomladi bodo pričeli s planiranjem, v načrtu pa je tudi gradnja Sokolskega doma v okviru Petrove sokolske petletke. Občni zbor, ki se ga je udeležilo članstvo pri br. Kerenčiču v lepem številu, je s priznanjem vzel na znanje nakup zemljišča. Pri volitvah so bili izvoljeni: Srečko Krajnc starosta, Kerenčič podstarosta, Črnko tajnik, Likavec blagajnik, Babič načelnik, Lebaričeva načelnica. Z občnega zbora so odposlali agilni obmejni Sokoli iz Pesnice udanostno brzojavko Nj. Vel. kralju Petru.

a— Iz Studencev. Jutri, v četrtek, bo predaval v studenški Ljudski univerzi g. Rupert Lintner o temi: Vojna na morju. Pred predavanjem tedenske slike. Poslušalci Ljudske univerze bodo prejeli že jutri vstopnice za prihodnje predavanje, ki ga pripravlja urednik »Totega lista« g. Božidar Podkrajšek.

a— Mariborsko vreme. Tezenska meteorološka postaja napoveduje za mariborski okoliš pretežno oblačno in tiho vreme, ponekod bo še morda snežilo. Včerajšnja minimalna jutrnja temperatura je bila —8.4. Višina snega 43 cm.

a— Prihodnja opereta v mariborskem gledališču. Pod vodstvom kapelnika L. Herzoga in režiserja P. Rasbergerja pripravlja mariborska opereta uprizoritev znane Straussove romantične operete »Cigan baron«.

Naše gledališče

DRAMA

Sreda, 31.: Kupčija s smrtjo. Red Sreda.
Četrtek, 1. februarja: Na prisojni strani. Red četrtek.

OPERA

Sreda 31.: Zaprto.
Četrtek, 1. februarja: Lumpacij vagabund. Opereta. Premiera. Premierski abonma.

ŠENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE
Začetek ob 20.15

Petek, 2. februarja: Ujež. (Udruženje jugoslov. emancipiranih žen).
Sobota, 3.: Ujež. (Udruženje emancipiranih žen).
Nedelja, 4. ob 15.15.: Ujež. (Udruženje jugoslov. emancipiranih žen). Popoldanska predstava.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Sreda, 31.: zaprto.
Četrtek, 1. februarja: Neopravičena ura. Znižane cene.

Iz Krškega

kr— Vprizoritev Linhartove komedije »Matiček se ženi«. Ljubitelje gledališča opozarjamo na pomembno predstavo, ki bo v proslavo 150letnice vprizoritve prve slovenske igre. Dosedaj je naše občinstvo še vedno znalo ceniti delo dramatskega odseka in prepričani smo, da bo ob tej posebni priložnosti še bolj pokazalo smisel za slovensko dramatiko. Igra »Matiček se ženi« je do današnjih dni ohranila vso svežino in zdrav humor in je še vedno privlačna, kakor nekoč. Pred predstavo bo imel član dramatskega odseka kratko predavanje o pomenu in važnosti pisatelja Antona Linharta za slovensko dramatiko. Prosimo cenjeno občinstvo, da zasede pravočasno svoja mesta. Začetek predstave dne 3. februarja bo točno ob 20. uri.

Iz Trbovelj

t— Pogreb gospe Robavesove. V torek so pokopali ob mnogoštevilni udeležbi prijateljev in znancev priljubljeno domačinko gospo Justino Robavesovo, rojeno Pustovo, vdovo po železniškemu uradniku. Gospodu Ivanu Zavolovšku, urarju na Vodah, je umrl dveletni sinček, **ki so ga pokopali. Iskreno sočustvujemo!**

Iz Kočevja

kč— Občinski proračun. Na občini se sestavlja novi letni proračun, ki bo te dni predložen odseku. Pri tem je zanimivo, da še lanski proračun ni bil dokončno potrjen. Z našimi občinskimi proračuni je zadnja leta res velik križ!

★

Kranj. Na Svečnico bo ob pol devetih slovenska sv. maša v Narodnem domu v Kranju. Pred službo božjo se bodo blagoslovile sveče ter razdelile med navzoče. **Vstop je vsakemu prost.**

Gospodarstvo

Naša trgovina z Nemčijo v preteklem letu

Kakor smo že poročali, je znašala v preteklem letu aktivnost naše trgovinske bilance 763 milijonov din, medtem ko je bila trgovinska bilanca v prejšnjem letu aktivna le za 72 milijonov din.

Tudi lani je bila na prvem mestu v naši trgovini z inozemstvom Nemčija. Čeprav je izvoz v Nemčijo v decembru dosegel izredno višino 304 milijone din, je bil celotni izvoz v preteklem letu vendar nekoliko manjši nego v prejšnjem letu, kakor je to razvidno iz naslednje primerjave (v milijonih din):

Naša trgovina z Nemčijo skupaj z Avstrijo:

	izvoz	uvoz	saldo
1937.	2209	2233	— 24
1938.	2120	1961	+ 159
1939.	1762	2269	— 507

Naš izvoz v Nemčijo je bil torej lani za 358 milijonov din manjši nego v prejšnjem letu, povečal pa se je uvoz. Zato smo imeli z Nemčijo za preko pol miljarde din pasivno trgovinsko bilanco, kar je pripomoglo k zmanjšanju salda naših klirinških terjatev v Nemčiji. Naš lanski izvoz v Nemčijo je predstavljal **32% celotnega našega izvoza,** medtem ko je šlo v prejšnjem letu v Nemčijo in Avstrijo **42%** celotnega našega izvoza. Pri našem uvozu pa je znašal v preteklem letu delež Nemčije skoro 48% nasproti 39% v prejšnjem letu.

Seveda v gornjih številkah ni vpoštevan izvoj v češko-moravski protektorat. Do srede lanskega februarja so v statistiki vpoštevane seveda še številke za češkoslovaško republiko, kar pa ne more mnogo spremeniti celotne slike. Naša trgovina s češko-moravskim protektoratom se je lani razvijala takole (v milijonih din; za leto 1938 so vpoštevani podatki za Češkoslovaško):

	Izvoz	Uvoz	Saldo
1938	398	530	—132
1939	769	309	+460

Naš izvoz v Češko-Moravsko se je v preteklem letu več nego podvojil, medtem ko je uvoz občutno nazadoval. Tako smo imeli s Češko-Moravsko **hudo aktivno trgovinsko bilanco.** Tej aktivnosti stoji nasproti pasivnost naše lanske trgovine z Nemčijo. **Celotni naš izvoz v Nemčijo s protektoratom pa je znašal lani 2531 milijonov din, to je okrog 46% celotnega našega izvoza.** Celotni uvoz iz Nemčije in protektorata pa je v lanskem letu dosegel vrednost 2578 milijonov, to je 54% celotnega našega uvoza.

Dalmatinski vinogradniki in trošarina na vino

V nedeljo je bila v Splitu izredna skupščina tamošnjega vinogradniškega združenja, ki je razpravljala o uvedbi državne trošarine na vino. Skupščino je vodil predsednik **F. Bubalo,** ki je sporočil, kaj je uprava združenja doslej ukrenila glede novih trošarinskih bremen, ki hudo zadenejo primorskega vinogradnika, ker je ta navezan na vinogradništvo. Po obširni debati, v teku katere so vsi govorniki postavili zahtevo, da se trošarina zopet ukine in da se na skupno akcijo pozovejo tudi ostali vinorodni kraji Dalmacije, je bila soglasno sprejeta resolucija, ki pravi v glavnem naslednje:

Vinogradniki smatrajo, da je trošarina na vino nepravična obremenitev, ker ovira promet z vinom in potrošnjo vina. Dalmatinski vinogradniki žive skoro izključno od vinogradništva. Prej je država na področju primorske banovine dobivala od trošarine na vino okrog 3 milijone din. Ko pa je bila uvedena pavšalna trošarina se je donos zmanjšal na dva in pol milijona din. Po novih predpisih pa bo znašala obremenitev dalmatinskega vina s trošarinami 50 do 60 milijonov din, pri čemer niso vračunane samoupravne trošarine. Če upoštevamo še samoupravne trošarine bo znašala **celotna obremenitev dalmatinskega vina, ki pride v promet, preko 100 milijonov.** Pri tem je treba poudariti, da znaša pri običajnem žganju s 25% alkohola trošarinska obremenitev 2.50 din pri litru pri močnem vinu, ki ima preko 16 stopenj alkohola, pa znaša trošarina 3 din pri litru. Zaradi ukinjenja zemljarine malih kmetov se bo davčno breme Primorja zmanjšalo le za največ 1 milijon din, zato pa je prišlo novo neprimerno večje breme.

Resolucija dalje poudarja, da je siromašna Dalmacija že več let hudo prizadeta in trpi **občutno škodo zaradi žitnega režima,** ker mora pšenico in moko plačati po mnogo višji ceni, nego je cena na svetovnem trgu, ne upoštevajoč visoke železniške prevozne stroške. **Prizadov žitni režim obremenjuje Dalmacijo, vsako leto za okrog 150 milijonov din** v korist velikih pridelovalcev žita in v korist Prizadovih fondov. Vsem tem bremenom pa stoji nasproti vrednost proizvedenega vina na področju Dalmacije, ki znaša brez trošarine le okrog 200 milijonov din. Vsi ukrepi, ki se izdajajo za ublažitev težavnih gospodarskih razmer malega kmeta bodo brez rezultata, če se ne postavi na pravičnejšo osnovo vprašanje obremenitve kmečkih proizvodov, če se ne znižajo cene žitu na stvarno vrednost in če ne bodo poklicane ustanove, ki že vrsto let dvigajo cene žitu, intervenirale tudi pri prodaji kmetijskih pridelkov Dalmacije.

Iz navedenih razlogov zahtevajo splitski vinogradniki, **da se v vsej državi ukine trošarina na vino,** da se predelava in prodaja vina organizira preko zadružnih ustanov, da se omogoči **nabava žita za vse pasivne kraje po stvarni vrednosti,** prištevši samo režijske in prevozne stroške, da se znižajo na minimum železniške tarifne postavke za prevoz živil v pasivne kraje in se v tej zvezi ukinejo tako zvane »uputnice«, ker se z njimi vršijo zlorabe, da država takoj intervenira in izvede organizacijo produkcije, predelave in prodaje vina in prepove potvarjanje vina in nedopustno špekulacijo z njegovimi cenami in nazivi, da se ne odvzamejo, dokler se ne ukine trošarina na vino, pridobljene pravice vinogradnikov v mestih in ostalih krajih Dalmacije, kjer so doslej vinogradniki lahko prodajali lastno vino na drobno brez trošarine, in se omogoči neovirana prodaja kakor je to zajamčeno z zakonom tudi za ostale kmetijske proizvode.

Na skupščini je bilo nadalje sklenjeno, da se povišajo cene vinu za 1 din pri litru in da se pošlje v Beograd in Zagreb deputacija, ki se ji naj pridružijo tudi predstavniki ostalih vinorodnih krajev Primorja.

Zbornica za TOI namerava razpustiti obrtna združenja

Kakor čujemo, bo Zbornica za TOI v prihodnjih dneh razposlala dekrete, s katerimi se odreja razpust sedaj obstoječih strokovnih obrtnih združenj, na kar namerava ustanoviti skupna združenja v večjih krajih. Reorganizacija združenj naj bi bila zelo obsežna. Skupno število obrtnih združenj, ki jih je sedaj v Sloveniji 152, naj se v bodoče zniža na 50. Od teh 50 združenj naj bi bilo 14 banovinskih združenj, 4 strokovna združenja (po dve združenji krojačev in čevljarjev v Ljubljani in Mariboru) ter 32 skupnih združenj. Sedanja združenja ne bi imela več občnih zborov, temveč bi zbornica sklicala ustanovne občne zbore novih združenj, ki bodo izvolila nove uprave, te pa bodo imele predvsem nalogo postaviti strokovne tajnike.

Naše obrtništvo je imelo od nekdaj močno razvito stanovsko organizacijo v strokovnih združenjih (prej zadrugah), ki so imela tudi svoje zveze. Obrtni zakon predvideva sicer skupna združenja obrtnikov po srezih, vendar dopušča še staro organizacijo strokovnih združenj. Po uveljavljenju obrtnega zakona so bile ustanovljene štiri zveze obrtnih združenj v obliki okrožnih odborov. Pred leti pa je zbornica razpustila te okrožne odbore in sedaj namerava razpustiti še strokovna združenja, vse to pa na način, ki je nedopusten. Strokovna združenja naj se razpustijo brez sodelovanja samih združenj in celo **brez sodelovanja obrtnega odseka zbornice,** ki bi moral o tem razpravljati in sklepati, pa od lanskega marca ni imel nobene seje več. Reorganizacijo hoče izvesti na lastno pest, čisto po avtoritativnem principu sam predsednik obrtnega odseka g. Ivan Ogrin, ki ne smatra za potrebno, o tako važnem vprašanju vprašati za mnenje obrtni odsek, niti o vprašanju, kaj bo s premoženjem obstoječih združenj. Gcsp. Ogrin tudi ne vpraša obrtni odsek za mnenje o tem, kakšne koristi naj ima od take reorganizacije naše obrtništvo. V obrtniških vrstah je vest o nameravanem razpustu združenj vzbudila veliko vznemirjenje. Naše obrtništvo zastopa pravilno stališče, da smejo biti — če je reorganizacija res potrebna — za tak korak merodajne samo koristi obrtništva in nobeni drugi interesi.

Gospodarske vesti

= Zadnji dan za vložitev prijav zaradi ugodnosti pri odmeri obrambnega prispevka. Ker rok za vlaganje prijav za odmero obrambnega prispevka ni podaljšan, razglaša davčna uprava za mesto v Ljubljani ponovno naslednje: 1. Zaradi pravilne odmere morajo vsi davčni zavezanci, ki imajo 3 ali več živih zakonskih otrok izpod 21 leta starosti, vložiti v času od 1. do 31. januarja 1940. prijavo, v kateri je navesti imena in rojstne podatke otrok. Prijave je treba kolkovati s kolkom za 10 din. Tiskovine za prijavo se dobe pri davčni upravi soba št. 3. Prijave, vložene po 31. januarjem pri odmeri obrambnega prispevka ne bodo upoštevane.

= »Trgovinski glasnik« začne zopet izhajati kot dnevnik. Beograjski tednik »Trgovačke novine«, ki je glasilo Zveze trgovskih združenj v Beogradu, objavlja v zadnji številki na uvodnem mestu, da bo prenehal izhajati, ker začne v februarju zopet izhajati kot dnevnik »Trgovinski glasnik«, ki je bil do leta 1935 skozi 40 let glasilo gospodarskih krogov v Srbiji. Predsednik Zveze trgovskih združenj v Beogradu Nedeljko K. Savić poudarja v svoji izjavi, da se že davno čuti potreba, da ima trgovstvo svoj dnevnik in ne samo tednik. Lani v oktobru je g. Savić stopil v stik s tremi najvažnejšimi trgovskimi organizacijami v Beogradu, kjer je bilo sklenjeno, da skupno obnovijo »Trgovinski glasnik«, ki se mu umaknejo »Trgovačke novine«.

Borze

30. januarja

Na jugoslovenskih borzah notirajo nemški klirinški čeki nespremenjeno 14.70 do 14.90. Grški boni so se v Zagrebu nudili po 32. Tečaji na svobodnem trgu se nadalje ravnajo po tečaju 55 din za dolar.

Na zagrebškem efektnem tržišču je Vojna škoda pri nespremenjeni tendenci notirala 423 — 426 (v Beogradu 423.50—424.50). Zaključki pa so bili zabeleženi v 6% dalmatinskih agrarnih obveznicah po 68.50 (v Beogradu po 71). V delnicah PAB po 195 in v delnicah Trboveljske po 245.

Devize

Ljubljana. Oficielni tečaji: London 176.70 — 179.90, Pariz 99.85 — 102.15, New York 4425 — 4485, Curih 995 — 1005, Amsterdam 2349 — 2387, Bruselj 750.50 —762.50. **Tečaji na svobodnem trgu:** London 218.27 — 221.47, Pariz 123.40—125.70 New York 5480 — 5520, Curih 1228.18 — 1238.18, Amsterdam 2901.17 — 2939.17, Bruselj 926.90 — 938.90.

Curih. Beograd 10, Pariz 10.10, London 17.83, New York 446, Bruselj 75.65, Milan 22.50, Amsterdam 236.80, Berlin 178.80 Stockholm 106.1750, Oslo 101.35, København 86.10, Sofija 5.30, Budimpešta 86, Atene 3.30, Bukarešta 3.30.

Efekti

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 423 — 426, 4% agrarne 50 — 52, 4% severne agrarne 50.50 — 52.50, 6% begluške 73.50 — 75.50, 6% dalm. agrarne 68 — 68.50 (68.50), 6% šumske 68.50 bl., 7% invest. 98.50 den., 7% Blair 87.50 den. 8% Blair 95 — 98; delnice: PAB 190 — 197 (195), Trboveljska 242.50 — 247.50, (245). Gutman 50 den., Osiječka lijevaonica 160 bl.

Beograd. Vojna škoda 423.50 — 424.50, 4% severne agrarne 50.50 den., 6% begluške 76.50 — 76.75, 6% dalm. agrarne 70.75 — 71.50 (71), 6% šumske 68 — 69, 7% stabiliz. 97.50 den. (98), 7% invest. 98.50 den., 7% Seligman 100.50 den., 7% Blair 88 den., 8% Blair 95 den., Narodna banka 7400 den., PAB 190 den.

Blagovna tržišča

Žito

+ **Chicago,** (30. januarja). Začetni tečaji: **Pšenica:** za maj 96.25, za julij 93.625, za september 93.25; **koruza:** za maj 56.25, za september 56.75.

+ **Winnipeg,** (30. januarja.) Začetni tečaji: **pšenica:** za maj 84.25, za julij 84.875.

+ **Novosadska blagovna borza** (30. t. m.) Tendenca nespr. — **Pšenica:** baška okol. Novi Sad 196—198; gor b. 197—199; srem. 195—197; slavonska 195—197: ladja Tisa 200 — 202. **Rž:** baška 155 — 157.50. **Oves:** baški, sremski in slavonski 150 do 152. **Ječmen:** baški in sremski 64/65 kg 167.50 — 172.50. **Koruza:** baška nova 221 do 122; nova pariteta Indjija 120 — 121. **Moka:** baška in banatska »Og« in »Ogg« 300—310; »2« 280 do 290; »5« 260—270, »6« 250—260; »7« 210—220; »8« 135 do 140. **Fižol:** baški sremski beli brez vreč: 390—400. **Otrobi:** baški in sremski 123 do 125; ban. 120—121.

Nov sneg se nam obeta

Ljubljana, 30. januarja.

Težko je dandanes vremenskim prerokom. Na podlagi poročil iz vse kraljevine smo že napovedali likvidacijo zime, pa se je na lepem obrnilo in pritisnila sta burja in mraz, da nas bo spet izpodnašala poledica. Vremenska opazovalnica na letališču pri Devici Mariji v Polju je davi zabeležila najnižjo temperaturo —9, v popoldanskih urah se je živo srebro dvignilo samo toliko, da je doseglo najvišjo stopnjo —4.3 pod večer. A mraz, ki se iznova uveljavlja nam najbrž ne bo v razočaranje. Prehodno vreme, ki nas je obiskovalo te dni, je zaneslo v mesto in na dežele celo vrsto sezonskih obolenj z gripo na čelu, tako da je bila bolnišnica že prenatrpana. Pošten mraz je še zmerom mnogo boljši od začasnih sprememb, ki strežejo človeku po zdravju,

Danes je spet začelo pomalem snežiti, naletava pa tako vztrajno da mestni delavci snega najbrž ne bodo mogli tako kmalu spraviti z dnevnega reda. Nad 600 ljudi je zaposlenih pri odvažanju in pri čiščenju cest. Bregovi Ljubljanice so ponekod pošteno zatrpani in snežni skladi se bodo komaj v zgodnji pomladi dodobra razstopili pod sončnimi žarki. Dosti skrbi in dela prizadevajo hišnim lastnikom strehe, ki jih je treba čistiti belega bremena. Tudi plazovi s streh niso kar tako, takšni plazovi utegnejo predstavljati tudi resno nevarnost za življenje mimoidočih. Zato ni čuda, da smo pretekle dni po mestu in na periferiji lahko občudovali drzne pionirje boljšega vremena, ki so na strmih strehah z lopatami spravljali sneg v globino. Kupi snega, ki so ga nametali na cesto, so včasih zavrli celo tramvajski promet, pa se ne smemo čuditi, da so bili tudi pešcem od časa do časa v veliko oviro. Pri nas gredo pač precej po domače vse takšne reči.

Vsa okolica mesta se je spremenila v nekakšen raj bele opojnosti. Smuka je postala že pravi narodni sport, staro in mlado se ji posveča v zmerom večjem številu. Sankanje, ki je bilo Ljubljančanom do nedavna še poglavitna zimska zabava, je polagoma postalo privilegij dece izpod 10 let. Smuka je kajpak prijetnejša in svobodnejša, a tudi zanjo veljajo postave in že prenekateri smučar je doživel neprijetno srečanje z očesom postave, ko je vozil po prepovedanih poteh. V nekem delu javnosti pa so še strožje graje deležne smučarke, ki nastopajo v hlačah in so hlače prinesle celo v civilno, dnevno modo. Zadnji čas se je razneslo po Ljubljani, da so to proslulo moško nošo prinesle k nam Židinje. Pa česa vsega nam Židje niso zakrivili! Kaj bi šele bilo, je zavnilč rekel nekdo, če bi ženske dobile volilno pravico! Potem bi lahko vsak dan srečavali poslanke v frakih in cilindrih. Pa bi nihče ne smel protestirati!

Tudi na Dolenjskem je nevarnost plazov

Tržišče, 29. januarja

Pretekli teden je padlo po vsem Dolenjskem mnogo snega, kolikor ga po Dolenjskem že več let ni bilo. Vse ceste in pota so bila pokrita z debelo snežno plastjo, ki je ovirala vsak cestni promet, dokler niso s snežnimi plugi odstranili snega in ceste odprli prometu. Le cesta, ki vodi iz Mokronoga proti Sevnici, je še zaprta. Vodi precej časa ob potoku Mirna po ozki soteski, med zelo strmimi hribi in med divje romantičnimi pokrajinami. Odnehanje mraza in nastop odjuge je povzročilo, da so se po strmem hribovju začeli trgati plazovi, ki so zasuli cesto na več krajih precej visoko, tako da je tod vsak promet onemogočen, dokler ne bo sneg odstranjen. Oviranje prometa na tej cesti je tolikanj občutnejše, ker zaradi slabih železniških zvez na tej progi Trebnje—Sevnica prihaja ta cesta zopet do večje veljave in se več uporablja zaradi hitrejše zveze s Sevnico. Zaradi ukinjenja vlakov je združeno potovanje po novi progi z veliko zamudo, česar poslovni ljudje ne morejo utrpeti.

Po zračni bitki

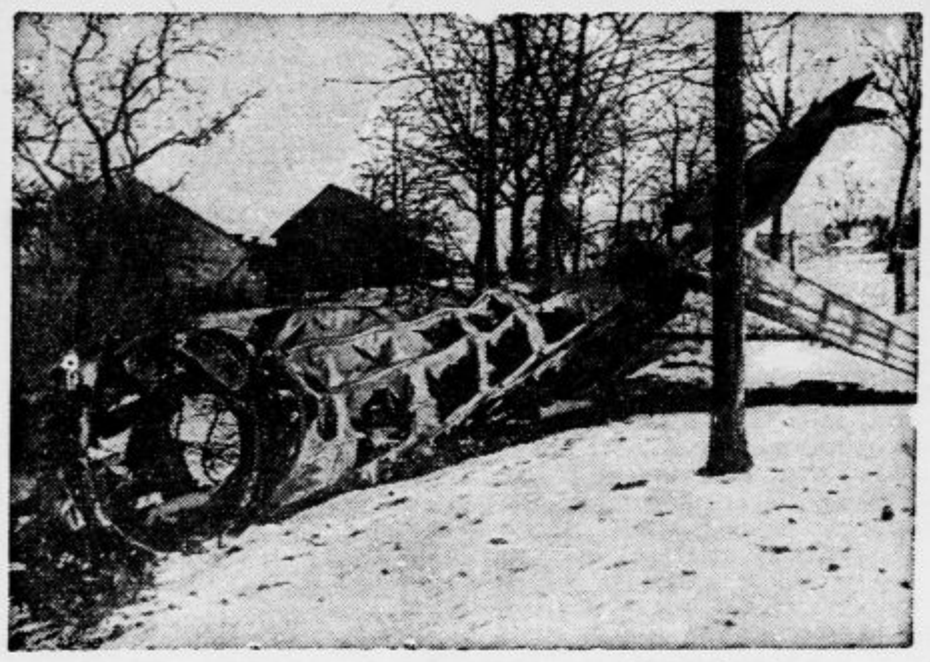

Francosko letalo, ki so ga Nemci sestrelili za fronto

Don Juan brez brkov

Kaj se lahko zgodi, če dvori moški istočasno štiridesetim mladim damam

Edwin van Keuran, vodja višje dekliške šole v ameriškem mestu Flemingtonu, se je zdel samemu sebi neodoljiv s svojimi možatimi brki. Danes pa je brez njih in tudi z njegovega mesta so ga spodili zavoljo okoliščin, ki so ga oropale tega moškega krasa. To je bilo tako-le:

Edwin van Keuran je povabil najvišji razred svojega zavoda na zabavni izlet v Washington in to potovanje s štiridesetimi mičnimi, elegantnimi mladimi damami mu je po vsej priliki udarilo malo v glavo. Začel je celi vrsti med njimi dvoriti tako, da so se vse razljutile proti njemu. Mlada dekleta so sklenila, da mu bodo pošteno zagodla, čim se bo ponudila prilika. Ta prilika se je ponudila, ko se je družba v prostornem potovalnem avtu vračala. Ponosno je stopal van Keuran po vozu sem in tja ter se je nasmehnil sedaj tej, sedaj drugi lepotici. Ena izmed študentk je menila, da hoče igrati bržkone dona Juana in da bi bilo že čas, da mu takšna poželenja preženejo. Kakor da jih je sprožila vzmet, so se tedaj vsa dekleta zagnala nanj, ga podrl na tla, najdrznejše so mu snele ovratnico, čevlje in suknjič in na začnje so mu odrezale še brke, mu pobarvale ustnice in namazale obraz. Med to operacijo ni niti ena izmed mladih dam spregovorila besedice. Potem so mirno odšle na svoja mesta, ugasnile luči in zaspale. Ko je svet zvedel za ta dogodek, je odredil strogo preiskavo, ki je odločila, da je takšen učitelj nevreden svojega mesta in so ga potem odslovili.

Nebesni pisarji

Reklame z belim dimom na modro nebo — Nerodne „tiskovne“ napake

Nobeno nebo ni za napisno »desko« tako pripravno kakor newyorško nebo in ker je tudi potreba po reklami v metropoli neizčrpna, »višja pisalna umetnost« tam zelo cvete. Tako imenujejo s šaljivo besedo umetnost reklamnih letalcev, ki rišejo z dimom in tveganimi obrati na ozadje neba ogromne črke in besede. Medtem ko mesta kakor London in Hamburg že zavoljo pogoste megle niso pripravna za nebesno pisarijo, predstavlja zlasti v jesenskih dneh temno modro newyorško nebo idealno ozadje za reklamne napise. Tam imajo kakšen ducat dobro plačanih pilotov, ki obvladajo to umetnost in ki imajo tudi posebno dovoljenje kot »precizijski letalci« za izvajanje svojega poklica. Njih delodajalci so velike oglasne agenture, ki so si nekoč izmislile, da bi tudi nebo izkoristile za reklamne namene.

Nebesna pisarija nikakor ni lahek posel. Pilot ima sicer pred seboj karto, ki mu rabi kot predloga, toda treba je posebne spretnosti, da nariše črke točno in somerno. Razen tega jih mora pisati od desne proti levi, ne narobe, kakor običajno pišemo, in sicer v višini kakšnih 5000 m. Vsaka črka mora stati najmanj 15 m više nego tista pred njo, kajti drugače bi zračni vrtinci iz propelerja vsak znak sproti izbrisali. Uporabljati se dado samo posebno zgrajena letala in dim, s katerim se črke rišejo, se proizvaja z učinkom vročine iz motorja na posebno tekočino, ki teče v povečano izpušno cev. Ta tekočina sestoji iz olja in kemikalij, ki jih nebesni pisarji čuvajo kot svojo tajnost. Sestava mora biti takšna, da ostanejo črke na nebu najmanj deset minut, ne da bi se zabrisale.

Nebesna tabla je že zato tako pripravna, ker se ti na njej ni treba omejevati in ker ni nevarnosti, da bi pisal na nje »preko roba«. Reklamna beseda z 10 do 12 črkami se razprostira precej 12 km daleč, a letalec mora preleteti v ta namen približno 100 km dolg oprogo. V splošnem porabijo za vsako črko kakšne štiri litre bele čarovne pisalne tekočine, toda napisi so vidni potem do 30 km daleč. Da tudi pri tej vrsti reklame ne gre brez smešnih dogodkov, dokazuje nedavna tožba za odškodnino, ki jo je vložila neka tovarna za kozmetične izdelke proti nebesnemu pisarju, ki se mu je primerila pisna napaka, tako da imena nekega pripomočka za nego las ni bilo mogoče pravilno brati. Neki drugi nebesni pisar bi bil moral naznaniti letalsko prireditev in je namestu besede »Air Show« »zračni prikaz«, napisal besedo »Air Sow«, kar pomeni »zračna svinja«.

Z gumastimi čolni čez reko

Oddelek nemške vojske gre na zapadni fronti čez neko reko z gumastimi čolni

Wells za bombardiranje Berlina

V časniku »Liberty« zagovarja znani romanopisec Wells brezobzirno bombardiranje Berlina. To je po njegovih izvajanjih edini učinkoviti pripomoček, da se Nemčija zave »resnosti položaja«. Wells utemeljuje ta predlog z izjavo, da nikakor ne deli pretirano nežnih čustev drugih za nemško ljudstvo. To bi moralo končno občutiti, kaj počenja njegova vlada drugim narodom. Bila je velika nesreča za vse človeštvo, da niso Berlina že l. 1918. temeljito bombardirali.

To vest je razširil Nemški poročevalski urad.

Reklama s humorjem

Pred sto leti je neka kosmetična tvrdka hvalila svojo novo lasno vodo na vse pretege, na koncu je pa dodala svarilo: »Varujte se uporabljati ta pripomoček brez rokavic, kajti preko noči bi vam na rokah zrasla gosta dlaka!«

Neka tehnična tvrdka na Dunaju je svoje blago pred nekoliko leti hvalila z besedami: »Naše spojke so ekonomične kakor dobra gospodinja, zanesljive kakor bernardinec in neuničljive kakor — davčni urad!«

Orientalski zelenjadarji ponujajo svoje blago tako-le: »Kreša, nežna kreša! Če jo stara ženska zvečer je, se zjutraj dvigne mlada in sveža!«

Originalno reklamo si je dovolila neka tovarna žebljev v Kalkuti. Najela je fakirja, ki se je obvezal da bo sedel in ležal samo na njenih žebljih. Možak dobiva za to lepo plačilo. Napis poleg njegove žebljaste postelje pripoveduje, da leži fakir samo na žebljih te in te tvrdke.

Zaščiteni Washington

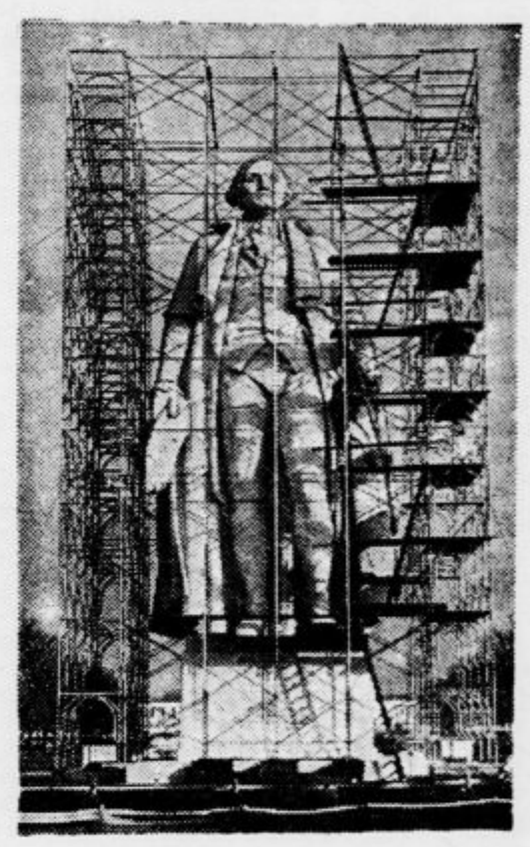

Ogromni kip Georgea Washingtona na newyorški razstavi je zavoljo vremenskih vplivov nekaj trpel. Sedaj so ga zaščitili z velikanskim ogrodjem, dokler ne bo razstava v bližnjem poletju spet odprla svojih vrat

Ljubezenski šepet za tisoče oseb

Bilo je med drugo in tretjo po polnoči, ko so policijski uradniki v Mirburnu v državi New Jerseyu in številne osebe, ki so navzlic pozni uri še poslušale radio, v svoje presenečenje zaslišali iz zvočnikov nežni ljubezenski šepet med nekim moškim in neko žensko. Še nikoli prej ni ameriški radio oddajal takšnega programa brez vseh zadržkov.

Takoj so odredili preiskavo in odkrili so, da je izviralo sladko šepetanje iz nekega policijskega avtomobila, ki je bil opremljen z oddajnikom. Policist Filip Pierman, ki je imel službo v tem avtu, je bil povabil vanj neko ljubeznivo damo, pri tem pa je pozabil izključiti tok. Ni imel niti najmanjšega pojma, da njegov dvogovor z mično lepotico posluša, kdor je noče, med poslušalci so bili tudi njegovi neposredni predstojniki. Posledice so bile za nesrečneža prav žalostne. Ker je bil uporabil oddajno postajo brez potrebe, čeprav nehote, in ker je bil poslušalcem priskrbel veliko zgražanje, so ga odpustili.

Vlažne stene

Vlažne stene lahko škodujejo zrcalom in slikam. Zrcala lahko oslepijo, slike se nagubajo in dobe lise. To preprečimo na ta način, da pritrdimo za vsak vogal okvira košček plutovine, tako da se slika potem ne dotika vlažne stene.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Dimniki brez hiš

Zadnje bitke na Finskem kažejo svoje učinke v marsičem na nenavaden način. Vasi in mesta so grajena tam večinoma iz lesenih hiš, ki postanejo v borbah žrtev plamenov. Samo zidani dimniki molijo iz visokega snega

Svetilke na pasjih repih

V Italiji nimajo paragrafa, ki bi kaj takšnega prepovedal

Stara plemenitašinja, ki živi v milanski ulici Piceno v odlični vili, ima kot najljubšo stvar na svetu mično pekinško psičko z imenom »Totina«. Stara markiza je sicer še vedno toliko krepka, da more svojo četveronogo ljubljenko v večernih urah sama povesti na običajni »sprehod«, a na žalost je toliko kratkovidna, da ji je Totina, ki kot razvajena žival nikakor ne uboga na besedo, na cesti ušla. Posebno opolnoči, ko odhaja Totina na svoj zadnji sprehod, se je dogajalo pogostoma, da je psička ubirala svoje poti. Tedaj je morala stari dami vedno njena sobarica na pomoč, da sta jo iskali. Marsikakšna ura lepega spanja je sobarici na ta način šla v nič, dokler se ni nekoč raziezila in dejala svoji gospodinji: »Privežite Totini enostavno kakšno svetilko na rep, da boste videli, kam vam uhaja!«

Markiza je ta predlog sprejela popolnoma resno, označila ga je za Kolumbovo jajce in je takoj poklicala nekega elektromehanika. Ta si je mislil svoje, vendar pa je izdelal mično električno svetilko, ki jo je pritrdil Totini na rep in ki je dobivala tok iz baterije na zavratnici. Odtlej se je sprehajala markiza zvečer po Picenski ulici s svetilkajočo se psičko in to ni bila samo senzacija za mimoidoče, temveč na žalost tudi za vse pse in psice v navedeni ulici. Kadarkoli so ti četveronožci zagledali Totino s svetilko na repu, je nastal pravi Babilon, vse je lajalo, tulilo in renčalo, da ni mogel nihče spati.

Nekoliko tednov je šlo brez nesreče, potem pa je bilo služkinji neke sosednje stranke dovolj, oborožila se je s ščipalnimi kleščami in neke polnoči, ko je imela Totina okrog sebe spet običajni nekenski pasji trušč, je s hitrim posežkom prešcipnila Totini kos repa s svetilko vred. Totina je zatulila, stara markiza je zacvileščala, služkinja pa si ni mogla kaj, da bi ji ne povedala še nekoliko krepkih in ji imenovala »staro bedakinjo«. Seveda je prišla potem stvar pred sodnika. Pri čemer je prišlo obenem ves Milan je imel vesel dan. Sodnik se je zaman skal paragrafa, z katerega bi bilo razbrati, da je v Italiji prepovedano natikati psom svetilke na rep, in tako so morali služkinjo obsoditi na povračilo stroškov za instalacijo svetilke, na primerno odškodnino za bolečine in na preklic »stare bedakinje« ter drugih podobnih izrazov. Toda obenem so ukrenili, da so se vsi lastniki psov v Picenski ulici sporazumeli za določen urnik, po katerem bodo vodili svoje pse na sprehode ob večerni uri, ko bo Totina na cesti, pa bodo morali biti vsi drugi psi doma, da ne bo hrupa. Največ slave in dobička pa je imel od vse stvari elektromehanik, ki ima vse premalo časa, da bi mogel ustreči vsem naročilom »repnih svetilk«, kajti v Milanu je dovolj starih dam z majhnimi razvajenimi psički. Mož bo moral svoj obrat povečati.

ANEKDOTA

Maršal Blücher se je namenil, da bo Jenski most pred Parizom pognal v zrak. Pruski poslanik je prišel k njemu in ga skušal pregovoriti, da bi tega ne storil, sporočil mu je tudi izrečno željo kneza Talleyranda, da bi most ostal cel.

»V mojih sklepih me ne pregovori noben diplomat,« je odgovoril Blücher, »a sporočite knezu Talleyrandu, da imam tudi jaz neko željo. Če bi stopil pred razstrelitvijo on sam osebno na most, bi mi bilo to še posebno ljubo.«

VSAK DAN ENA

»Dal sem ji rokavice za kuhanje. Prevečkrat si je opekla roke!« (Judge)

MICHEL ZÉVACO: 25

Don Juan

ROMAN

Tedajci so se vrata odprla, več mož je vdrlo v izbo, in Žan Poterne in Bel-Argent sta ravno še utegnila odskočiti v ozadje. Kakor dva preplašena šakala sta prhnila skozi okno, ki je gledalo na polje, ter izginila v noč.

Eden izmed prišlecev, lep starec silne rasti, se je sklonil h Klotarju in sočutno vzmahnil z rokami.

Ta mož je bil guverner don Sancho de Ulloa...

XIV

Dvanajst cesarskih zlatnikov

Ko smo tako razporedili ljudi in dogodke, ki so kasneje vplivali na življenje dona Juana Tenoria in Leonore de Ulloa, se lahko vrnemo k donu Juanu, zadnjič smo ga videli, ko je s svojim slugo Jakominom Corentinom odjezdil za Leonoro iz Sevilje.

Preskočimo Španijo in dobršen kos Francije ter dohitimo dona Juana dne sedemnajstega decembra v Périgueuxu, da se udeležimo njegovih nekatoliško drznih pustolovščin, bitke, ki jo je dobil proti mojstru Fairéolu. Ni nam znano, zakaj nekateri drugi pisci molče o tem pripetljaju. Mi ne maramo utajevati ne črt, ki utegnejo zbuditi trohico sočutja z donom Juanom, ne dejanj, ki nam ga kažejo kakor brezvestnega srečelovca.

Dne 17. decembra je torej dospel v Périgueux, ko je pravkar zvonilo poldne.

Mlada jahalka, ki je dirjala dve sto korakov pred njim, je tisti mah zavila za ulični vogal in izginila. Ljudje so obstajali in gledali za njo, tolikanj zavzetna je bila njena lepota in tolikanj mil ogenj ji je žarel v očeh. Nihče je ni spremljal. Bila je sama... čisto sama!

Ko je izginila, je don Juan, čeprav ni bilo videti, da bi jo bil gledal, nalahno prebledel in zavzdihnil.

»Solnce je zašlo!« je zamrmral. »Do jutri bo v moji duši noč... Kako žalostno!«

»Oh, gospod,« se je oglasil Jakomin, »to, kar vam imam povedati, je še vse bolj žalostno!«

Nenavadna vnanjost tega Jakomina Corentina terja, da ga na hitro predstavimo bralcu. Bil je mršav in švigljast; s svojimi dolgimi nogami, dolgim vratom in dolgim nosom je še najbolj nalikoval žerjavu v Lafontainovi basni. Tudi z zamišljenostjo je bil podoben žerjavu; zdelo se je, da venomer tuhta o nekakšni katastrofi. In res je bila v njegovem življenju huda stalna katastrofa. Ta katastrofa je bil — njegov nos.

Dolgost Corentinovega nosu je bila tako neverjetna, da Jakomin še s tridesetimi leti ni mogel prav verjeti vanjo in je vsak dan znova vpraševal naravo, kako se je mogla pokazati toli radodarno. Ta ostri, šiljasti nos, ki mu je štrlel iz obraza kakor puščica, se mu je kar prilegal; Jakomin je porabljal tri četrtine svojega življenja v to, da ga je strme občudoval — ne v ogledalu, temveč neposredno — in od samega ogledovanja svojega lastnega nosu se je bil že v ranih letih navadil škileti.

Kar se tiče značaja, moramo Corentina zatožiti, da je bil nekoliko klepetav. Drugače pa ni bil neumen, in kmalu bomo videli, da je bil zlatega srca. Za zdaj dodajmo le toliko, da je bil Corentino prav za prav Corentin in rojen Parižan. Kakšne okoliščine so ga bile privedle v Sevilio in kako se je bil oklenil dona Juana, bomo še zvedeli.

»Gospod,« je nadaljeval, »novica je od sile nevšečna, a kar je res, je res: odkar sva na poti, zapravljate denar kakor obsedeni in ga razmetavate vsakomur, samo ne meni. Ko sem snoči na vaš ukaz plačal zlatnik za večerjo, ki so nama jo bili zaračunali tri libre — res je, da je bila natakarica kaj prijazna in močno zalega telesa — in sem nato obrnil najino mošnjo, sem videl, da nama ostane za pot v Francijo, od katere sva še sto milj daleč, bore srebrnjak za šest liber.«

»Kako sto milj! Mar nisva tu na Francoskem?«

»Gospod, Francija je Pariz!« je rekel Corentin. »Toda ostaniva pri stvari. Ondukaile vidim skromno vozniško gostilno in najbolj pametno bo, da se za danes ustaviva tam. Jutri pa...«

Jakomin je skremžil obraz, kakor bi hotel reči, da bo jutri žaltav dan in da si bosta morala gospodar in sluga zategniti pas, ako jima čudež ne pomore iz zagate.

»Gospod,« je končal, »potrkal bom na vrata te siromašne gostilne, razen če se vam zdi prebogata za naju dva. Kdor premore samo srebrnjak za šest liber...«

»Čujte, gospod,« je don Juan vljudno ustavil meščana, ki je šel mimo, »ali bi mi hoteli povedati, katera je najimenitnejša gostilna v tem mestu?«

»Kakopak, gospod plemič,« je vneto odvrnil meščan. »Takšna hiša je gostilna ,Pri Vesonskem stolpu', ki slovi po vsem Perigordu in kjer se ustavljajo najvišja gospoda.«

»Ta bo prav za naju,« je rekel Juan Tenorio in se zahvalil.

Čez deset minut je razjahal pred gostilno mojstra Fairéola, ki je kazala kaj imenitno lice. Gostilničar, častit in dostojanstven, toda kratkoumen mož, mu je prišel naproti.

»Hm, hm,« je momljal sam pri sebi, »en sluga pa nič založnih konj, to pomeni majhno plemstvo in prazno mošnjo; saj jih poznamo. Vaša svetlost,« je dejal z lahnim naklonom, »evo me na voljo.«

Juanovemu tankemu ušesu je zazvenela ta »svetlost« kakor počen zlatnik. Pogledal je mojstra Fairéola in ga premeril od glave do nog. Gostilničar se ga je kar ustrašil.

»Svetlost!« je zajecljal.

»Izvrstno!« je vzkliknil Tenorio in se zagrohotal. »To je že boljše. In zdaj mi pokažite svojonajlepšo sobo.«

Gostilničar ga je odvedel po širokih kamenitih stopnicah. Ko sta prišla na mostovž, je hotel kreniti naprej v drugo nadstropje.

Sporazum in volitve

Nadaljevanje polemike o časovni prednosti volitev ali reorganizacije države — Dr. Krek o položaju

»Hrvatski dnevnik«, glavno glasilo dr. Mačka, nadaljuje razpravo o tem ali je treba izvršiti preje definitivno reorganizacijo države, ali pa volitve v narodno skupščino, in bi potem šele ta dala končno novo podobo notranji ureditvi države. Organ dr. Mačka ugotavlja, da se sporazum od 26. avgusta sploh ni dotaknil vprašanja števila banovin, in nato izvaja:

»Dr. Maček je ponovno izjavil, da bo obseg banovine Hrvatske povsem drugačen, če bo poleg nje ustanovljenih več avtonomnih edinic ali pa samo slovenska in srbska. Zaradi tega tudi ni bilo končno rešeno vprašanje obsega banovine Hrvatske. Res je, da je bila po sporazumu od 26. avgusta sprejeta odredba, da se lahko izvede spajanje posameznih banovin in spremeni njihov obseg. To pa še ne pomeni, da se mora to zgoditi pred volitvami. Ta uredba je imela služiti za ustavno osnovo za poznejše spremembe po volitvah, ki bi jih odobrila svobodno izvoljena narodna skupščina. Drugačno tolmačenje tega dejstva je mogoče samo takrat, če sta s tem sporazumni obe pogodbeni stranki. Zaradi tega nimajo prav tisti, ki pravijo, da je bila reorganizacija vse državne zajednice predvidena že s sporazumom od 26. avgusta.«

»Poborniki za reorganizacijo države že pred volitvami pozabljajo tudi na to, da je bil sklenjen sporazum v času največje zunanjepolitične napetosti in to predvsem zaradi pomirjenja Hrvatov in okrepitve države. Ako prihajajo danes z zahtevami, na katere Hrvati ne morejo pristati, potem delajo proti namenu, zavoljo katerega je prvenstveno prišlo do sporazuma. Ni Hrvata, ki bi lahko pristal na sedanji obseg banovine Hrvatske v slučaju, če bodo v državi samo tri upravne edinice. Naj nihče ne misli, da so kraji, ki so naseljeni z muslimani, prepuščeni okupaciji sedanjih pobornikov za nepravilno rešitev državnega problema. Tako postopanje z muslimani indignira vsakega Hrvata, ker muslimani ne morejo biti državljani druge vrste. Muslimani imajo vso pravico, da se pri volitvah izjasnijo, v katero banovino žele priti. To pa bodo lahko storili samo na svobodnih volitvah.«

»Poleg tega — zaključuje list — morajo biti banovine tudi gospodarske edinice. Banovina Hrvatska v sedanjem obsegu ne more trajno obstojati in so jr potrebni še nekateri kraji za gospodarsko izgraditev. Ker ti kraji niso srbski, ni opravicenih razlogov, da bi morali Hrvati pristati na sedanji obseg banovine Hrvatske.«

★

»Slovenec« je po svojem pisanju in svoji taktiki prav značilen. S svojo kampanjo za preureditev države in ustanovitev banovine Srbije in Slovenije pred volitvami je izzval razumljivo reakcijo Zagreba in tiska HSS. V redu bi bilo, da bi sedaj možato zastopal svoje mišljenje in z odprtim vizirjem primerno odgovarjal na ostre zagrebške pripombe in odgovore. Pa se seveda ni zgodilo tako. Sicer kliče Hrvatom v spomin tekst kraljevskih ukazov in uredb ob priliki podpisa avgustovega sporazuma, pri tem pa niti z besedico ne črhne, da polemizira z dr. Mačkom, ki je dejal, da se bo razpravljalo o ustanavljanju ostalih banovin in nadaljni preureditvi države, »ko bo sklicana skupščina.« Na vprašanje novinarjev, zakaj ne prej je dr Maček dejal: »Prečitajte tekst sporazuma! V sporazumu je jasno povedano, da mora narodna skupščina, ki se bo izvolila, pripraviti vse potrebno za preureditev vse države. Potem pride na vrsto vprašanje ostalih banovin.«

Obzirnost je vsekakor lepa stvar, posebno v politiki. Žal ni bilo o njej sledu v »Slovencu« pred decembrskimi volitvami, kadar je bilo govora o dr. Mačku in njegovih prijateljih. Danes pa imajo gospodje pred njim tak respekt, da si ga niti ne upajo imenovati, ko polemizirajo z njim ter mu dokazujejo, da nima prav in da ne pozna teksta sporazuma, ki ga je sklepal on sam z g. Cvetkovićem.

V tem respektu pred dr. Mačkom so šli gospodje v Kopitarjevi ulici celo tako daleč, da so pozabili na to, kar so pred tednom dni soglasno sprejeli na seji izvršnega odbora JRZ. Takrat so po referatu g. ministra dr. Kreka sklenili: »Stranka smatra, da je neobhodno potrebno *pred kakršnimikoli* volitvami dovršiti organizacijo in preureditev vseh delov države in državne zajednice po načelih narodnega sporazuma, tako da bodo vsi deli države enakopravni in zadovoljni.« V včerajšnjem »Slovencu« pa čitammo na kraju sibilske polemike z dr. Mačkom sledeč stavek: »V vprašanje volitev za hrvatski sabor pa se ne maramo vmešavati, ker je to izključno hrvatska zadeva...«

★

V nedeljo je imel minister dr. Krek govor na zborovanju železničarjev JRZ. Dejal je med drugim:

»V notranji politiki smo se z vztrajnim in konstruktivnim delom dokopali do državne mize. Naš slovenski program, program ljudske samouprave je Cvetkovićeva vlada sprejela za oficielni državni program. V zgodovini bo Cvetkovićeva deklaracija, ki jo bo podal pomladi, važnejša kakor pa ona, ki je bila podana 26. avgusta lanskega leta. Novi politični program je bilo novo nebogljenče, na katerega je prežalo 199 sort Herodov, tako n. pr. Herod centralistične miselnosti, ki je v Jugoslaviji vladala skozi 20 let. Tudi naša miselnost nas je ovirala v delu za avtonomijo. Vendar pa smo Slovenci razumeli težak položaj, kakor tudi to, da je hrvatski način propagande in uveljavljanja idej popolnoma drugačen kakor naš in v Beogradu včasih popolnoma nesprejemljiv. Danes priznava vsa jugoslovenska javnost, da smo Slovenci šli od početka na pravo pot, po kateri gredo sedaj tudi ostali.«

Končno je g. minister še dejal, da se je »vojna nevarnost odmaknila od naših meja« in da »stojimo z našimi sosedi v dobrih odnošajih.«

Beležke

Posvetovanja staroradikalov

V nedeljo zvečer se je vrnil v Beograd prvi podpredsednik Narodno radikalne stranke g. Miša Trifunović, ki se je mudil v Nišu, pri šefu stranke g. Aci Stanojeviću in je razpravljal z njim o akciji za zbiranje radikalov. V ponedeljek dopoldne je sklical g. Trifunović sejo izvršnega odbora NRS. Seja je bila na stanovanju bivšega ministra dr. Ninčića in Miša Trifunović je na njej poročal o svojih razgovorih z Aco Stanojevićem in o navodilih, ki mu jih je ta dal za bodočo taktiko stranke.

Po seji izvršnega odbora so člani odklanjali vsako izjavo o akciji za zbiranje radikalov.

V ponedeljek popoldne je obiskal g. Miša Trifunović šefa demokratske stranke g. Ljubo Davidoviča in imel z njim daljšo konferenco.

Stanojevićevi pogoji za združitev radikalov

Sarajevska »Jugoslovenska pošta« poroča iz Beograda, da je Aca Stanojević v načelu odobril naslednje določbe za združitev vseh radikalskih skupin:

Osnuje se Jugoslovenska radikalna stranka, v katero vstopijo vse radikalne frakcije, nadalje SLS, na kar je dr Korošec že pristal, in brškone Jugoslov. muslimanska organizacija. Predsednik nove stranke naj bi bil Aca Stanojević, prvi podpredsednik Miša Trifunović, drugi podpredsednik Dragiša Cvetković, tretji podpredsednik dr. Anton Korošec in četrti podpredsednik dr Džafer Kulenović. Vse to naj bi se izvršilo takoj po končani konferenci Balkanske zveze, nakar bi sledila rekonstrukcija vlade. V novo vlado bi zopet vstopili tudi dr. Korošec, iz sedanje staroradikalske skupine pa Miša Trifunović, dr. Momčilo Ninčić in še en član vodstva.

Stranka bi razširila svoje udejstvovanje na vse ozemlje države. Njen program naj bi bil program stare radikal. stranke. Stranka bi se že takoj v začetku izrekla za definitivno preureditev države pred kakimi volitvami, kar ba pomenilo, da v tem pogledu sprejema stališče JRZ.

Dr. Marković o radikalih

O radikalskih smernicah v bodoči politiki razpravlja dr. Markovićev organ »Delo« in prihaja do zaključka, da akcije dr. Markovića ni smatrati za zbiranje radikalov v tem smislu, da bi se poskušala ustanoviti še ena radikalska skupina več. Dr. Marković je že ponovno javno povedal, da o ustanavljanju kake njegove posebne skupine ne more biti niti govora, to tem bolj, ker so dobili vsi radikali, ki stoje za Aco Stanojevićem in glavnim odborom, skupaj pri zadnjih volitvah največ 80.000 glasov. »Delo« potem nadaljuje:

»To število ne predstavlja niti desetine tiste sile, ki jo je svoj čas predstavljala Narodno radikalna stranka med narodom. Dr. Marković nima s svojimi prijatelji nobenega interesa še bolj razbijati radikalske vrste, ki so imele po decembrskih volitvah 1938 vsega dva poslanca. Izgledi Narodno radikalne stranke za prihodnje volitve v narodno skupščino niso pri sedanjih okolnostih prav nič povoljni, akoravno bi nastopili vsi radikali složno in kompaktno.«

Vrednost lastne države

Bivši predsednik Samostojne demokratske stranke g. Adam Pribičević je napisal v svojem »Seljačkem kolu« zopet nekaj tehtnih besed o tem, kaj ima sleherni med nami od svoje države. Takole beremo v njegovem članku:

»Ljudje božji, bodimo pametni in se zavedajmo, da smo gospodarji v svoji hiši, kjer imamo prvo in zadnjo besedo samo mi in nihče drugi. V tej državi prihaja naša deca do svojih mest in do svojega kruha. **V Jugoslaviji je okoli 300.000 državnih in samoupravnih nameščencev. Pomislimo, koliko je bilo naših ljudi v javnih službah, ko smo bili podaniki tujih, nam sovražnih držav. Pomislite kaj bi bilo s temi 300.000 ljudmi in njihovimi rodbinami, če bi izgubili svojo državo.** Prisluhnite samo glasovom in vestem, ki prihajajo iz Češke in Poljske, pa se zamislite, kaj nas bi vse čakalo, če bi prenehali biti svobodni. Pomislite tudi na to, da sledi danes vsi šemu in političnemu zavojevanju držav in narodov tudi gospodarska sužnost. Poglejte okoli sebe in pomislite, če bi tuji okupatorji, kdorkoli bi že bili, pustili naše kmete na plodnih poljih Vojvodine, Slavonije in po drugih rodovitnih krajih naše države. Zato pravim še enkrat: Bodite pametni, ljudje božji, in čuvajte krov, ki smo si ga zgradili za ceno tolikih žrtev nad našimi glavami. Lahko ga popravljamo in izboljšujemo. Toda za nobeno ceno ne smemo dopustiti, da bi ga nam kdo nad glavo rušil.«

Vojske malih držav

Armijski general Živko Stanisavljević, ki je znan posebno Mariborčanom, kjer je bil pred leti komandant pehotne brigade, je napisal za beograjske liste članek o značaju vojsk malih držav. Odlični general opozarja da mora biti pripravljena na vojno tudi najbolj miroljubna država, in med drugim piše:

»Narodi, ki niso pripravljeni na vojno, morajo računati s tem, da bodo izgubili slej ali prej svojo svobodo in neodvisnost. Na vojno morajo biti pripravljene tudi male države, ki vodijo sicer v vsakem pogledu miroljubno politiko ter žele ohraniti v sporih velikih in močnih držav povsem nevtralno stališče. Kako gleda svet na male države, ki so pripravljene boriti se za svojo neodvisnost in neokrnjenost svojega ozemlja, s tem daje najlepši primer Finska, ki se je spustila v borbo z neštetokrat močnejšim sovražnikom. Morda bo v tej borbi podlegla, toda eno je že danes gotovo: če bo kak narod nagrajen pozneje za svojo hrabrost in požrtvovalnost v borbi za svojo svobodo, potem bo to gotovo v prvi vrsti finski narod.«

»Primer, kako ceni svet borbo malih držav in narodov za svobodo in neodvisnost je bila tudi borba male kraljevine Srbije, ki je sprejela borbo z desetkrat močnejšim sovražnikom ter ga dvakrat težko porazila na svojem ozemlju. Ti dve bitki sta bili kapital, iz katerega je vzniklo zedinjenje in osvoboditev Jugoslovenov. Male države morajo imeti relativno močne vojske i po številu i po kakovosti. Zaradi tega morajo biti tudi žrtve, ki jih doprinašajo za svoje vojske, relativno večje kakor pri velikih državah. Vojske malih držav morajo biti v pravem pomenu besede narodne vojske in mora sodelovati pri njihovi izgradnji in spopolnjevanju ves narod z vso svojo moralno, fizično in materialno silo.«

Obnova posebne muslimanske stranke?

Kakor smo poročali, je izzvalo živahno pozornost, da se sedanji drugi podpredsednik JRZ, minister dr. Džafer Kulenović, ni udeležil seje izvršnega odbora JRZ, na kateri je bila sprejeta znana resolucija. »Hrvatski dnevnik« je takoj takrat ugotovil, da se minister dr. Kulenović s to resolucijo ne strinja. Sedaj javlja glasilo ministra dr. Laze Markovića »Delo«, da je dr Kulenović tiste dni konferiral v Sarajevu s predstavniki raznih muslimanskih skupin in da je pri tej priliki bila naglašena potreba, »zbrati v politično enoto vse muslimane na muslimansko verskem programu, da se ustvari 20 letni muslimanski program.« Ta program je vsekakor avtonomija Bosne in Hercegovine. Predstavniki muslimanov so poudarili tudi željo, da se »v povoljnem trenutku začne tudi s formalnim organiziranjem muslimanske stranke in da se prekine zveza z dosedanjimi kombinacijami, čim bi one le v najmanjši meri ovirale prizadevanja za izvedbo znanega muslimanskega programa.

»Delo« obžaluje te sarajevske sklepe in smatra, da verski moment ni v nobenem oziru primeren služiti za merilo v političnih vprašanjih. Izraža upanje, da se bo dal ta novi pokret izlečiti »s primernim razčiščenjem in s poglobitvijo pravega smisla sporazuma.«

Muslimani v Južni Srbiji

Muslimanske množice v Južni Srbiji, ki jih tvorijo v glavnem Arnavti, so politično zelo neobveščene. V njihovem imenu nastopa in razpravlja skupina begov, ki se zbirajo okoli Ferad bega Drage. Pri volitvah 11. decembra se je zvezal z Feradom takratni predsednik JRZ dr. Milan Stojadinović ter so Arnavti korporativno glasovali za listo JRZ.

Sedaj se oglaša muslimanski list »Naš dom«, ki izhaja v Skoplju, in svari muslimane v Južni Srbiji, naj ne slede več Ferad begu in njegovim prijateljem, češ da vodijo čisto osebno politiko in nimajo nobene politične linije. List apelira na vse jugoslovenske stranke, naj se raje posvete političnemu delu med muslimanskimi masami v Južni Srbiji, kakor pa da sklepajo tik pred volitvami politične kravje kupčije z begi okoli Ferad bega.

JRZ v dunavski banovini

Včeraj dopoldne je bila v Novem Sadu seja banovinskega vodstva JRZ za dunavsko banovino. Na seji je bil tudi predsednik vlade Dragiša Cvetkovića z ministroma Bešlićem in Tomićem. Po seji objavljeni komunike pravi, da je izvršni odbor v celoti odobril politiko vlade Cvetković-Maček in da si bo na vso moč prizadeval, da jo na svojem področju čim bolj popularizira. Čim bodo vremenske razmere dopuščale, bo stranka priredila po vsej banovini konference in javne shode.

Gonja proti dr. Masaryku

Kakor se da posneti iz pisanja »Vlajke« (Prapor), glasila čeških fašistov, se je na Češkem znova začela gonja proti židom in prostozidarjem. Češki fašisti pri tem izredno ostro napadajo tudi pokojnega Masaryka, ki mu očitajo ne samo članstvo v prostozidarski loži, marveč celo židovsko pokolenje. Ta bajka o židovskem pokolenju Masaryka je stara in so si jo njegovi nasprotniki izmislili v času znamenitega Hilsnerjevega procesa, v katerem je Masaryk nastopil proti izmišljenim očitkom tako zvanih židovskih ritualnih umorov. Fašistični list je posebno nasproten spomenikom Masaryka, ki še stoje v različnih čeških mestih in so stalno okrašeni s cvetjem. List ostro graja to češčenje, imenujoč ga malikovanje nevrednega framasona.

V zvezi s svojo kampanjo je »Vlajka« objavila tudi spisek članov praške prostozidarske lože, morala pa je prinesti že obilo popravkov raznih uglednih osebnosti, ki trdijo, da si je »Vlajka« izmislila te obdolžitve in da nikoli niso bili člani kakršnekoli prostozidarske lože.

Iz državne službe

Beograd, 30. jan. p. V veterinarski službi so bili premeščeni višji veterinarski svetnik Lojze Škof iz splitskega v novljanski srez, Ignac Šlajpah iz križevskega v djevdjelijski, Stanko Arko iz Vukovara k banski upravi dunavske banovine, Milan Rajšp iz novljanskega sreza v Veliko Kikindo, ter višji veterinarski pristav Jakob Roman iz radjevskega v jadranski srez.

V tehniški službi pa sta bila premeščena višja tehniška svetnika inž. Janko Kukovec iz Novega mesta v Celje in Pavle Miklavec iz Ljubljane v Novo mesto.

Razveljavljen je bil ukaz, s katerim je napredoval inž. Anton Dietrich pri banski upravi v Ljubljani za tehniškega svetnika v 4/II.

Silno neurje na Japonskem

Tokio, 30. jan. s. (Reuter). Severozapadna Japonska je doživela danes najstrašnejše neurje zadnjih 50 let. Več hiš se je zaradi snega porušilo. Doslej so našteli 50 mrtvih. V Tokiu nasprotno vlada največja suša. Že od 25. decembra dalje ni deževalo.

Poplave v Grčiji

Atene, 30. jan. br. Poslednje dni so nastale v Grčiji velike poplave, ki so povzročile prekinitev prometa tudi na glavni železniški progi Atene—Solun. Še davi je bilo treba vzdrževati potniški promet na nekaterih delih te proge z avtomobili. Vse kaže, da bo popravljanje proge trajalo 10 dni.

SPORT

Pred revijo smučarske mladine

Od petka do nedelje bo v Planici v izvedbi SK Ilirije serija tekem za vsa mladinska državna prvenstva

V dnevih od 2. do 4. februarja bo v Planici že drugič mladinsko državno prvenstvo v vseh smučarskih disciplinah — razen v smuku. Že lani je bila udeležba na tem tekmovanju ogromna — sodelovalo je v vseh tekmah okoli 270 tekmovalcev — letos pa bo to število doseglo najmanj 300, tem bolj, ker so se letos zanje prijavili tudi iz Celja in Maribora in bržkone bo prišlo tudi nekaj Hrvatov.

Tekmovalci, stari 19 let in manj, bodo za to državno prvenstvo razdeljeni v različne kategorije, kar velja predvsem za teke in skoke, v slalomu pa bodo vsi tekmovali v skupnem razredu. Ta mladinska tekmovanja so prinesla našemu smučarstvu že od lani na letos zelo lepe sadove, saj so najmočnejši juniorski tekmovalci že v teku letošnje sezone vidno ojačili seniorske vrste. Najbolj se je med temi postavil Ilirijan Janez Rožič, ki je letos prvič tekmoval med seniorji in preteklo nedeljo v Zagorju osvojil naslov prvaka LZSP v klasični kombinaciji. Tudi lanski juniorski prvak Horvat se je tamkaj prav dobro plasiral. Med lanskimi mladimi skakači sta bila najboljša Tine Mulej in Leon Bukovnik, ki sta bila tudi letos na vseh tekmah na najbolj vidnih mestih. Skratka, iz vrst te naše mlade generacije prihaja iz leta v leto nov tekmovalni rod, ki bo krepko izpopolnil seniorske vrste in polagoma prevzel mesta za današnjimi državnimi reprezentanti v tej panogi.

Najbolj zanimiva bo med letošnjimi tekmami prav gotovo skakalna prireditev, na kateri bo na obeh manjših skakalnicah nastopilo — tako računajo — okoli 150 skakačev. Prireditelj — SK Ilirija — se je z velikimi žrtvami pobrigal tudi za številna darila, med katerimi je tudi nekaj krasnih pokalov in dragocenih praktičnih daril. Med njimi je podaril pokal tudi direktor »Politike« g. Vlada Ribnikar — za najbolj uspešni klub vse prireditve. Pokroviteljstvo nad prireditvijo sta prevzela minister za telesno vzgojo Tomić in ban dravske banovine dr. Natlačen.

Med dosedaj prijavljenimi so zastopani razen nekaterih manjših vsi naši najmočnejši smučarski klubi Ilirija, SmK Ljubljana, Bratstvo, Mojstrana, Skala itd. Računajo na udeležbo 15 klubov. Vse udeležence opozarjamo, da bo izletna pisarna za te prireditve poslovala v rateški šoli, kjer naj se vsi tekmovalci prijavijo takoj po prihodu v Planico. Za udeležence je dovoljena polovična voznina, ki velja z običajnimi formalnostmi od danes do vključno ponedeljka 5. februarja. Kdor izmed njih reflektira na cenejšo prehrano in stanovanje, naj se takoj pismeno prijavi na naslov: SK Ilirija, Rateče-Planica. Skakalnice bodo za trening odprte že od petka dalje in bi bilo seveda v interesu vsaj skakačev, da po možnosti prispejo v Planico dan ali dva pred tekmo.

Priprave za letošnjo revijo smučarske mladine, ki bo pokazala, da je delo na terenu najplodonosneje naloženo baš pri mladini, so v polnem teku. Prav bi bilo, da bi ta prireditev našla primeren odziv tudi pri občinstvu, ki se v zadnjem času le tako težko ogreje za obisk prireditev na snegu.

Občni zbor SK Železničarja

Maribor, 28. januarja

Važna nacionalna obrambna naloga pripada tudi sportnim društvom. V Mariboru se zavedajo te naloge predvsem odlični predstavniki in organizatorji železničarjev sportnikov, ki so združeni v SK Železničarju. Na to svojo organizacijo so lahko ponosni, saj šteje 1608 članov in saj je to ena najmočnejših sportnih organizacij v državi sploh. Sinoči je imel naš mariborski SK Železničar v svoji klubovi dvorani na stadionu 13. redni letni občni zbor. Klena ter izčrpna poročila o vzornem delovanju v pretekli poslovni dobi so podali agilni predsednik inž. B. Uran, marljivi tajnik g. Jenko, nadalje g. Konrad za nogometni odsek, Mazi za teniški odsek, Knehtl za šahovski odsek, Pirnat za zimskosportni odsek, Glavič za kolesarski odsek, Podpečan za lahkoatletski odsek, zatem gospodar Aršič, blagajnik Podpečan, g. Veras je poročal o uspešni akciji glede obveznic in g. Bačnik, ki je v imenu nadzornega odbora predlagal upravnemu odboru razrešnico s posebno zahvalo klubovemu gospodarju, tajniku in blagajniku. Vse sekcije so v smislu poročil delovale odlično in smotrno. Klubov dolg se je znižal v pretekli poslovni dobi za 13.162 din. Klubovi dohodki so bili 83.242.70 din, izdatki pa 83.072.60 din. Posamezne sekcije so bile sicer pasivne, vendar pa se je njihov primanjkljaj lahko kril iz dohodkov članarine. Klubovo premoženje izkazuje vrednost 273.705.15 din, vrednost nepremičnin je 236.905.25 din, vrednost inventarja vseh sekcij pa 36.800 din.

O podrobnih klubovih uspehih je mariborska nacionalna in sportna javnost dobro poučena. Z občnega zbora so poslali naši železničarji sportniki udanostno brzojavko Nj. Vel. *kralju Petru II., pozdravni brzojavki pa ministru za telesno vzgojo naroda in prometnemu ministru* Občni zbor sta s toplimi besedami pozdravila g. *Bačnik* za UJNŽB in g. *Hübl* za »Dravo«. V okviru občnega zbora je izročil klubov predsednik inž. Uran najuspešnejšemu klubovemu nogometašu vratarju *Špengerju* dragoceno spominsko darilo, ki ga je poklonil kavarnar g. Josip Majcen.

Pri volitvah so bili soglasno izvoljeni: inž. B. *Uran* predsednik, Evstahij *Jošt I.* podpredsednik, Emil *Hübl* II. podpredsednik, Josip *Jenko* I. tajnik Gaspar *Aršič* II. tajnik, Franc *Podpečan* I. blagajnik, Franc *Radelj* II. blagajnik, Andrej *Janžekovič* I. gospodar, Drago *Čižek* II. gospodar, Josip *Fišer*, Franc *Lovrec*, Vlado *Lešnik*, Franc *Gujznik*, Ernest *Frangež* in Rudolf *Steinbüchler* odborniki. Za načelnike posameznih sekcij so bili izvoljeni: *Konrad* za nogometno, *Podpečan* za lahkoatletsko, *Glavič* za kolesarsko, *Pirnat* za zimskosportno, *Mazi* za teniško in *Knehtl* za šahovsko sekcijo. V nadzornem odboru so: Josip *Blažič*, Ludvik *Prebil*, Josip *Bačnik* in Martin *Veselko*, v razsodišču pa inž. Jože *Završnik*, inž. Ignacij *Vidic*, dr Andrej *Korenčan* in kavarnar Josip *Majcen*.

Občni zbor, ki je trajal komaj 2 uri, je pokazal strnjenost in vzorno disciplino naših železničarjev sportnikov, ki so si z vztrajnim in požrtvovalnim delom zgradili krasen stadion, v katerem krepi svoje telo okoli 500 aktivnih sportnikov železničarjev.

V nekaj vrstah

Po zadnji odločitvi bo pokalna tekma med BSK in Gradjanskim, ona četrta in tako zelo odločilna za pokal predsednika vlade Cvetkovića, namesto to nedeljo odigrana šele v nedeljo 11. februarja. Na igrišču v Zagrebu je mnogo snega in ljudje Gradjanskega nimajo možnosti, da bi trenirali.

V Starem Bečeju so imeli te dni važno konferenco zaradi organiziranja drsalnega sporta na jugu. Zastopniki vojvodinskega drsalnega podsaveza so se sporazumeli s predstavniki Beograjskega teniškega kluba, da je ustanovitev srbskega drsalnega saveza s sedežem v Beogradu nujno potrebna. Ustanovni občni zbor tega drsalnega foruma, ki bo pomenil važen novum v našem drsalnem sportu, je določen za nedeljo 4. februarja.

V nedeljo zvečer je tragične smrti umrl v Stari Pazovi nadarjeni in komaj 19-letni boksar Žika Atanacković, ki je prišel tjakaj zaradi treninga tamkajšnjih boksarjev. Pri slučajnem incidentu v nekem lokalu je dobil več vbodljajev z nožem in izdihnil med potjo, ko so ga peljali v bolnišnico.

V Rimu je v 46. letu starosti umrl slavni italijanski sabljaški prvak in večkratni olimpijski zmagovalec Nedo Nadi. Pokojni je zmagal v floretu in sablji na dveh olimpiadah, in sicer leta 1912. v Stockholmu in leta 1920. v Anversi. Nedo Nadi je bil znan tudi kot odličen sportni pisec.

Med raznimi strokovnjaki, ki so sestavljali lansko svetovno lestvico najboljših teniških igralcev, se je zdaj oglasil tudi sam Punčec, in sicer iz Indije beograjski »Politiki«. Punčec pravi, da bi morala lanska svetovna lista imeti naslednji vrstni red: 1. Riggs (Amerika), 2. Bromwich (Avstralija), 3. Quist (Avstralija), 4. Punčec (Jugoslavija), 5. Mac Neill (Amerika), 6. Parker (Amerika), 7. Van Horn (Amerika), 8. Cooke (Amerika), 9. Henkel (Nemčija), 10. Tloczynski (Poljska). — O samem sebi pravi Punčec, da je treba pravično ceniti tudi njegove uspehe. Nazadnje ni tako lahko osvojiti prvenstvo Evrope, zmagati nad Bromwichom in Henklom, polfinalistom iz Wimbledona ter še nad mnogimi drugimi....

Velika skakalna tekma

bo v nedeljo 4. februarja na skakalnici v Betnavi pri Mariboru. Bo to po presledku več let ena največjih sportnih prireditev v neposredni bližini Maribora. Prireditev organizira mariborska zimskosportna podzveza in bodo tekmovali za prvenstvo Maribora. Kakor doznamo, se bodo tekmovanja udeležili tudi nekateri najboljši skakalci z Gorenjskega.

Smučarski klub Ljubljana opozarja svoje članstvo, da bosta na progi Ljubljana-gl. kol. proti Gorenjski s priključkom na Tržič, Rateče in Bohinj vozila tale izletniška vlada: dne 1. II. z odhodom ob 15.40 in dne 2. II. z odhodom ob 5.40. Vrnitev v Ljubljano dne 2. II. ob 20.33. Zaradi polovične voznine in ugodnih zvez priporočamo članstvu to ugodno priložnost. Smuk!

SK Ljubljana. Vsi aktivni igralci, ki ne trenirajo na igrišču, morajo priti danes ob 18.30 na trening v telovadnico Sokola III, Bežigrad.

JZSS opozarja vse smučarje, da bo od četrtka ob 15.40 veljala enaka ugodnost kakor za izletniške vlake ob nedeljah, prav tako tudi za vlak v petek ob 5.40 s povratkom v petek ob 20.33.

SK Ilirija opozarja vse klube, da bo njena tekma v smuku po novi progi z Mecesnovca z mednarodno udeležbo — v nedeljo 18.

»Ilustrovane sportske novosti« štev. 5. izšle. Vsebina: Najboljši smučarji Jugoslavije so z Jesenic. — BSK je popolnoma pripravljen za nastop proti Gradjanskemu. — Hašk nekdaj, sedaj in v bodoče. — Na občnem zboru Hrvatskega kolesarskega saveza. — Prva mednarodna regata na Rijeki Dubrovački. V vsej državi samo še v Osijeku plačujejo mestni davek na sportne prireditve. — Slovenska nogometna zveza in njeni štirje podsavezi. — Vrhovni nogometni savez je javno zboroval vsega 45 minut. Itd. Vmes je še mnogo pestrega drobiža iz raznih sportnih panog. Posamezne številke so po 1.— din.

RADIO

Sreda 31. januarja

Ljubljana 7: Jutrnji pozdrav, napovedi, poročila. — 7.15: Veseli zvoki (plošče). — 12: Iz raznih operet (plošče). — 12.30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. 13.02: Šramel »štirje fantjec. — 14: Poročila. — 18: Mladinska ura: Reportaža iz ljublj. mestne plinarne. — 18.40: Smoter slovenske narodne zavesti (prof. E. Kocbek). — 19: Napovedi, poročila. — 19.20: Nac. ura: Vzgojna prednost naših pesmi. — 19.40: Objave. — 19.50: Iz rastlin zdravja in moč (dr. Maks Vraber). — 20: Klavirski trio (prof. J. Ravnik, prof. J. Šlajs in prof. Č. Šedlbauer). — 20.45: Plošče. — 21.15: Slovenski vokalni kvintet (pesmi Rista Savina). — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Valčki in polke (plošče).

Beograd 18.05: Petje. — 19.40: Muzika za ples. — 20: Prenos opere iz Nar. gledališča. — **Zagreb** 20: Prenos iz Ljubljane. — 22.20: Plesna muzika. — **Praga** 19.25: Pester spored. — 20.20: Orkester, flavta, harfa. — 21.25: Romance. — 23: Češka glasba. — **Sofija** 18: Pester glasbeni spored. — 19.50: Operni prenos. — 22.30: Bolgarska glasba. — **Dunaj** 16: Mali orkester. — 20.15: Koncert dunajskih simfonikov. — 22: Plošče. — 23: Nočni koncert. — **Berlin** 20.15: Pester spored. — 23: Simf. koncert. — **24.10: Nočna oddaja.**

MALI OGLASI

CENE MALIM OGLASOM

Po 50 par za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 3.— za šifro ali dajanje naslovov plačajo oni, ki iščejo služb. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 12.— Dopisi in ženitve se zaračunajo po Din 2.— za vsako besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 20.— Vsi ostali oglasi se zaračunajo po Din 1.— za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 17.—

Službo dobi

Uradnico
za industrijsko podjetje zmožno knjigovodstva, strojepisja, dobro računarico z znanjem nemškega jezika išče mo. — Nastop takoj. Ponudbe s spričevali na Fran Kotnik, lesna industrija in opekarna, Verd pri Vrhniki. 1816-1

Žensko pisarniško moč
mlajšo, z znanjem italijanščine v govoru in pisavi ter po možnosti francoščine, sprejmem takoj v službo. — **Ivan** Prešern, Kranj. 1784-1

Samostojen gospod
išče za takoj dostojno, zanesljivo inteligentno dekle iz boljše družine, katero zna dobro kuhati in opravlja tudi ostala gospodinjska dela. Prednost imajo one, ki govore hrvaško ali nemško. Izčrpne ponudbe z referencami na ogl. odd. Jutra pod šifro »Zanesljiva in boljša«. 2042-1

Hlapca h konjem
vajenega kmečkega dela in vožnje po mestu sprejmem. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Hlapec«. 2050-1

Postrežnico
sprejmem od jutra do treh popoldan, ki zna malo kuhati. S kolesom prednost. Sv. Petra cesta 27-I. 2048-1

Frizerka
mlajša, išče mesto trimesečne prakse. Naslov: Fain Slavka, salon Petrič, Tržič. 2051-1

Frizerko
samostojno moč, sprejmem takoj ali pozneje. Plača prvovrstna. Erznožnik Pavle, Škofja Loka. 2064-1

Plačilno in natakarico
potrebujem za takoj. V poštev pridejo samo dobre za delo. Hotel Novak, Jesenice. 2079-1

Slaščičarskega pomočnika
mlajšega, finega delavca — sprejmem za Ljubljano. — Poštenje predpogoj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Pošten slaščičar« 2070-1

Frizerko
dobro, sprejmem takoj. — Mihael Kostanjšek, Maribor, Studenci, Aleksandrova štev. 43. 2074-1

Službe išče

Mesto hišnika
oskrbnika išče samski, spoSoben vrtnarskih, hišnih in drugih del. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 2029-2

Mlada kontoristka
z dveletno prakso, vešča vseh pisarniških del, dobra strojepiska z znanjem nemščine in srbohrvaščine, išče namestitve. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Dobra, vestna moč«. 3066-2

Pouk

Strojepisni pouk
Večerni tečaji, oddelki od pol 7 do 8 in od pol 8. do 9. zvečer. Pouk tudi po diktatu. Tečaji od 1 do 4 mesce. — Novi tečaji se pričnó 1. februarja. Šolnina zelo nizka. Moderna in največja strojepisnica! Vpisovanje dnevno do 8. ure zvečer Christofov učni zavod, Ljubljana, Domobranska cesta 15, tel. 48-43. 1869-4

Klavir
poučuje izurjena pedagoginja. Gre tudi na dom poučevat. Dopise na ogl. odd. Jutra pod »Temeljita uspešna metoda«. 2045-4

Prodam

Masko
novo, za gospoda ali damo prodam. Omerza, Tyrševa cesta 6-I. 2080-6

Radio

Radio aparat
modern, Telefunken, malo rabljen, naprodaj. Ogled od 2.—4. ure popoldne. Malič, Ljubljana VI, Ruska cesta 13. 2063-9

Avto, moto

Razprodaja
več rabljenih in novih radio aparatov od din 300 do 4.000. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Izredno poceni«. 2040-10

3 tonski Ford
na oglje, prodam. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Prvovrstne«. 2076-10

Kapital

200 do 300 tisoč din
posojila išče trgovsko podjetje. Ponudbe prosim pod »Sigurno« na ogl. odd. Jutra. 1781-16

Lokali

Poslovne prostore
primerne za pisarne, ordinacije, ateljeje in slično, v prvem nadstropju poleg Figovca takoj oddam. Informacije daje I. Knez, Gosposvetska 1, dvorišče. 1938-19

Trgovski lokal
lep, nov, poleg Figovca oddam. Informacije daje I. Knez, Gosposvetska c. 1., dvorišče. 1937-19

V Celju
na prometni ulici iščemo majhen lokal za pisarno za več let. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Vsakega prvega denar«. 1810-19

Trgovino
mešanega blaga v večjem trgu tik farne cerkve, oddam z zalogo takoj v najem. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 2043-19

Stanovanje odda

Dvosob. stanovanje
takoj oddam. Poizve se v trgovini Pezdir, Gradišče. 2022-21

Dvosob. stanovanje
s kabinetom in s souporabo kopalnice, oddam za takoj ali z marcem. Cena din 500. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 2077-21

INSERIRAJ V „JUTRU“!

Stanovanja išče

Stanovanje 2 sob
kopalnica, plin, v centru, iščem za takoj ali pozneje. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Dve osebi«. 2078-21a

Sobo odda

Gospoda
sprejmem na stanovanje. — Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 2049-23

Opremljeno sobo
za dve osebi takoj oddam zakonskemu paru ali dvema gospodičnama. Toman, Resljeva cesta 30. 2052-23

Sredi mesta
oddam opremljeno sobo nedijaku. Poseben vhod s stopnic, elektrika, parket, lončena peč. Najemnina din 300. Prečna ulica 8. 2065-23

Na Mirju
oddam komfortno, strogo separirano solnčno in mirno sobo. Marmontova 27. 2055-23

Sobe išče

Opremljeno sobo
in kabinet, ozir. dve sobi, iščem. Pisati na ogl. odd. Jutra pod »S 1. februarjem«. 2030-23a

Visokošolec
išče snažno sobo s souporabo kopalnice, s hrano in družinskim stikom, blizu glavnega kolodvora. Plača točno vsak mesec naprej. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Soliden resen«. 2067-23a

Opremljeno sobico
ali kabinet, iščem v centru. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Skromno in čisto«. 2060-23a

Dopisi

Razočarana mucika
Pismo sprejel. Hvala. Pridite četrtek ob 20. uri, Kavarna Union. Smučar 2053-24

Glasbila

Kratek klavir
železna konstrukcija, 1 dolg klavir, dobro ohranjen, mahagoni furnir, pod ceno proda tvrdka IV. KACIN Domžale. 1873-26

Pridelki

Fižol za kubo
dobite poceni pri
Sever & Komp.,
Gosposvetska cesta 5. 1657-33

Stroji

VSAKOVRSTNE
stroje za obdelavo lesa!
posebno 3 in 4 stranske skobelnike, najboljše kvalitete izvanredno kratkoročno dobavlja
Peter Angelo
d. z o. z.
Ljubljana, Pražakova 8.

Stružnico
vrtalni stroj, stroj za variti in kovačnico v dobrem stanju kupim takoj. Ponudbe na Ivan Prešern, tov., Kranj 1783-29

Dragocenosti

SREBRO, DRAGE KAMNE
in vsakovrstno
ZLATO
kupuje
po najvišjih cenah
JOS. EBERLE,
Ljubljana, Tyrševa 2 nasproti hotela »Slon«

ZEISS IKON

Štiri brzine

in to 8, 16, 24 in 64 slike v sekundi kakor tudi možnost slikanja posameznih slik (trik) ima samo kinoaparat Movikon K 8 tvrdke Zeiss Ikon. S posebno kaseto se vlaganje filma 7,5 metra vrši zelo priprosto. Po porabljenih 7,5 m se mehanizem avtomatično ustavi ter je treba kaseto samo obrniti, da se mehanizem oprosti za nadaljnje posnemanje.

Movikon K 8 ima sloviti Zeiss Sonnar 1 : 2 f=1 cm.

Vse nadaljnje tehnične podatke kakor tudi aparat si zamorete ogledati v vsaki boljši fototrgovini, a prospekte lahko dobite pri tvrdki M. Pavlović — Benograd, Mil. Draškovića 9, pošt. pret. 411.

RIS
HIGIJENSKA GUMA
V vseh strokovnih trgovinah gospod....

OTOMANE
po din 320.—
nudi
R. RADOVAN
tapetnik
Mestni trg 13

KLIŠEJE
ENO in VEČBARVNE
JUGOGRAFIKA
SV. PETRA NASIP 23

Sokol

Sokol Polje je ponovil v nedeljo 28. t. m. igro »Deseti brat«. Uprizoritev je izborno uspela. Brata Jaka Hribar in Zajic kot deseti brat in Krjavelj, sta bila skorajda neprekosljiva; br. inž. Reš impozantna pojava; Kvas in Marjan, br. Ivanuš in Miloš Jenko, sta prav dobro podala mladeniča, ki se borita za svojo izvoljenko. Originalno pojavo Dolefa je igral br. Potušek z vso svojo igralsko rutino. Br. Ivan Hribar v osebi Obršlaka, je poživil igro s prijetnim baritonom. S. Pirjevčeva in Hromčeva ljubeznivi deklici, sta se ljubko uveljavili. O drugih bratih in sestrah velja povedati, da so bili vsi na svojem mestu. Igra je bila dobro naučena in dobro podana. Živahna in pestra je zadovoljila vse navzoče. Polno zasedena dvorana je pričala, da si želimo še mnogo takih iger. Upamo, da nas bo režiser br. inž. Reš kmalu razveselil s kako tako predstavo, saj smo deželani željni lepih prireditev. (—)

Načelništvo Sokola Polje razpisuje za Svečnico dne 2. februarja II. smučarske tekme v teku za člane, članice, moški in ženski naraščaj in moško deco ter vabi vse smučarje, ki so člani SKJ (izkazati se morajo s sokolsko legitimacijo), da se tekem udeleže. Tekmovalci naj se javijo do 9. ure v Sokolskem domu, odkoder bo skupni odhod na start. Najboljši prejmejo darila in plakete. Načelništvo (—)

Sokolsko društvo Novo mesto je imelo 24. t. m. v veliki dvorani sokolskega doma občni zbor, katerega se je udeležilo 149 članov in članic. Starosta je pozdravil župnega odposlanca br. Silverija Pakiža in brate in sestre, ki so se zbrali, da priznajo in potrdijo svojo sokolsko vero, kar je prav posebno potrebno v času najhujšega nasprotovanja sokolstvu. Omenil je preganjanje sokolstva na Češkem, Moravskem, Slovaškem in Poljskem. Sokolskim bratom, do katerih so zaprte vse poti, je poslal po cesti src, ki je ne more nihče in nič zadelati, zagotovila zvestobe in ljubezni. Pristavil je, da sokolstvu tudi v Jugoslaviji nekaj let sem ne prizanašajo. Sokolstvo je tudi pri nas črn madež. Vkljub vsemu pa mora biti geslo vseh Sokolov: »Ne bojte se! Ne vdajte se! Saj pravi pregovor: Svaka sila do vremena!« Podčrtal je, da je lanska društvena uprava opravila dosti dela. To bi bilo še v večji meri mogoče, če bi se naše razumništvo zganilo in se ne oklepalo samo svojega poklica, kakor da se ga vse drugo nič ne tiče. Res je, da je učeni stan zaničevan, kakor je spoznal že Prešeren. Saj je razumništvo slabo plačano. Vrh tega vsakega tarejo skrbi, kaj še bo. Vendar je vse preveč črnogledosti, malodušnosti in naveličanosti. V času kakršen je današnji, je potreba več skupnosti in dobre volje, odločnosti in napetja vseh moči naroda. Sedaj bi moralo veljati geslo: Vsi za enega, eden za vse! Za to je pozval vse žive na delo, mrtvim bratom in sestram pa je zaklical »Slava!« Nato so se razvrstila poročila društvenih odbornikov. Ko je govoril župni odposlanec br. Silverij Pakiž ki je priporočal popolno strnjenost, edinost in slogo, neustrašnost in pogum in zavračal strahopetstvo in mlačnost, se je začela razprava o poročilih, predlogih in proračunu za leto 1940. Vsa poročila, predlogi in proračun so bili soglasno sprejeti. Lanska društvena uprava je bila z nekaj novimi člani predlagana soglasno župni upravi v imenovanje. Društveni starosta je sklenil občni zbor z besedami: »Ne bojmo se! Ne vdajmo se! Vztrajajmo!«

Sokolsko društvo Dolnji Logatec. Že dolgo vrsto let so poznane in splošno priljubljene prireditve logaškega Sokola, predvsem pa tradicionalna predpustna prireditev. Tudi letos se je morala uprava odločiti za to prireditev, ki bo na predpustno soboto, 3. februarja, v vseh prostorih obširnega logaškega Sokolskega doma. Logaški Sokol izda ogromne vsote v socialne svrhe, predvsem pa za številno deco, zato mora iskati potrebna sredstva, ki jih pa lahko nudi le predpustna zabava. Letos bo veliki sokolski ples v prostorih, v katerih se vrše dekoracije pod vodstvom akademskega kiparja Stanka Dremlja s sodelovanjem skoraj vsega članstva. Igrali bodo trije prvovrstni jazz-orkestri, ples bo pa tudi letos otvorjen s Kraljevim kolom. Železniške zveze so na vse strani nadvse ugodne, nedeljske povratne karte, v domu pa pripravljene preoblačilnice za zunanje goste. V Logatcu je bilo še vedno prijetno, tudi letos bo, zato vabimo vse Sokole in prijatelje društva, da pohite v čim večjem številu dne 3. februarja na veliki sokolski ples v Dolenji Logatec. Zdravo!

POSTRANSKI ZASLUŽEK do 1.000 Din in več mesečno

zamore doseči vsakdo, v vsakem kraju, ako je pošten, pismen in le malo marljiv. — Ponudbe pod »Ljudsko zavarovanje« na anončni biro HINKO SAX v Mariboru.

NAJLEPŠE ČTIVO

Ravljen: ZGODBE BREZ GROZE

Klabund: PJOTR · RASPUTIN

Ravljen: ČRNA VOJNA

Thompson: SIVKO

Maierieva: RUDARSKA BALADA

Broširana knjiga stane 10.— din. Vezana knjiga stane 15.— din.

ZALOŽBA »CESTA«
LJUBLJANA — KNAFLJEVA UL. 5

FORTUNA
REŠITELJ MALE OBRTI
električno univerzalni stroj v vsako mizarsko delavnico!

Din 7.000.
Dobava iz zaloge
Mizarski mojster Grm Videm Dobrepolje, piše: Zahvaljujem se Vam za dobavljeni stroj FORTUNA. Na stroju izdelujem vsa pohištva in stavbna dela in je res rešitelj male obrti.
Peter ANGELO
D. Z O. Z.
LJUBLJANA,
Pražakova ul. 8.

Razglas.

OBČINA DOMŽALE, okraj kamniški, objavlja v smislu § 8. gradbenega zakona, da bo

regulacijski načrt za trško občino Domžale

in uredba o njega izvajanju razgrnjena na javni vpogled v času od 15. februarja do 15. maja 1940 ob torkih, sredah, četrtkih in petkih v posvetovalnici občine Domžale od 8. do 12. ure dopoldne.

Pripombe zoper regulacijski načrt in uredbo morajo predložiti interesenti občini najdalj v 15 dneh po izteku roka, sicer jih občina ne bo upoštevala.

Zoper regulacijski načrt in uredbo kot obči program za zazidavanje so dopustni ugovori:

1. glede kršenja zakonskih predpisov in postopanju in

2. glede ogrožanja javnega interesa po občinskem oblastvu.

UPRAVA OBČINE DOMŽALE,
dne 29. januarja 1940.

MINERALNO olje težko dobivate: Pomagajte sami sebi!
OBNAVLJAJTE RABLJENO MOTORNO OLJE!

»REGENTOL«

aparat za regeneriranje (obnavljanje) rabljenega olja Vam nudi ogromne prihranke.
NE FILTRIRANJE — TEMVEČ REGENERIRANJE! ZA USPEH JAMČIMO!
Zahtevajte ponudbe, prospekte ali predvajanje!
Samoprodaja Dezider Eisler, Beograd, Vojv. Gligora št. 15. Tel. 41949.

†

Umrla nam je v 76. letu starosti naša ljuba soproga, dobra mama, stara mama, gospa

KNAPIČ KATARINA
zasebnica

Pogreb blagopokojne bo v četrtek, dne 1. februarja 1940 ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti, Jernejeva ulica štev. 19, na pokopališče k Sv. Križu.

LJUBLJANA, dne 30. januarja 1940.

Globoko žalujoči:

PAVLE — soprog; IVAN, PAVLE, FRANC — sinovi; MARIJA, poročena JERŠEK, FRANJA, ANTONIJA, por. GVARDJANČIC — hčere; MAJDA in MILENA — vnukinji; JANEZ — vnuk, ter ostalo sorodstvo.

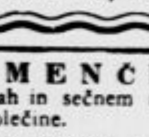

Smuči kompletno s palicami za otroke din 150, za odrasle od din 195.
BANJAI, LJUBLJANA, Miklošičeva c. 20

KAMENČKE
v žolču, ledvicah in sečnem mehurju topi in leči njihove bolečine.
DUBRAVKA ČAJ
Mnogi so že ozdraveli, poskusite še vi. — 1 škatl din 30.—.
Izdeluje: Kem. farm. laboratorij : lekarnarja Mra Ivana Andrijića **MOSTAR**
R. S. br. 14471 25/V. 1938.

G. Th. Rotman
SAMBO IN PETER POTUJETA

59/60

Dejal je, da bi krdelo nosorogov zlahka dohitelo Arabca in ga prisililo, da vrne velbloda. »Ni slaba misel,« je odvrnil gospod Debeluhar ter obrnil voz; »počakajte me kar tukaj!«

Kmalu nato se je vrnil s celo čredo nosorogov, ki so dirjali pred njim. Zabičil jim je, kako in kaj, ter ukazal Sambu in Petru, naj zlezeta vsak na enega izmed nosorogov. Nato se je dirka pričela; drevili so kakor burja, navkreber in navzdol, da se jim je kar kadilo izpod nog. Gospod Debeluhar jo je v svojem vozičku naglo ubral za njimi, dr. Tolstonog pa je mirno ostal na mestu in čakal...

100 uspehov na en oglas v »JUTRU«

ZAHVALA

Vsem, ki so ga spremili na zadnji poti in ki so našemu nadvse ljubljenemu soprogu, očetu, staremu očetu in tastu, gospodu

Josipu Mayerju

darovali cvetja ter nam bili v tolažbo, se najiskreneje zahvaljujemo

Maša zadušnica bo v sredo 31. t. m. ob 8. uri v cerkvi sv. Frančiška v Spodnji Šiški.

LJUBLJANA, dne 30. januarja 1940.

GLOBOKO ŽALUJOČI OSTALI

KUPILI BI takoj:
1—2 polstabilni
LOKOMOBILI
novejše produkcije, rabljeni, a dobro ohranjeni — popolnoma sposobni za obrat normalnega učinka 200—400 HP, s stopnjičasto rešetko, kurjenje z drvmi zaželjeno, a ne pogoj. — Ponudbe s točnim opisom z navedbo kraja, kje se lokomobili nahajata, nasloviti na Našička, dd., Zagreb VI. pošt pret 22.

Urejuje Davorin Ravljen. — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Fran Jeran — Za inseratni del je odgovoren Alojz Novak. — Vsi v Ljubljani.

u— **Redni občni zbor Udruženja rezervnih oficirjev, pododbora Ljubljane,** bo v četrtek, 15. februarja ob 20. v dvorani Udruženja jugoslovenskih inženjerjev in arhitektov v Zvezdi, II. nadstropje. Pododbor obenem opozarja rez. oficirje letnika 1909 in mlajše na sprejem v aktivno vojaško službo. Podrobnosti so na ogled pri pododboru.

u— **Društvo Dom visokošolk priredi 4.** februarja ob 20. svojo tradicionalno akademijo s plesom v Kazini. Na večeru bo gdč. Zmerlova zapela arijo iz Dvorakove »Rusalke« in Škerjančevo Vizijo. Gdč. Jerajeva bo zaigrala na čelo, ga. Bravničarjeva pa bo zaplesala.

u— **Vaškov večer v sokolskem domu v Štepanji vasi bo jutri zvečer na debeli četrtek,** brez vstopnine. Opozarjamo prijatelje Štepanjcev, da pohite ta večer med nje. Vabljeni vsi, pa če na debeli četrtek godujejo ali ne. Zabava bo za vse enako prijetna in postrežba za vse enako fina.

u— **V petek na Kurešček,** v nedeljo na Polževo. Prijave Putnik. (—)

u— **Tridnevni smuk preko Pohorja.** Prijave samo še danes Putnik. (—)

u— **»Pomladansko veselje«** bo letos že na pustno soboto dne 3. februarja na Taboru s pričetkom ob 21. uri. Vse se že pripravlja na ta večer, ko bodo taborski prostori razcveteli v najlepšem cvetju. To bo najboljša prilika ob majhni vstopnini pozabiti na mraz in zimo. (—)

u— **»V belem carstvu«, maškarada Sokola Vič,** bo tudi letos v razkošno okrašeni dvorani Sokolskega doma na pustno soboto, 3. februarja ob 20. uri. Maškarade viškega Sokola so znane po svoji originalnosti in neprisiljeni zabavi, zato smo prepričani, da bodo tudi letos prišli posetniki na svoj račun. Igral bo pri plesu prvovrsten Falcton-jazz, v baru, dancingu in buffetu pa bodo na razpolago vse dobrote po najnižjih cenah. Geslo vseh, ki se bodo hoteli imenitno zabavati na pustno soboto bo: Vsi pojdemo v sokolski dom na Vič!

u— **Nov grob.** V Jernejevi ulici 19. je umrla v starosti 76 let gospa Katarina Knapičeva, zasebnica. Pogreb bo jutri ob 16. Pokojni blag spomin, žalujočim naše iskreno sožalje!

u— **Pridite k nam in prepričajte se, kakšen** je praznik pravega otroškega veselja in smeha. Lička žare, srčeca žare, iskre očke sijejo kakor svetle lučke samega zadovoljstva. Mamice, pripravite praznično oblekco svojih malih, papirnato čepičo balonček ali klobuček dobite pa lahko kar v Kazini pri prireditvi: Otroški ringaraja, na Svečnico, 2. februarja popoldne ob pol 16. uri. (—)

u— **»Bohemski večer«,** ki ga na pustni torek priredo gledališki igralci pri Mikliču, bo večer veselja in razposajenosti. Pester, iz vseh vetrov umetnosti sestavljen spored v izvedbi najpriljubljenejših gledaliških umetnikov bo nudil dovolj smeha in zabave, ki jo bo še stopnjeval neumorni konferansje g. Daneš. Za solidno postrežbo in dobro pijačo je poskrbljeno. Vstopnice se dobe od 1. dalje pri dnevni blagajni v operi.

u— **Vesel predpustni večer v Mostah.** Dramski odsek Sokola priredi danes zabaven večer. Začetek ob 8. v kino dvorani z obširnim programom. Pridite vsi prijatelji smeha, ne bo vam žal. Vstopnina nizka.

u— **V Šentjakobskem gledališču** bodo trinajstič ponovili zabavno in duhovito Nušićevo veseloigro **»Ujež«.** Igra je imela kar senzacionalen uspeh in so bile vse dosedanje predstave popolnoma razprodane. Ponovitev bo na Svečnico in v soboto ob 20.15. V nedeljo bo prva popoldanska predstava te veseloigre ob 15.15. Ker je za predstave veliko zanimanje in je odšlo tudi pri zadnji predstavi mnogo ljudi brez vstopnic, jih kupite že v naprej. Vstopnice rezervirate lahko tudi pismeno na naslov: Šentjakobsko gledališče, Mestni dom.

u— **TK Skala opozarja svoje članstvo,** da bo vozil v četrtek in petek izletniški vlak. Odhod iz Ljubljane v četrtek ob 15.40 in v petek ob 5.40. Povratek v Ljubljano v petek ob 20.33. Vabimo članstvo, da se posluži teh vlakov.

Naše gledališče

DRAMA

Sreda, 31.: Kupčija s smrtjo. Red Sreda.
Četrtek, 1. februarja: Na prisojni strani. Red četrtek.

OPERA

Sreda 31.: Zaprto.
Četrtek, 1. februarja: Lumpacij vagabund. Opereta. Premiera. Premierski abonma.

ŠENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE

Začetek ob 20.15

Petek, 2. februarja: Ujež. (Udruženje jugoslov. emancipiranih žen).
Sobota, 3.: Ujež. (Udruženje emancipiranih žen).
Nedelja, 4. ob 15.15.: Ujež. (Udruženje jugoslov. emancipiranih žen). Popoldanska predstava.

Poročila II. izdaje

O čem bodo razpravljali na konferenci v Beogradu

Politični in gospodarski problemi na dnevnem redu

Bern, 30. jan. br. Nocojšnji listi z vedno večjo pozornostjo slede pripravam za beograjsko konferenco stalnega sveta Balkanske zveze. Objavili so tudi naslednji program konference: **1. ponovna potrditev stroge nevtralnosti Balkanske zveze; 2. proučitev odnošajev s sosednimi državami, ki niso članice zveze, torej z Bolgarijo in Madžarsko, s katerima naj bi se predvsem po prizadevanju Jugoslavije doseglo tesnejše sodelovanje; 3. podrobna razprava o najaktualnejših gospodarskih problemih.**

Italija in rumunska nafta

London, 30. jan. z. Tu prevladuje vedno bolj vtis, da hoče Nemčija za vsako ceno pridobiti rumunsko vlado, da bi dosegla znatno povečanje produkcije vseh za Nemčijo važnih surovin. Dr. Clodius, ki se mudi v Rimu, je v razgovoru z zastopniki italijanske vlade načel vprašanje rumunskega petroleja in vztraja na tem, da bi se rumunske dobave petroleja povečale tudi Italiji. V zvezi s tem je postavil neke zahteve napram Italiji, zaradi katerih so razgovori naleteli na precejšnje težave.

Italija sama vztraja na tem, da se uvoz petroleja iz Rumunije v Italijo ne zmanjša v prilog Nemčije. Italija zahteva sedaj namesto 650.000 ton petroleja, kakor določa trgovinska pogodba z Rumunijo, milijon ton. V januarju je prejela namesto 130.000 ton le okrog 20.000 ton. Ker hoče Italija biti vojaško pripravljena na vsako eventualnost, je razumljivo, da ne more pristati niti na to, da bi se njen uvoz petroleja povečal le zaradi reeksporta v Nemčijo, niti na to, da bi se zmanjšal v neposredno nemško korist.

Nemški gospodarski pritisk na Rumunijo

Budimpešta, 30. jan. z. Po informacijah poročevalca švicarskega lista »Basler Nachrichten« je nemški poslanik v Bukarešti dr. Fabricius, ki se je preko nedelje mudil v Berlinu, spet dospel v Bukarešto, kjer je imel včeraj in danes pomembne razgovore z rumunskimi državniki. Kakor vse kaže, je dal v imenu svoje vlade Rumuniji vsa **formalna zagotovila, da Nemčija nima nikakih sovražnih namer proti Rumuniji. Na drugi strani se Nemčija zmerom bolj zanima za rumunska naravna bogastva,** in sicer ne samo za petrolej in žito, nego tudi za druge surovine.

»Pester Lloyd« je danes objavil zanimiv članek, v katerem ugotavlja, da sta se dr. Clodius in dr. Guido Schmidt pred kratkim v Bukarešti pogajala **za organizacijo sodelovanja rumunske in nemške težke industrije.** Nemška industrija bi bila pripravljena dobaviti Rumuniji za eno milijardo lejev orožja in streliva. Nemci pa zahtevajo, da se velike rumunske tovarne v Rešici in Konstanci preosnujejo tako, da bodo organizirane povsem po zgledu nemških Hermann Göring Werke. Ta preosnova naj bi se dovršila že do marca, ko se bo najbrže vojna v Evropi silno poostrila.

Prvo tolmačenje Hitlerjevega govora

London, 30. jan. s. (Reuter.) V tukajšnjih političnih krogih smatrajo, da je bil nocojšnji govor kancelarja iHtlerja namenjen v glavnem za domačo porabo. Argumenti, ki jih navaja govor o vzrokih vojne, so že znani in se ne skladajo s staliŠčem, ki ga o tem zavzemajo zavezniki. Mesto v govoru, ki govori o popolni skladnosti nemške in italijanske politike, predpostavlja, da potem Italija popolnoma sodeluje s Sovjetsko Rusijo, s katero je Nemčija sklenila zvezo. Glavno vsebino govora tvorijo napadi na Anglijo, pa tudi na Francijo. To kaže, da so tudi nemški uradni krogi končno prišli do spoznanja, da Anglije in Francije ni mogoče razdvojiti.

Večerno francosko vojno poročilo

Pariz, 30. jan. br. Nocojšnje 298. vojno poročilo vrhovnega poveljstva francoske vojske pravi: Zapadno od Saare je prišlo do živahnejšega delovanja patrulj. Na tem področju je bilo na obeh straneh v akciji tudi topništvo.

Napadi na konvoje

London, 30. jan. s. (Reuter). Današnje bombne napade na ladje v bližini angleške obale je izvedlo približno 20 nemških bombnikov, in sicer na daljavi 800 km. od Aberdeena do Kenta. Doslej še ni poročil, da bi bili napadi povzročili škodo ali žrtve. Napadenih pa je bilo večje število trgovinskih ladij, tudi v konvojih, nadalje zopet neka svetilna ladja in neka pomožna vojna ladja. Napadi so se vrstili ves dan vse do 17. in okrog poldneva je bilo ob obali Northumberlanda v borbi z dvema angleškima lovskima letaloma sestreljeno nemško letalo tipa Heinckel. Drugo nemško letalo je bilo poškodovano v borbi nad Firth of Forthom, tudi ko je hotelo napasti neko trgovinsko ladjo.

Pogajanja z Italijo in Nemčijo

Beeograd, 30 jan. p. Pojutrišnjem odpotuje v Italijo delegacija naše vlade, ki se bo z zastopniki italijanske vlade pogajala o tehnični strani italijanskih dobav nekaterih surovin za našo industrijo. Pogajanja se bodo nanašala predvsem na dobavo bombažnih prediv ter še nekaterih drugih surovin in polizdelkov. Delegacija se bo ustavila najprej v Milanu, od tam pa bo krenila še v Rim.

Beograd, 30. jan. p. Že dva dni se tu mudi nemška gospodarska delegacija pod vodstvom svetnika nemškega zunanjega ministrstva dr. Schiffrerja, ki bo nadaljevala že v decembru pričeta pogajanja glede naših predvojnih dolgov Nemčiji.

Sredi februarja se bo sestal stalni jugoslovensko-nemški trgovinski odbor. Običajno se ta odbor sestaja spomladi in jeseni. Tokrat se bo sestal prej zaradi tega, ker namerava Nemčija 1. aprila vključiti Češkomoravski protektorat v svoj carinski sistem. Na zasedanju odbora bodo razpravljali o našem izvozu na Češko, o spremembi kontingentov in o plačilnem prometu.

Dr. Maček v avdienci

Beograd, 30. jan. p. Nj. Vis. knez namestnik Pavle je danes popoldne sprejel v avdienci podpredsednika vlade dr. Vladka Mačka.

Inserirajte v „JUTRU“

Gospodarstvo

Naša trgovina z Nemčijo v preteklem letu

Kakor smo že poročali, je znašala v preteklem letu aktivnost naše trgovinske bilance 763 milijonov din, medtem ko je bila trgovinska bilanca v prejšnjem letu aktivna le za 72 milijonov din.

Tudi lani je bila na prvem mestu v naši trgovini z inozemstvom Nemčija. Čeprav je izvoz v Nemčijo v decembru dosegel izredno višino 304 milijone din, je bil celotni **izvoz v preteklem letu vendar nekoliko** manjši nego v prejšnjem letu, kakor je to razvidno iz naslednje primerjave (v milijonih din):

Naša trgovina z Nemčijo skupaj z Avstrijo:

	izvoz	uvoz	saldo
1937.	2209	2233	— 24
1938.	2120	1961	+ 159
1939.	1762	2269	— 507

Naš izvoz v Nemčijo je bil torej lani za 358 milijonov din manjši nego v prejšnjem letu, povečal pa se je uvoz. Zato smo imeli z Nemčijo za preko pol miljarde din pasivno trgovinsko bilanco, kar je pripomoglo k zmanjšanju salda naših klirinških terjatev v Nemčiji. Naš lanski izvoz v Nemčijo je predstavljal 32% **celotnega našega izvoza,** medtem ko je šlo v prejšnjem letu v Nemčijo in Avstrijo 42% celotnega našega izvoza. Pri našem uvozu pa je znašal v preteklem letu delež Nemčije skoro 48% nasproti 39% v prejšnjem letu.

Seveda v gornjih številkah **ni vpoštevan** izvoj v češko-moravski protektorat. Do srede lanskega februarja so v statistiki vpoštevane seveda še številke za češkoslovaško republiko, kar pa ne more mnogo spremeniti celotne slike. Naša trgovina s češko-moravskim protektoratom se je lani razvijala takole (v milijonih din; za leto 1938 so vpoštevani **podatki** za Češkoslovaško):

	Izvoz	Uvoz	Saldo
1938	398	530	—132
1939	769	309	+460

Naš izvoz v Češko-Moravsko se je v preteklem letu več nego podvojil, medtem ko je uvoz občutno nazadoval. Tako smo imeli s Češko-Moravsko **hudo aktivno trgovinsko bilanco.** Tej aktivnosti stoji nasproti pasivnost naše lanske trgovine z Nemčijo. **Celotni naš izvoz v Nemčijo s protektoratom pa je znašal lani 2531 milijonov din, to je okrog 46% celotnega našega izvoza.** Celotni uvoz iz Nemčije in protektorata pa je v lanskem letu dosegel vrednost 2578 milijonov, to je 54% celotnega našega uvoza.

Dalmatinski vinogradniki in trošarina na vino

V nedeljo je bila v Splitu izredna skupščina tamošnjega vinogradniškega združenja, ki je razpravljala o uvedbi državne trošarine na vino. Skupščino je vodil predsednik **F. Bubalo,** ki je sporočil, kaj je uprava združenja doslej ukrenila glede novih trošarinskih bremen, ki hudo zadenejo primorskega vinogradnika, ker je ta navezan na vinogradništvo. Po obširni debati, v teku katere so vsi govorniki postavili zahtevo, da se trošarina zopet ukine in da se na skupno akcijo pozovejo tudi ostali vinorodni kraji Dalmacije, je bila soglasno sprejeta resolucija, ki pravi v glavnem naslednje:

Vinogradniki smatrajo, **da je trošarina** na vino nepravična obremenitev, ker ovira promet z vinom in potrošnjo vina. Dalmatinski vinogradniki **žive skoro izključno** od vinogradništva. Prej je država na področju primorske banovine dobivala od trošarine na vino okrog 3 milijone din. Ko pa je bila uvedena pavšalna trošarina se je donos zmanjšal na dva in pol milijona din. Po novih predpisih pa bo znašala obremenitev dalmatinskega vina s trošarino 50 do 60 milijonov din, pri čemer niso vračunane samoupravne trošarine. Če upoštevamo še samoupravne trošarine bo znašala **celotna obremenitev dalmatinskega vina, ki pride v promet, preko 100 milijonov.** Pri tem je treba poudariti, da znaša pri običajnem žganju s 25% alkohola trošarinska obremenitev 2.50 din pri litru pri močnem vinu, ki ima preko 16 stopenj alkohola, pa znaša trošarina 3 din pri litru. Zaradi ukinjenja zemljarine malih kmetov se bo davčno breme Primorja zmanjšalo le za največ 1 milijon din. zato pa je prišlo novo neprimerno večje breme.

Resolucija dalje poudarja, **da je siromašna Dalmacija že več let hudo prizadeta** in trpi **občutno škodo zaradi žitnega režima,** ker mora pšenico in moko plačati po mnogo višji ceni, nego je cena na svetovnem trgu, ne upoštevajoč visoke železniške prevozne stroške. **Prizadov žitni režim obremenjuje Dalmacijo, vsako leto za okrog 150 milijonov din** v korist velikih pridelovalcev žita in v korist Prizadovih fondov. Vsem tem bremenom pa stoji nasproti vrednost proizvedenega vina na področju Dalmacije, ki znaša brez trošarine le okrog 200 milijonov din. Vsi ukrepi, ki se izdajajo za ublažitev težavnih gospodarskih razmer malega kmeta bodo brez rezultata, če se ne postavi na pravičnejšo osnovo vprašanje obremenitve kmečkih proizvodov, če se ne znižajo cene žitu na stvarno vrednost in če ne bodo poklicane ustanove, ki že vrsto let dvigajo cene žitu, intervenirale tudi pri prodaji kmetijskih pridelkov Dalmacije.

Iz navedenih razlogov zahtevajo splitski vinogradniki, **da se v vsej državi ukine trošarina na vino,** da se predelava in prodaja vina organizira preko zadružnih ustanov, da se omogoči **nabava žita za vse pasivne kraje po stvarni vrednosti,** prištevši samo režijske in prevozne stroške, da se znižajo na minimum železniške tarifne postavke za prevoz živil v pasivne kraje in se v tej zvezi ukinejo tako zvane »uputnice«, ker se z njimi vršijo zlorabe, da država takoj intervenira in izvede organizacijo produkcije, predelave in prodaje vina in prepove potvarjanje vina in nedopustno špekulacijo z njegovimi cenami in nazivi, da se ne odvzamejo, dokler se ne ukine trošarina na vino, pridobljene pravice vinogradnikov v mestih in ostalih krajih Dalmacije, kjer so doslej vinogradniki lahko prodajali lastno vino na drobno brez trošarine, in se omogoči neovirana prodaja kakor je to zajamčeno z zakonom tudi za ostale kmetijske proizvode.

Na skupščini je bilo nadalje sklenjeno, da se povišajo cene vinu za 1 din pri litru in da se pošlje v Beograd in Zagreb deputacija, ki se ji naj pridružijo tudi predstavniki ostalih vinorodnih krajev Primorja.

Zbornica za TOI namerava razpustiti obrtna združenja

Kakor čujemo, bo Zbornica za TOI v prihodnjih dneh razposlala dekrete, s katerimi se odreja razpust sedaj obstoječih strokovnih obrtnih združenj, na kar namerava ustanoviti skupna združenja v večjih krajih Reorganizacija združenj naj bi bila zelo obsežna. Skupno število obrtnih združenj, ki jih je sedaj v Sloveniji 152, naj se v bodoče zniža na 50. Od teh 50 združenj naj bi bilo 14 banovinskih združenj, 4 strokovna združenja (po dve združenji krojačev in čevljarjev v Ljubljani in Mariboru) ter 32 skupnih združenj. Sedanja združenja ne bi imela več občnih zborov, temveč bi zbornica sklicala ustanovne občne zbore novih združenj, ki bodo izvolila nove uprave, te pa bodo imele predvsem nalogo postaviti strokovne tajnike.

Naše obrtništvo je imelo od nekdaj močno razvito stanovsko organizacijo v strokovnih združenjih (prej zadrugah), ki so imela tudi svoje zveze. Obrtni zakon predvideva sicer skupna združenja obrtnikov po srezih, vendar dopušča še staro organizacijo strokovnih združenj. Po uveljavljenju obrtnega zakona so bile ustanovljene štiri zveze obrtnih združenj v obliki okrožnih odborov. Pred leti pa je zbornica razpustila te okrožne odbore in sedaj namerava razpustiti še strokovna združenja, vse to pa na način, ki je nedopusten. Strokovna združenja naj se razpustijo brez sodelovanja samih združenj in celo **brez sodelovanja obrtnega odseka zbornice,** ki bi moral o tem razpravljati in sklepati, pa od lanskega marca ni imel nobene seje več. Reorganizacijo hoče izvesti na lastno pest, čisto po avtoritativnem principu sam predsednik obrtnega odseka g. Ivan Ogrin, ki ne smatra za potrebno, o tako važnem vprašanju vprašati za mnenje obrtni odsek, niti o vprašanju, kaj bo s premoženjem obstoječih združenj. Gosp. Ogrin tudi ne vpraša obrtni odsek za mnenje o tem, kakšne koristi naj ima od take reorganizacije naše obrtništvo. V obrtniških vrstah je vest o nameravanem razpustu združenj vzbudila veliko vznemirjenje. Naše obrtništvo zastopa pravilno stališče, da smejo biti — če je reorganizacija res potrebna — za tak korak merodajne samo koristi obrtništva in nobeni drugi interesi.

Gospodarske vesti

= **Zadnji dan za vložitev prijav zaradi ugodnosti pri odmeri obrambnega prispevka.** Ker rok za vlaganje prijav za odmero obrambnega prispevka ni podaljšan, razglaša davčna uprava za mesto v Ljubljani ponovno naslednje: 1. Zaradi pravilne odmere morajo vsi davčni zavezanci, **ki imajo 3 ali več živih zakonskih otrok izpod 21. leta starosti, vložiti v času od 1. do 31. januarja 1940. prijavo, v kateri je navesti imena in rojstne podatke otrok.** Prijave je treba kolkovati s kolkom za 10 din. **Tiskovine za prijavo se dobe pri davčni upravi soba št. 3.** Prijave, vložene po 31. januarjem pri odmeri obrambnega prispevka ne bodo upoštevane.

= **»Trgovinski glasnik« začne zopet izhajati kot dnevnik.** Beograjski tednik »Trgovačke novine«, ki je glasilo Zveze trgovskih združenj v Beogradu, objavlja v zadnji številki na uvodnem mestu, da bo prenehal izhajati, ker začne v februarju zopet izhajati kot dnevnik »Trgovinski glasnik«, ki je bil do leta 1935 skozi 40 let glasilo **gospodarskih krogov v Srbiji.** Predsednik **Zveze trgovskih združenj v Beogradu Nedeljko K. Savić** poudarja v svoji izjavi, **da se že davno čuti potreba, da ima** trgovstvo svoj dnevnik in ne samo tednik. Lani v oktobru je g. Savić stopil v stik s tremi najvažnejšimi trgovskimi organizacijami v Beogradu, kjer je bilo sklenjeno, da skupno obnovijo »Trgovinski glasnik«, ki se mu umaknejo »Trgovačke novine«.

Borze

30. januarja

Na jugoslovenskih borzah notirajo nemški klirinški čeki nespremenjeno 14.70 do 14.90. Grški boni so se v Zagrebu nudili po 32. Tečaji na svobodnem trgu se nadalje ravnajo po tečaju 55 din za dolar.

Na zagrebškem efektnem tržišču je Vojna škoda pri nespremenjeni tendenci notirala 423 — 426 (v Beogradu 423.50—424.50). Zaključki pa so bili zabeleženi v 6% dalmatinskih agrarnih obveznicah po 68.50 (v Beogradu po 71). V delnicah PAB po 195 in v delnicah Trboveljske po 245.

Devize

Ljubljana. Oficielni tečaji: London 176.70 — 179.90, Pariz 99.85 — 102.15, New York 4425 — 4485, Curih 995 — 1005, Amsterdam 2349 — 2387, Bruselj 750.50 —762.50. **Tečaji na svobodnem trgu:** London 218.27 — 221.47, Pariz 123.40—125.70 New York 5480 — 5520, Curih 1228.18 — 1238.18, Amsterdam 2901.17 — 2939.17, Bruselj 926.90 — 938.90.

Curih. Beograd 10, Pariz 10.10, London 17.83, New York 446, Bruselj 75.65, Milan 22.50, Amsterdam 236.80, Berlin 178.80 Stockholm 106.1750, Oslo 101.35, København 86.10, Sofija 5.30, Budimpešta 86, Atene 3.30, Bukarešta 3.30.

Efekti

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 423 — 426, 4% agrarne 50 — 52, 4% severne agrarne 50.50 — 52.50, 6% begluške 73.50 — 75.50 6% dalm. agrarne 68 — 68.50 (68.50), 6% šumske 68.50 bl., 7% invest. 98.50 den., 7% Blair 87.50 den. 8% Blair 95 — 98; delnice: PAB 190 — 197 (195), Trboveljska 242.50 — 247.50, (245). Gutman 50 den., Osiječka ljevaonica 160 bl.

Beograd. Vojna škoda 423.50 — 424.50, 4% severne agrarne 50.50 den., 6% begluške 76.50 — 76.75, 6% dalm. agrarne 70.75 — 71.50 (71), 6% šumske 68 — 69, 7% stabiliz. 97.50 den. (98), 7% invest. 98.50 den., 7% Seligman 100.50 den., 7% Blair 88 den., 8% Blair 95 den., Narodna banka 7400 den., PAB 190 den.

Blagovna tržišča

Žito

+ **Chicago,** (30. januarja). Začetni tečaji: **Pšenica:** za maj 96.25, za julij 93.625, za september 93.25; **koruza:** za maj 56.25, za september 56.75.

+ **Winnipeg,** (30. januarja.) Začetni tečaji: **pšenica:** za maj 84.25, za julij 84.875.

+ **Novosadska blagovna borza** (30. t. m.) Tendenca nespr. — **Pšenica:** baška okol. Novi Sad 196—198; gor b. 197—199; srem. 195—197; slavonska 195—197; ladja Tisa 200 — 202. **Rž:** baška 155 — 157.50. **Oves:** baški, sremski in slavonski 150 do 152. **Ječmen:** baški in sremski 64/65 kg 167.50 — 172.50. **Koruza:** baška nova 221 do 122: nova pariteta Indjija 120 — 121. **Moka:** baška in banatska »Og« in »Ogg« 300—310; »2« 280 do 290; »5« 260—270, »6« 250—260; »7« 210—220; »8« 135 do 140. **Fižol:** baški sremski beli brez vreč: 390—400. **Otrobi:** baški in sremski 123 do 125; ban. 120—121.

PFAFF
ŠIVALNI STROJI
IGN. VOK
LJUBLJANA
TAVČARJEVA 7. TELEFON 2687

Nov sneg se nam obeta

Ljubljana, 30. januarja.

Težko je dandanes vremenskim prerokom. Na podlagi poročil iz vse kraljevine smo že napovedali likvidacijo zime, pa se je na lepem obrnilo in prihrumila sta burja in mraz, da nas bo spet izpodnašala poledica. Vremenska opazovalnica na letališču pri Devici Mariji v Polju je davi zabeležila najnižjo temperaturo —9, v popoldanskih urah se je živo srebro dvignilo samo toliko, da je doseglo najvišjo stopnjo —4.3 pod večer. A mraz, ki se iznova uveljavlja nam najbrž ne bo v razočaranje. Prehodno vreme, ki nas je obiskovalo te dni, je zaneslo v mesto in na deželo celo vrsto sezonskih obolenj z grippo na čelu, tako da je bila bolnišnica že prenatrpana. Pošten mraz je še zmerom mnogo boljši od začasnih sprememb, ki strežejo človeku po zdravju.

Danes je spet začelo pomalem snežiti, naletava pa tako vztrajno da mestni delavci snega najbrž ne bodo mogli tako kmalu spraviti z dnevnega reda. Nad 600 ljudi je zaposlenih pri odvažanju in pri čiščenju cest. Bregovi Ljubljanice so ponekod pošteno zatrpani in snežni skladi se bodo komaj v zgodnji pomladi dodobra raztopili pod sončnimi žarki. Dosti skrbi in dela prizadevajo hišnim lastnikom strehe, ki jih je treba čistiti belega bremena. Tudi plazovi s streh niso kar tako, takšni plazovi utegnejo predstavljati tudi resno nevarnost za življenje mimoidočih. Zato ni čuda, da smo pretekle dni po mestu in na periferiji lahko občudovali drzne pionirje boljšega vremena, ki so na strmih strehah z lopatami spravljali sneg v globino. Kupi snega, ki so ga nametali na cesto, so včasih zavrli celo tramvajski promet, pa se ne smemo čuditi, da so bili tudi pešcem od časa do časa v veliko oviro. Pri nas gredo pač precej po domače vse takšne reči.

Vsa okolica mesta se je spremenila v nekakšen raj bele opojnosti. Smuka je postala že pravi narodni sport, staro in mlado se ji posveča v zmerom večjem številu. Sankanje, ki je bilo Ljubljančanom do nedavna še poglavitna zimska zabava, je polagoma postalo privilegij dece izpod 10 let. Smuka je kajpak prijetnejša in svobodnejša, a tudi zanjo veljajo postave in že prenekateri smučar je doživel neprijetno srečanje z očesom postave, ko je vozil po prepovedanih poteh. V nekem delu javnosti pa so še strožje graje deležne smučarke, ki nastopajo v hlačah in so hlače prinesle celo v civilno, dnevno modo. Zadnji čas se je razneslo po Ljubljani, da so to proslulo moško nošo prinesle k nam Židinje. Pa česa vsega nam Židje niso zakrivili! Kaj bi šele bilo, je zadnjič rekel nekdo, če bi ženske dobile volilno pravico! Potem bi lahko vsak dan srečavali poslanke v frakih in cilindrih. Pa bi nihče ne smel protestirati!

Tudi na Dolenjskem je nevarnost plazov

Tržišče, 29. januarja

Pretekli teden je padlo po vsem Dolenjskem mnogo snega, kolikor ga po Dolenjskem že več let ni bilo. Vse ceste in pota so bila pokrita z debelo snežno plastjo, ki je ovirala vsak cestni promet, dokler niso s snežnimi plugi odstranili snega in ceste odprli prometu. Le cesta, ki vodi iz Mokronoga proti Sevnici, je še zaprta. Vodi precej časa ob potoku Mirna po ozki soteski, med zelo strmimi hribi in med divje romantičnimi pokrajinami. Odnehanje mraza in nastop odjuge je povzročilo, da so se po strmem hribovju začeli trgati plazovi, ki so zasuli cesto na več krajih precej visoko, tako da je tod vsak promet onemogočen, dokler ne bo sneg odstranjen. Oviranje prometa na tej cesti je tolikanj občutnejše, ker zaradi slabih železniških zvez na tej progi Trebnje—Sevnica prihaja ta cesta zopet do večje veljave in se več uporablja zaradi hitrejše zveze s Sevnico. Zaradi ukinjenja vlakov je združeno potovanje po novi progi z veliko zamudo, česar poslovni ljudje ne morejo utrpeti.

Po zračni bitki

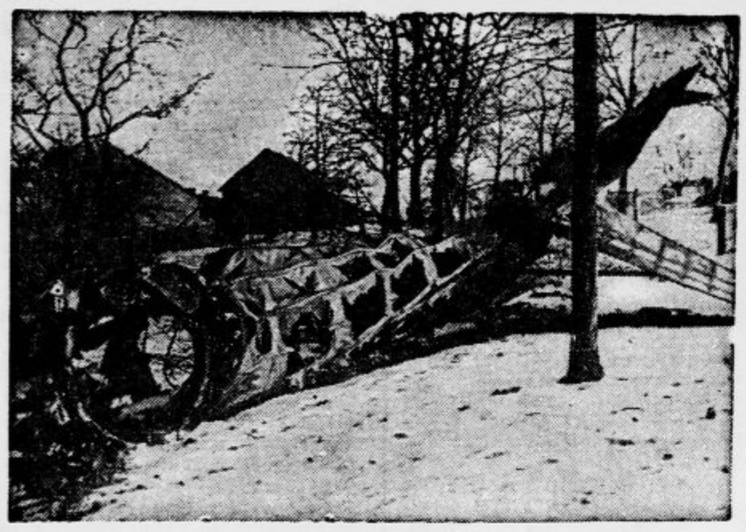

Francosko letalo, ki so ga Nemci sestrelili za fronto

Don Juan brez brkov

Kaj se lahko zgodi, če dvori moški istočasno štiridesetim mladim damam

Edwin van Keuran, vodja višje dekliške šole v ameriškem mestu Flemingtonu, se je zdel samemu sebi neodoljiv s svojimi možatimi brki. Danes pa je brez njih in tudi z njegovega mesta so ga spodili zavoljo okoliščin, ki so ga oropale tega moškega krasa. To je bilo tako-le:

Edwin van Keuran je povabil najvišji razred svojega zavoda na zabavni izlet v Washington in to potovanje s štiridesetimi mičnimi, elegantnimi mladimi damami mu je po vsej priliki udarilo malo v glavo. Začel je celi vrsti med njimi dvoriti tako, da so se vse razljutile proti njemu. Mlada dekleta so sklenila, da mu bodo pošteno zagodla, čim se bo ponudila prilika. Ta prilika se je ponudila ko se je družba v prostornem potovalnem avtu vračala. Ponosno je stopal van Keuran po vozu sem in tja ter se je nasmehnil sedaj tej, sedaj drugi lepotici. Ena izmed študentk je menila, da hoče igrati bržkone dona Juana in da bi bilo že čas, da mu takšna poželenja preženejo. Kakor da jih je sprožila vzmet, so se tedaj vsa dekleta zagnala nanj, ga podrl na tla, najdrznejše so mu snele ovratnico, čevlje in suknjič in na zadnje so mu odrezale še brke, mu pobarvale ustnice in namazale obraz. Med to operacijo ni niti ena izmed mladih dam spregovorila besedice. Potem so mirno odšle na svoja mesta, ugasnile luči in zaspale. Ko je svet zvedel za ta dogodek, je odredil strogo preiskavo, ki je odločila, da je takšen učitelj nevreden svojega mesta in so ga potem odslovili.

Nebesni pisarji

Reklame z belim dimom na modro nebo — Nerodne „tiskovne" napake

Nobeno nebo ni za napisno »desko« tako pripravno kakor newyorško nebo in ker je tudi potreba po reklami v metropoli neizčrpna, »višja pisalna umetnost« tam zelo cvete. Tako imenujejo s šaljivo besedo umetnost reklamnih letalcev, ki rišejo z dimom in tveganimi obrati na ozadje neba ogromne črke in besede. Medtem ko mesta kakor London in Hamburg že zavoljo pogoste megle niso pripravna za nebesno pisarijo, predstavlja zlasti v jesenskih dneh temno modro newyorško nebo idealno ozadje za reklamne napise. Tam imajo kakšen ducat dobro plačanih pilotov, ki obvladajo to umetnost in ki imajo tudi posebno dovoljenje kot »precizijski letalci« za izvajanje svojega poklica. Njih delodajalci so velike oglasne agenture, ki so si nekoč izmislile, da bi tudi nebo izkoristile za reklamne namene.

Nebesna pisarija nikakor ni lahek posel. Pilot ima sicer pred seboj karto, ki mu rabi kot predloga, toda treba je posebne spretnosti, da nariše črke točno in somerno. Razen tega jih mora pisati od desne proti levi, ne narobe, kakor običajno pišemo, in sicer v višini kakšnih 5000 m. Vsaka črka mora stati najmanj 15 m više nego tista pred njo, kajti drugače bi zračni vrtinci iz propelerja vsak znak sproti izbrisali. Uporabljati se dado samo posebno zgrajena letala in dim, s katerim se črke rišejo, se proizvaja z učinkom vročine iz motorja na posebno tekočino, ki teče v povečano izpušno cev. Ta tekočina sestoji iz olja in kemikalij, ki jih nebesni pisarji čuvajo kot svojo tajnost. Sestava mora biti takšna, da ostanejo črke na nebu najmanj deset minut, ne da bi se zabrisale.

Nebesna tabla je že zato tako pripravna, ker se ti na njej ni treba omejevati, ker ni nevarnosti, da bi pisal na nje »preko roba«. Reklamna beseda z 10 do 12 črkami se razprostira približno 12 km daleč, a letalec mora preleteti v ta namen približno 100 km dolg oprogo. V splošnem porabijo za vsako črko kakšne štiri litre bele čarovne pisalne tekočine, toda napisi so vidni potem do 30 km daleč. Da tudi pri tej vrsti reklame ne gre brez smešnih dogodkov, dokazuje nedavna tožba za odškodnino, ki je je vložila neka tovarna za kozmetične izdelke proti nebesnemu pisarju, ki se mu je primerila pisna napaka, tako da imena nekega pripomočka za nego las ni bilo mogoče pravilno brati. Neki drugi nebesni pisar bi bil moral naznaniti letalsko prireditev in je namestu besede »Air Show« »zračni prikaz«, napisal besedo »Air Sow«, kar pomeni »zračna svinja«.

Z gumastimi čolni čez reko

Oddelek nemške vojske gre na zapadni fronti čez neko reko z gumastimi čolni

Wells za bombardiranje Berlina

V časniku »Liberty« zagovarja znani romanopisec Wells brezobzirno bombardiranje Berlina. To je po njegovih izvajanjih edini učinkoviti pripomoček, da se Nemčija zave »resnosti položaja«. Wells utemeljuje ta predlog z izjavo, da nikakor ne deli pretirano nežnih čustev drugih za nemško ljudstvo. To bi moralo končno občutiti, kaj počenja njegova vlada drugim narodom. Bila je velika nesreča za vse človeštvo, da niso Berlina že l. 1918. temeljito bombardirali.

To vest je razširil Nemški poročevalski urad.

Reklama s humorjem

Pred sto leti je neka kosmetična tvrdka hvalila svojo novo lasno vodo na vse pretege, na koncu je pa dodala svarilo: »Varujte se uporabljati ta pripomoček brez rokavic, kajti preko noči bi vam na rokah zrasla gosta dlaka!«

Neka tehnična tvrdka na Dunaju je svoje blago pred nekoliko leti hvalila z besedami: »Naše spojke so ekonomične kakor dobra gospodinja, zanesljive kakor bernardinec in neuničljive kakor — davčni urad!«

Orientalski zelenjadarji ponujajo svoje blago tako-le: »Kreša, nežna kreša! Če jo stara ženska zvečer je, se zjutraj dvigne mlada in sveža!«

Originalno reklamo si je dovolila neka tovarna žebljev v Kalkuti. Najela je fakirja, ki se je obvezal da bo sedel in ležal samo na njenih žebljih. Možak dobiva za to lepo plačilo. Napis poleg njegove žebljaste postelje pripoveduje, da leži fakir samo na žebljih te in te tvrdke.

Zaščiteni Washington

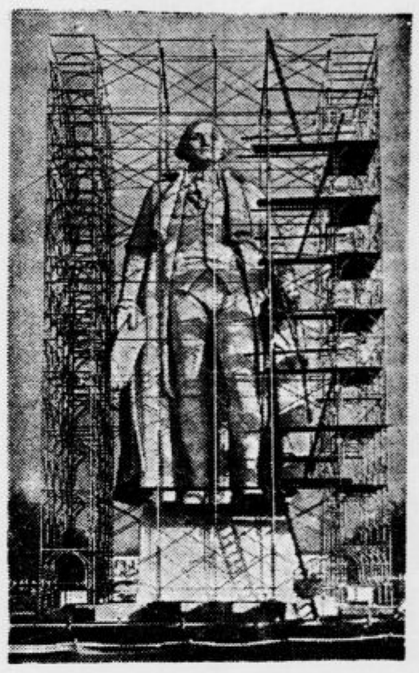

Ogromni kip Georgea Washingtona na newyorški razstavi je zavoljo vremenskih vplivov nekaj trpel. Sedaj so ga zaščitili z velikanskim ogrodjem, dokler ne bo razstava v bližnjem poletju spet odprla svojih vrat

Ljubezenski šepet za tisoče oseb

Bilo je med drugo in tretjo po polnoči ko so policijski uradniki v Mirburnu v državi New Jerseyu in številne osebe, ki so navzlic pozni uri še poslušale radio, v svoje presenečenje zaslišali iz zvočnikov nežni ljubezenski šepet med nekim moškim in neko žensko. Še nikoli prej ni ameriški radio oddajal takšnega programa brez vseh zadržkov . . .

Takoj so odredili preiskavo in odkrili so, da je izviralo sladko šepetanje iz nekega policijskega avtomobila, ki je bil opremljen z oddajnikom. Policist Filip Pierman, ki je imel službo v tem avtu, je bil povabil vanj neko ljubeznivo damo, pri tem pa je pozabil izključiti tok. Ni imel niti najmanjšega pojma, da njegov dvogovor z mično lepotico posluša, kdor le hoče, a med poslušalci so bili tudi njegovi neposredni predstojniki. Posledice so bile za nesrečneža prav žalostne. Ker je bil uporabil oddajno postajo brez potrebe, čeprav nehote, in ker je bil poslušalcem priskrbel veliko zgražanje, so ga odpustili.

Vlažne stene

Vlažne stene lahko škodujejo zrcalom in slikam. Zrcala lahko oslepijo, slike se nagubajo in dobe lise. To preprečimo na ta način, da pritrdimo za vsak vogal okvira košček plutovine, tako da se slika potem ne dotika vlažne stene.

Dimniki brez hiš

Zadnje bitke na Finskem kažejo svoje učinke v marsičem na nenavaden način. Vasi in mesta so grajena tam večinoma iz lesenih hiš, ki postanejo v borbah žrtev plamenov. Samo zidani dimniki molijo iz visokega snega

Svetilke na pasjih repih

V Italiji nimajo paragrafa, ki bi kaj takšnega prepovedal

Stara plemenitašinja, ki živi v milanski ulici Piceno v odlični vili ima kot najljubšo stvar na svetu mično pekinško psičko z imenom »Totina«. Stara markiza je sicer še vedno toliko krepka, da more svojo četveronogo ljubljenko v večernih urah sama povesti na običajni »sprehod«, a na žalost je toliko kratkovidna, da ji je Totina, ki kot razvajena žival nikakor ne uboga na besedo, na cesti ušla. Posebno opomnači, ko odhaja Totina na svoj zadnji sprehod, se je dogajalo pogostoma, da je psička ubirala svoje poti. Tedaj je morala stara dama vedno njena sobarica na pomoč, da sta jo iskali. Marsikakšna ura lepega spanja je sobarici na ta način šla v nič, dokler se ni nekoč razjezila in dejala svoji gospodinji: »Privežite Totini enostavno kakšno svetilko na rep, da boste videli, kam vam uhaja!«

Markiza je ta predlog sprejela popolno ma resno, označila ga je za Kolumbovo jajce in je takoj pozvala nekega elektromehanika. Ta si je mislil svoje, vendar pa je izdelal mično električno svetilko, ki je pritrdi Totini na rep in ki je dobivala tok iz baterije na zavratnici. Odtlej se je sprehajala markiza zvečer po Piceno ulici s svetlikajočo se psičko in to ni bila samo senzacija za mimoidoče, temveč na žalost tudi za vse pse in psice v navedeni ulici. Kadarkoli so te četveronožce zagledali Totino s svetilko na repu, je nastal pravi Babilon, vse je lajalo, tulilo in renčalo, da ni mogel nihče spati.

Nekoliko tednov je šlo brez nesreče, potem pa je bilo služkinji neke sosedne stranke dovolj, oborožila se je s čipalnim kleščami in neke polnoči, ko je mela Totina okrog sebe spet običajni pekinški pas, iz trušč je s hitrim posežkom prečipnila Totini kos repa s svetilko vred. Totina je zatulila, stara markiza je zavreščala, služkinja pa si ni mogla kaj, da bi ji ne povedala še nekoliko krepkih in jo imenovala »staro bedakinjo«. Seveda je prišla potem stvar pred kadija. 40 prič je prišlo obenem, ves Milan je imel vesel dan. Sodniki so zaman iskali paragrafa, iz katerega bi bilo razbrati, da je v Italiji prepoveda no natikati psom svetilke na rep, in tako so morali služkinjo obsoditi na povračilo stroškov za instalacijo svetilke, na primerno odškodnino za bolečine in na preklic »stare bedakinje« ter drugih podobnih izrazov. Toda obenem so ukrenili, da so se vsi lastniki psov v Picenski ulici sporazumeli za določen urnik, po katerem bodo vodili svoje pse na sprehode, ob večerni uri, ko bo Totina na cesti, pa bodo morali biti vsi drugi psi doma, da ne bo hrupa. Največ slave in dobička pa je imel od vse stvari elektromehanik, ki ima vse premalo časa, da bi mogel ustreči vsem naročilom »repnih svetilk«, kajti v Milanu je dovolj starih dam z majhnimi razvajenimi psički. Mož bo moral svoj obrat povečati.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

ANEKDOTA

Maršal Blücher se je namenil, da bo Jenski most pred Parizom pognal v zrak. Pruski poslanik je prišel k njemu in ga skušal pregovoriti, da bi tega ne storil, sporočil mu je tudi izrečno željo kneza Talleyranda, da bi most ostal cel.

»V mojih sklepih me ne pregovori noben diplomat,« je odgovoril Blücher, »a sporočite knezu Talleyrandu, da imam tudi jaz neko željo. Če bi stopil pred razstrelitvijo on sam osebno na most, bi mi bilo to še posebno ljubo.«

VSAK DAN ENA

»Dal sem ji rokavice za kuhanje. Prevečkrat si je opekla roke!« (Judge)

MICHEL ZEVACO: 25

Don Juan

ROMAN.

Tedajci so se vrata odprla, več mož je vdrlo v izbo, in Žan Poterne in Bel-Argent sta ravno še utegnila odskočiti v ozadje. Kakor dva preplašena šakala sta prhnila skozi okno, ki je gledalo na polje, ter izginila v noč.

Eden izmed prišlecev, lep starec silne rasti, se je sklonil h Klotarju in sočutno vzmahnil z rokami.

Ta mož je bil guverner don Sancho de Ulloa . . .

XIV

Dvanajst cesarskih zlatnikov

Ko smo tako razporedili ljudi in dogodke, ki so kasneje vplivali na življenje dona Juana Tenoria in Leonore de Ulloa, se lahko vrnemo k donu Juanu, zadnjič smo ga videli, ko je s svojim slugo Jakominom Corentinom odjezdil za Leonoro iz Sevilje.

Preskočimo Španijo in dobršen kos Francije ter dohitimo dona Juana dne sedemnajstega decembra v Périgueuxu, da se udeležimo njegovih nekatoliško drznih pustolovščin, bitke, ki jo je dobil proti moistru Fairéolu. Ni nam znano, zakaj nekateri drugi pisci molče o tem pripetljaju. Mi ne moramo utajevati ne črt, ki utegnejo zbuditi trohico sočutja z donom Juanom, ne dejanj, ki nam ga kažejo kakor brezvestnega srečelovca.

Dne 17. decembra je torej dospel v Périgueux, ko je pravkar zvonilo poldne.

Mlada jahalka, ki je dirjala dve sto korakov pred njim, je tisti mah zavila za ulični vogal in izginila. Ljudje so obstajali in gledali za njo, tolikanj zavzetna je bila njena lepota in tolikanj mil ognenj ji je žarel v očeh. Nihče je ni spremljal. Bila je sama, čisto sama!

Ko je izginila, je don Juan, čeprav ni bilo videti, da bi jo bil gledal, nalahno prebledel in zavzdihnil.

»Solnce je zašlo!« je zamrmral. »Do jutri bo v moji duši noč. Kako žalostno!«

»Oh, gospod,« se je oglasil Jakomin, »to, kar vam imam povedati, je še vse bolj žalostno!«

Nenavadna vnanjost tega Jakomina Corentina terja, da ga na hitro predstavimo bralcu. Bil je mršav in švigljast; s svojimi dolgimi nogami, dolgim vratom in dolgim nosom je še najbolj nalikoval žerjavu v Lafontainovi basni. Tudi z zamišljenostjo je bil podoben žerjavu; zdelo se je, da venomer tuhta o nekakšni katastrofi. In res je bila v njegovem življenju huda, stalna katastrofa. Ta katastrofa je bil — njegov nos.

Dolgost Corentinovega nosu je bila tako neverjetna, da Jakomin še s tridesetimi leti ni mogel prav verjeti vanjo in je vsak dan znova vpraševal narave, kako se je mogla pokazati toli radodarno. Ta ostri, šiljasti nos, ki mu je štrlel iz obraza kakor puščica, se mu je kar prilegal; Jakomin je porabljal tri četrtine svojega življenja v to, da ga je strmé občudoval — ne v ogledalu, temveč neposredno! — in od samega ogledovanja svojega lastnega nosu se je bil že v ranih letih navadil škileti.

Kar se tiče značaja, moramo Corentina zatožiti, da je bil nekoliko klepetav. Drugače pa ni bil neumen in kmalu bomo videli, da je bil zlatega srca. Za zdaj dodajmo le toliko, da je bil Corentino prav za prav Corentin in rojen Parižan. Kakšne okoliščine so ga bile privedle v Seviljo in kako se je bil oklenil dona Juana, bomo še zvedeli.

»Gospod,« je nadaljeval, »novica je od sile nevšečna, a kar je res, je res: odkar sva na poti, zapravljate denar kakor obsedeni in ga razmetavate vsakomur, samo ne meni. Ko sem snoči na vaš ukaz plačal zlatnik za večerjo, ki so nama jo bili zaračunali tri libre — res je, da je bila natakarica kaj prijazna in močno zalega telesa — in sem nato obrnil najino mošnjo, sem videl, da nama ostane za pot v Francijo, od katere sva še sto milj daleč, bore srebrniak za šest liber.«

»Kako sto milj! Mar nisva tu na Francoskem?«

»Gospod, Francija je Pariz!« je rekel Corentin. »Toda ostaniva pri stvari. Ondukaile vidim skromno vozniško gostilno in najboli pametno bo, da se za danes ustaviva tam. Jutri pa . . .«

Jakomin je skremžil obraz, kakor bi hotel reči, da bo jutri žaltav dan in da si bosta morala gospodar in sluga zategniti pas, ako jima čudež ne pomore iz zagate.

»Gospod,« je končal, »potrkal bom na vrata te siromašne gostilne, razen če se vam zdi prebogata za naju dva. Kdor premore samo srebrnjak za šest liber . . .«

»Čujte, gospod,« je don Juan vljudno ustavil meščana, ki je šel mimo, »ali bi mi hoteli povedati, katera je najimenitnejša gostilna v tem mestu?«

»Kakopak, gospod plemič,« je vneto odvrnil meščan. »Takšna hiša je gostilna ‚Pri Vesonskem stolpu', ki slovi po vsem Perigordu in kjer se ustavljajo najvišja gospoda.«

»Ta bo prav za naju,« je rekel Juan Tenorio in se zahvalil.

Čez deset minut je razjahal pred gostilno mojstra Fairéola, ki je kazala kaj imenitno lice. Gostilničar, častit in dostojanstven, toda kratkoumen mož, mu je prišel naproti.

»Hm, hm,« je momljal sam pri sebi, »en sluga pa nič založnih konj, to pomeni majhno plemstvo in prazno mošnjo; saj jih poznamo. Vaša svetlost,« je dejal z lahnim naklonom, »evo me na voljo.«

Juanovemu tankemu ušesu je zazvenela ta »svetlost« kakor počen zlatnik. Pogledal je moistra Fairéola in ga premeril od glave do nog. Gostilničar se ga je kar ustrašil.

»Svetlost!« je zajecljal.

»Izvrstno!« je vzkliknil Tenorio in se zagrohotal. »To je že boljše. In zdaj mi pokažite svojonajlepšo sobo.«

Gostilničar ga je odvedel po širokih kamenitih stopnicah. Ko sta prišla na mostovž, je hotel kreniti naprej v drugo nadstropje.